

DABAS LIEGUMA
„**SKUJAINES UN SVĒTAINES IELEJA**”
DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Dabas liegums atrodas Tērvetes novadā un Dobeles novadā

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2010. gada līdz 2020. gadam

Plāna pasūtītājs:
Zemgales plānošanas reģions

Izstrādātājs:
Latvijas Dabas fonds

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja:
Liene Auniņa

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Rīga, 2011

SATURS

I Teritorijas apraksts	9
1.2. Vispārēja informācija par teritoriju	9
1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība	9
1.2.2. Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi lieguma teritorijā	9
1.2.3. Pašvaldību teritorijas plānojumos noteiktā plānotā (atļautā) lieguma teritorijas izmantošana	9
1.2.4. Esošais teritorijas funkcionālais zonējums	10
1.2.5. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	10
1.2.6. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums	10
1.2.7. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā	10
1.2.8. Normatīvo aktu normas, kas tieši attiecas uz teritoriju	10
1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	18
1.3.1. Klimats	18
1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija	18
1.3.3. Hidroloģija	19
1.3.4. Augšnes	20
1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums	21
1.4.1. Iedzīvotāji	21
1.4.2. Teritorijas izmantošanas veidi	21
1.4.3. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju	21
II Teritorijas novērtējums	22
2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori	22
2.2. Dabas lieguma ainaviskais novērtējums	23
2.3. Biotopi	23
2.4. Sugas	26
2.5. Citas vērtības	35
2.6. Teritorijas dabas vērtību saglabāšanas un ieinteresēto pušu interešu izvērtējums	36
III Teritorijas saglabāšanas mērķi	38
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi	38
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam	38
IV Apsaimniekošanas pasākumi un funkcionālais zonējums	39
4.1. Apsaimniekošanas pasākumi	39
4.2. Dabas lieguma funkcionālais zonējums	48
V Plāna ieviešana un atjaunošana	48
5.1. Priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem Dobeles un Tērvetes novada teritorijas plānojumā	48
5.2. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts	48
VI Priekšlikumi dabas lieguma paplašināšanai	61
Izmantotā literatūra	62
Pielikumi	63

Dabas aizsardzības plāna izstrādē iesaistītie eksperti/speciālisti

Dr. biol. Andris Čeirāns, herpetologs

Lelde Eņģele, augu sugu un biotopu eksperte, Latvijas Dabas fonds

Mārtiņš Kalniņš, entomologs

Aivars Petriņš, ornitologs, LU Zooloģijas muzejs

Baiba Strazdiņa, kartogrāfe, Latvijas Dabas fonds

Viesturs Vintulis, sīko zīdītāju eksperts, LU Zooloģijas muzejs

Dr. biol. Liene Auniņa, projekta vadītāja, Latvijas Dabas fonds

Lelde Eņģele, asistente, Latvijas Dabas fonds

Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa

Dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas sastāvs ir noteikts ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijas rīkojumu Nr. D14 (26.02.2010). Saskaņā ar šo rīkojumu dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupu veido sekojošas personas:

Vija Vika, Dobeles novada pašvaldība, Vides pārvaldes speciāliste

Linda Mierlauka, Tērvetes novada būvvalde, arhitekte un teritorijas plānotāja

Vilnis Reinfelds, Lauku atbalsta dienesta Zemgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Kontroles un uzraudzības daļas vadītājs

Elmārs Kļava, SIA „Skudriņš” pārstāvis, zemes īpašnieks

Elita Fridrihsone, Jelgavas reģionālā vides pārvalde, vecākā inspektore

Dace Kroģere, Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecība, inženiere meža un vides aizsardzības jautājumos

Sandra Galiņa, AS „Latvijas Valsts meži”, Zemgales mežsaimniecība, vides speciāliste

Agnese Priede, Dabas aizsardzības pārvalde, Ķēmeru nacionālā parka administrācija, Plānošanas un ekspertīzes daļas vecākā eksperte – daļas vadītājas vietniece

Dabas aizsardzības plānā lietotie saīsinājumi

AS „LVM” – akciju sabiedrība „Latvijas Valsts meži”

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

DMB – dabiskais meža biotops

EP – Eiropas Padome

ĪADT – īpaši aizsargājama dabas teritorija

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

LZRA – Latvijas zivju resursu aģentūra

MK – Ministru kabinets

MS – mežsaimniecība

NVO – nevalstiskā organizācija

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VMD – Valsts meža dienests

ZMNĪ – valsts SIA `Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi`

Kopsavilkums

Dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja” 130 ha platībā izveidots 2004. gadā, lai nodrošinātu Eiropas Savienībā un Latvijā aizsargājamu mežu, pļavu, atsegumu un avotu biotopu, kā arī pēdējo neregulēto Skujaines un Svētaines ieleju posmu saglabāšanu. Dabas liegums ir dabisko biotopu un savvaļas sugu koncentrācijas vieta reģionā ar intensīvu lauksaimniecību.

Dabas liegumā esošie mežu tipi tiek vērtēti kā reti un aizsargājami visā Eiropas Savienībā. Lielāko daļu dabas lieguma (73,2 ha) aizņem meži, kas nodalīti kā Eiropas Padomes Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi 9010* *Veci dabiski boreālie meži*, 91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži* un 9080* *Nogāžu un gravu meži*. Dabas liegumā atrodas īpaši bioloģiski vērtīgas mežaudzes, kas 16,5 ha nodalītas kā dabiskie meža biotopi (DMB). Konstatētas astoņas Putnu direktīvas I pielikuma sugas, divas Biotopu direktīvas II pielikuma zīdītāju sugas, četras II pielikuma bezmugurkaulnieku sugas, un divas EP Biotopu direktīvas II pielikuma augu sugas.

Dabas liegumā konstatētas 29 Latvijā īpaši aizsargājamas sugas: 8 vaskulāro augu sugas, 6 zīdītāju sugas, 8 putnu sugas, 6 bezmugurkaulnieku sugas, kā arī viena ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama bezmugurkaulnieku suga.

Teritorijas bioloģisko vērtību apstiprina fakts, ka 2005. gadā dabas liegums ir iekļauts Natura 2000 vietu sarakstā (vietas kods LV0530000), kas ir Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīkls.

Balstoties uz dabas lieguma izveidošanas mērķi, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību dabas liegumā, valstī un citur Eiropā, noteiktas dabas aizsardzības prioritātes dabas liegumā. Attiecībā uz sugām un biotopiem, aizsardzības prioritāte ir Eiropas Savienībā vai Latvijā reti un apdraudēti biotopiem un sugām, un tāpat to saglabāšanai dabas liegumam ir vislielākā nozīme. Tie ir sekojoši biotopi un sugas: 3260 *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi*, 91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži*, 7220* *Avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus*, 7160 *Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi*, 8220 *Smilšakmens atsegumi*, lielā zvaigznīte *Astrantia major*, biežā perlamutrene *Unio crassus* un pumpurgliemeži *Vertigo spp.* Lieguma teritorijā atrodas arī valsts nozīmes ģeomorfoloģiskais piemineklis “Klūnu atsegums”.

Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi ir divi:

1. Dabas liegumā atrodas reģionam raksturīga upju, mežu, zāļu purvu un avotu ekosistēma, un īpaši aizsargājamo un reģionam tipisko augu un dzīvnieku sugu populācijas ir optimālā stāvoklī.

2. Lieguma teritorijas lielāko daļu aizņem dabisks augstas kvalitātes mežu, avoksnāju un purvu, upju, iežu atsegumu un zālāju biotopu komplekss, un cilvēku saimnieciskā darbība liegumā un liegumam blakusesošajās teritorijās sekmē lieguma dabas un ainavisko vērtību saglabāšanos.

Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam ir sekojoši:

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.
2. Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā.
3. Aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu biotopi attīstās dabiski un netraucēti 65 ha platībā.
4. Dabas liegumā atrodas Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopi un II, IV, V pielikuma augu un dzīvnieku sugas vismaz to pašreizējā platībā un populāciju lielumā.
5. Dabas liegumā esošās retās un aizsargājamās, kā arī reģionam tipiskās augu un dzīvnieku sugu populācijas ir vismaz to pašreizējā stāvoklī.
6. Dabas liegumā atrodas vismaz 17,5 ha dabisko meža biotopu un to platība palielinās.
7. Skujaines un Svētaines upju caurplūdums ir optimāls upju pilnvērtīgai funkcionēšanai un upju ūdens kvalitāte atbilst labas kvalitātes upju stāvoklim.
8. Dabas liegumā atrodas vismaz 1 ha dabiskie zālāji.
9. Dabas liegumā un tā tuvumā neaug Sosnovska latvānis.

10. Iegūta informācija par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu un II pielikuma sugu stāvokli dabas liegumā.

11. Iegūta informācija par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju sugu sastopamību dabas liegumā.

12. Iegūta informācija par Skujaines upes ekoloģisko kvalitāti.

13. Iegūta informācija par zivju populācijām Skujaines un Svētaines upē.

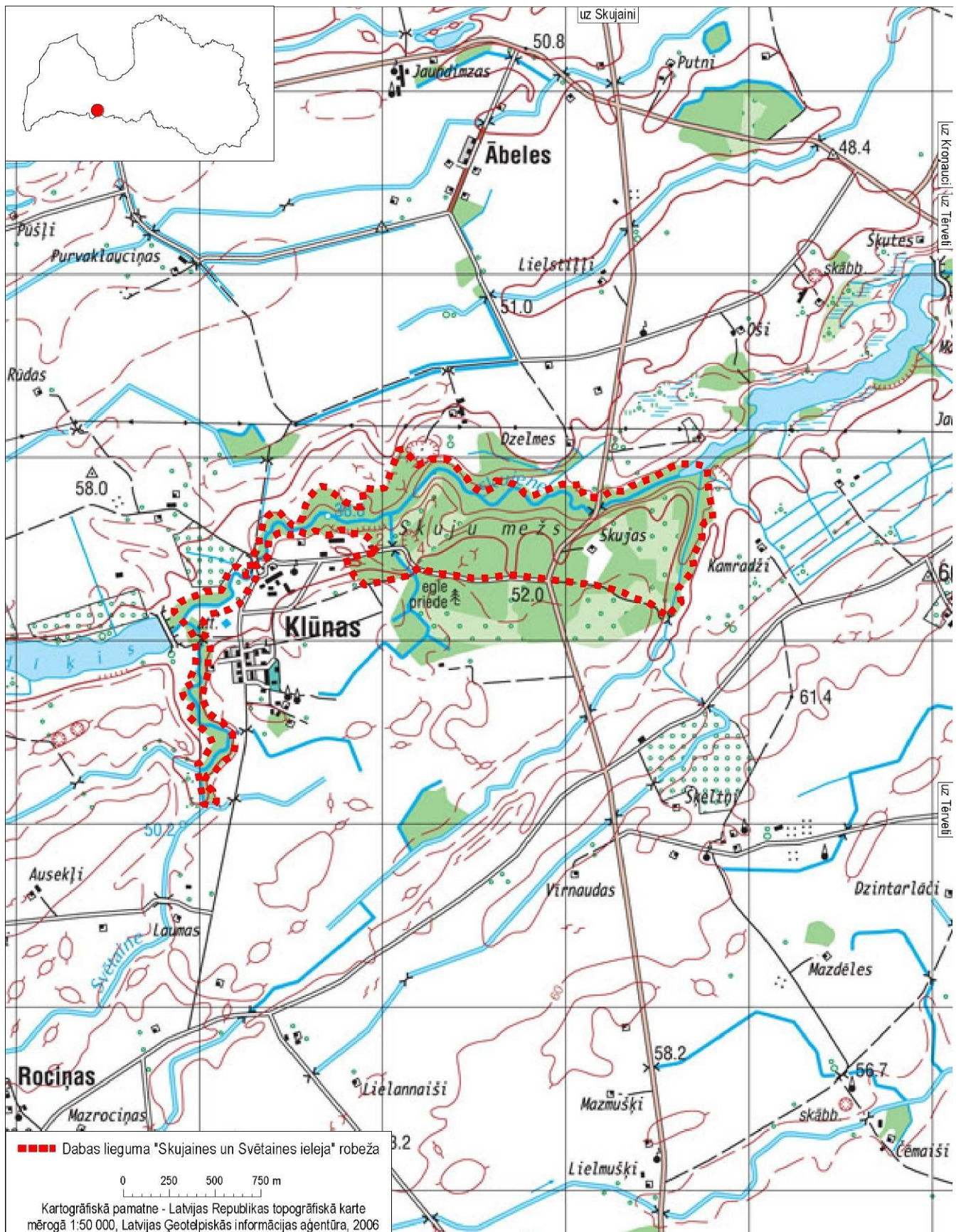
Attiecībā uz dabiskajiem procesiem, prioritāte ir saglabāt Svētaines un Skujaines upes posmus kā dabiskas neregulētas ūdenstece un uzlabot to ekoloģisko kvalitāti, kā arī nodrošināt mežaudžu dabisku attīstību. Skujaines caurplūdumu ietekmē gan augšteces, gan lejteces virzienā izveidotie uzpludinājumi (Klūnu dīķis, Velēnu dīķis, Indrānu ūdenskrātuve, Gulbju ūdenskrātuve) uz Skujaines upes, kuros ūdeni regulē ar slūžām. Iespējams, ka mazūdens periodā Skujainē ūdens līmenis ir pārāk zems, lai upe varētu pilnvērtīgi funkcionēt. Skujaines upes straujo tecējumu kavē arī daudzie bebru aizsprosti un sakritušie koki. Savukārt mežaudžu nozīme daudzu dzīvnieku sugu saglabāšanā ir mazinājusies pēdējos 20 gados, jo daudzviet pirms dabas lieguma izveides tika veiktas kailcirtes, kā arī izvāktas kritālas.

Dabas vērtību saglabāšanos un palielināšanos liegumā nodrošinātu diferencēta pieeja - neiejaukšanās mežaudzēs, kurās vēlama dabiska meža attīstība, un saudzīgas kopšanas cirtes, kā arī upju atbrīvošana no bebru aizsprostiem un sagāzumiem. Nepieciešami gan zivju populāciju, gan upju ūdens kvalitātes pētījumi, kā arī jāturpina bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju inventarizācija.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā kā prioritāri pasākumi izvirzīti neiejaukšanās mežaudžu dabiskajā attīstībā, bebru aizsprostu, sagāzumu nojaukšana upēs un Sosnovska latvāņa audžu iznīcināšana.

Dabas lieguma nozīme Skujaines ielejai raksturīgo kaļķaino biotopu saglabāšanā palielināsies, pievienojot 2,3 ha kaļķainu zāļu purvu (*7230 Kaļķaini zāļu purvi*), kurā sastopamas piecas īpaši aizsargājamas augu sugas un divas īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas, kuras ir arī EP Biotopu direktīvas II pielikuma sugas - spožais pūmpurgliemezis *Vertigo genesii* un slaidais pūmpurgliemezis *Vertigo angustior*.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi nodalīti saskaņā ar Vides ministra apstiprināto metodiku „Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā” (Rīkojums Nr. 93, 10.03.2010).

1. attēls. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” atrašanās vieta

I Teritorijas apraksts

1.2. Vispārēja informācija par teritoriju

1.2.1. Teritorijas atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība

Dabas liegums "Skujaines un Svētaines ieleja" atrodas Zemgales dienvidrietumos, pēc Latvijas administratīvi teritoriālā iedalījuma – Tērvetes novada Tērvetes un Bukaišu pagastos un Dobeles novada Penkules pagastā (1.att.). Lieguma platība ir 130 hektāri. Tas ietver aptuveni 3 km garu Skujaines ielejas posmu leļpus Svētaines ietekas un tam pieguļošo Skuju meža masīva daļu, kā arī ap 1 km garu Svētaines lejtecēs posmu līdz ietekai Skujainē. Tā ir viena no nedaudzajām nepārveidotu upju un mežu teritorijām reģionā, kur dominē lauksaimniecības zemes. Ar liegumu robežojas apdzīvota vieta Klūnu ciems, līdz 10 km attālumā no lieguma atrodas vēl vairākas apdzīvotas vietas – Penkule, Mežmalieši, Kronauce, Tērvete, Zelmeņi, Augstkalne, Bukaiši. Lieguma austrumu daļu šķērso valsts vietējais autoceļš V1122 Apguldes stacija-Bukaiši. Arī valsts vietējais autoceļš V1135 Pievedceļš Gaismai šķērso nelielu daļu lieguma teritorijas, kā arī pa to daļēji ir noteikta lieguma dienvidu robeža.

Lieguma vidējā koordināta Latvijas koordinātu sistēmā (LKS-92) X 454350; Y 6257700

1.2.2. Zemes īpašuma formas un zemes lietošanas veidi lieguma teritorijā

Liegumā ir 26 atsevišķas zemes vienības. Tērvetes novadā atrodas 120 ha, Dobeles novadā – 10 ha.

Lielāko daļu lieguma teritorijas (120 ha jeb 92 %) aizņem meža zeme, 5,3 ha jeb 4 % aizņem lauksaimniecībā izmantojamā zeme. Pārējo lieguma platību aizņem ūdeņi (Skujaines, Svētaines, Krievaines upes), krūmāji, viensētas apbūve, ceļi.

Īpašuma formu sadalījums dabas liegumā ir šāds:

- valsts īpašumā ir 65 ha jeb 50 % no lieguma teritorijas – 64 ha meža zeme AS „Latvijas Valsts meži” valdījumā un valsts autoceļi 1 ha platībā);
- SIA “Skudriņš” īpašumā – 25 ha (20 %) – meža un lauksaimniecības zeme;
- pašvaldības īpašumā – 21 ha (16 %) – meža zeme, kā arī ceļa posms;
- privāto personu īpašumā 19 ha (14 %) – meža un lauksaimniecības zeme, viensētas apbūve.

1.2.3. Pašvaldību teritorijas plāņojumos noteiktā plānotā (atļautā) lieguma teritorijas izmantošana

Tērvetes novada teritorijas plāņojumā (izstrādāts visiem novadā ietilpstošajiem pagastiem) ir attēlots dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja” un ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas pieminekļis „Klūnu atsegums”. Lieguma teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir noteikta atbilstoši teritorijas pašreizējai izmantošanai – attiecīgi mežu teritorijas, lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, ūdeņu teritorijas, valsts vietējie neasfaltētie autoceļi. Teritorijas plāņojumā Skujainei noteikta 100 m plata aizsargjosla, Svētainei – 50 m plata aizsargjosla.

Dobeles novada Penkules pagasta teritorijas plāņojumā ir attēlots dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja”. Liegumā plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, ūdenssaimniecībā izmantojamās teritorijas un rekreācijas teritorijas, kuru izmantošana veicama saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Plānotajās rekreācijas teritorijās ietverta Skujaines ieleja daudz plašāk nekā lieguma teritorija. Skujaines ieleja teritorijas plāņojumā ir noteikta kā vietējas nozīmes ainaviski vērtīga teritorija. Teritorijas plāņojumā Skujainei ir noteikta 100 m aizsargjosla. Ārpus dabas lieguma esošais kaļķainais zāļu purvs ar avoksnājiem (atrodas privātīpašumā) atzīmēts kā īpaši aizsargājamo augu sugu atradne.

1.2.4. Esošais teritorijas funkcionālais zonējums

Līdz šim liegumam nav izstrādāts funkcionālais zonējums.

1.2.5. Teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture

Teritorija apsekota projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" ietvaros un tika konstatēti vairāki EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi.

Dabas liegums izveidots 2004. gadā, lai nodrošinātu Eiropas Savienībā un Latvijā aizsargājamo mežu, pļavu, atsegumu un avotu biotopu, kā arī Zemgalē ir reti sastopamo neregulētu upju ieleju aizsardzību. Liegumā nozīmīgākie EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi ir: *Boreālie meži*, *Pārmitri platlapju meži*, *Upju straujtecēs*, *Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi*, *Nogāžu un gravu meži*, *Avoti, kas veido avotkaļķus* (www.dap.gov.lv).

Saskaņā ar Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes informāciju, lieguma teritorijā konstatētas vairākas īpaši aizsargājamas augu un bezmugurkaulnieku sugas, piemēram, lielā zvaigznīte *Astrantia major*, kas sastopama tikai Zemgalē, bezdelīgactiņa *Primula farinosa*, lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita* u.c. (www.lvgmc.lv).

Lieguma teritorijā atrodas arī valsts nozīmes ģeomorfoloģiskais piemineklis "Klūnu atsegums", kas valsts aizsardzībā atrodas kopš 2001. gada.

2005. gadā dabas liegumam piešķirts Natura 2000 vietas statuss (vietas kods LV0530000). Teritorija klasificējas kā 'B' tipa Natura 2000 teritorija, kas nozīmīga īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.

1.2.6. Teritorijas kultūrvēsturiskais raksturojums

Tērvetes un Dobeles novadi ir bagāti ar kultūrvēsturiskās nozīmes objektiem, taču nav ziņu par to atrašanos tieši lieguma teritorijā. Netālu no lieguma ziemeļaustrumu robežas atrodas Kamradžu pilskalns. Savā ziņā kultūrvēsturiska nozīme ir liegumā esošai viensētai "Skujas", kas celta 1930.gados kā mežsarga māja. Klūnās bijusi pusmuiža, no kuras mūsdienās vēl saglabājušās dažas ēkas, tai skaitā pagrabs, kurā iztek avots. Atrodas uz dabas lieguma robežas.

1.2.7. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība lieguma teritorijā

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošā Dabas aizsardzības pārvalde realizē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldi un organizē un koordinē aizsargājamo teritoriju monitoringu. Tā uzrauga arī dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” dabas aizsardzības plāna izstrādi un veicina tā ieviešanu pēc apstiprināšanas.

Vides valsts kontroli lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas jomā veic Dabas aizsardzības pārvalde un Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde.

Meža apsaimniekošanas normatīvo aktu ievērošanu kontrolē Valsts meža dienesta Zemgales virsmežniecība.

Valsts meža zemes apsaimnieko AS "Latvijas valsts meži" Zemgales mežsaimniecība.

1.2.8. Normatīvo aktu normas, kas tieši attiecas uz teritoriju

1.2.8.1. Latvijas likumdošana

LR "Vides aizsardzības likuma" (02.11.2006., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 12.06.2009.) mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, kā arī radīt un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Tās uzdevumi ir saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, saglabāt bioloģisko daudzveidību, veicināt dabas resursu un enerģijas ilgtspējīgu

izmantošanu, nodrošināt sabiedrības līdzdalību ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā, kā arī nodrošināt sabiedrībai iespēju brīvi saņemt vides informāciju. Likums piemērojams jomās, kas saistītas ar lieguma kontroli valsts vides aizsardzības jomā un resursu izmantošanu, iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem vides aizsardzības jomā.

„Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas” (MK noteikumi Nr.281, 24.04.2007., izdoti saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 27.panta trešās daļas 5.punktu, 28.panta sesto daļu, 31.panta trīspadsmito daļu un 34.panta otro daļu un Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 3.punktu) nosaka tieša kaitējuma draudu gadījumus, kuros Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus; kārtību, kādā tieša kaitējuma draudu gadījumā Valsts vides dienests organizē preventīvos pasākumus; sanācijas mērķus un metodes, kuras izmanto, ja ir nodarīts kaitējums videi; kārtību, kādā nosaka un veic sanācijas pasākumus, ja ir nodarīts kaitējums videi; kārtību, kādā novērtē kaitējumu videi un aprēķina preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas; kārtību, kādā Valsts vides dienests un operatori sniedz informāciju Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai par gadījumiem, kad radušies tieša kaitējuma draudi vai radies kaitējums videi; zaudējumu atlīdzināšanu par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu.

LR likums **“Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”** (02.03.1993., ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 31.03.2010.) definē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk tekstā ĪADT) sistēmas pamatprincipus, to veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu, pārvaldes, stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību, kā arī valsts, starptautisko, reģionālo un privāto interešu savienojamību ĪADT izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā. Likums nosaka, ka “Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus”. Dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts saskaņā ar likuma 18. pantu. Likuma pielikums *„Latvijas NATURA 2000 – Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju saraksts”* nosaka, ka dabas liegums “Skujaines un Svētaines ieleja” (LV0530000) ir šo teritoriju skaitā un ir noteikta atbilstoši ES direktīvai Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (92/43EEK).

„Noteikumi par dabas liegumiem” (MK noteikumi Nr.212, 15.06.1999. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 04.07.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 13. panta otro daļu) nosaka dabas liegumu „Skujaines un Svētaines ieleja” un tā ārējās robežas.

„Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” (MK noteikumi Nr.175, 17.04.2001. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 25.06.2009., izdoti saskaņā ar likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 13.panta otro daļu) nosaka dabas pieminekļus – aizsargājamus ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos dabas pieminekļus. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja teritorijā atrodas aizsargājamais ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Klūnu atsegums”.

„Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr.264, 16.03.2010., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 14. panta otro daļu un 16.pantu) nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” (MK noteikumi Nr.686, 09.10.2007. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.01.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 18. panta trešo daļu) nosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību. Dabas aizsardzības plāns dabas liegumam „Skujaines un Svētaines ieleja” ir izstrādāts saskaņā ar šiem noteikumiem.

„Noteikumi par Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritērijiem Latvijā” (MK noteikumi Nr. 199, 28.05.2002. ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 29.12.2009., izdoti saskaņā ar likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43 panta otro daļu) nosaka kritērijus, kas piemērojami Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanai Latvijā.

„Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai” (MK noteikumi Nr.594, 18.07.2006., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 44. panta otro daļu) nosaka kritērijus, pēc kuriem jāveic kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) tīklam, kompensējošo pasākumu piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai.

„Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)” (MK noteikumi Nr. 455, 06.06.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.11.2009., izdoti saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.¹ panta otro daļu, 19.panta ceturto daļu un 23.⁵ panta 7.² daļu un likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 44. panta ceturto daļu) nosaka, kā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu un kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai, kā arī kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

LR **“Sugu un biotopu aizsardzības likums”** (16.03.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 10.06.2010.) veicina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Latvijā, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus, regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kultūrvēsturiskajām tradīcijām, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums definē valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, nosaka nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (MK noteikumi Nr. 396, 14.11.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.07.2004., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4. panta 1. punktu) nosaka īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā ir konstatētas 29 īpaši aizsargājamās sugas.

„Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (MK noteikumi Nr. 421, 05.12.2000. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 27.01.2009., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4. panta 2. punktu) nosaka īpaši aizsargājamo biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti vai reti biotopi. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā ir nodalīti 7 īpaši aizsargājami biotopi.

„Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” (MK noteikumi Nr.153, 21.02.2006., izdoti saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 7.punktu) nosaka Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu.

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā ir konstatēti četri Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājami biotopi.

LR likums **“Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos”** (30.06.2005., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 02.09.2010.) definē kompensāciju piešķiršanas nosacījumus, nosaka atlīdzības apmēra novērtēšanu un atlīdzības piešķiršanas kārtību, kā arī regulē zemes maiņas procesu. Ņemot vērā pašreizējo valsts finansiālo situāciju, atlīdzību par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem neaprēķina un neizmaksā 2010.gadā.

„Kārtība, kādā novērtē atlīdzības apmēru par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, kā arī izmaksā un reģistrē atlīdzību” (MK noteikumi Nr.219, 21.03.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 28.07.2008., Izdoti saskaņā ar likuma „Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos” 10. panta trešo daļu un 11. panta trešo daļu) nosaka, kā novērtē atlīdzības apmēru par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos, un atlīdzības novērtēšanas metodiku, kā arī atlīdzības izmaksas, to reģistrācijas kārtību un termiņus.

LR **“Meža likums”** (24.02.2000., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 17.06.2010.), likuma mērķis ir regulēt visu Latvijas mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem garantējot vienādas tiesības, īpašumtiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus.

“Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā” (MK noteikumi Nr.189, 08.05.2001. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 17.05.2005., izdoti saskaņā ar Meža likuma 13. pantu un 37. panta pirmo daļu,) nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā, galvenajā un kopšanas cirtē, kā arī saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

“Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs” (MK noteikumi Nr.892, 31.10.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 19.09.2009., izdoti saskaņā ar Meža likuma 13. pantu) nosaka galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus, kārtību mežaudzes atzīšanai par neproduktīvu, slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību, cirsmu izveidošanas kārtību, koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.

„Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes” (MK noteikumi Nr.717, 29.08.2006. ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 25.08.2008., izdoti saskaņā ar Meža likuma 8. panta pirmo daļu) nosaka kārtību koku ciršanai ārpus meža zemes. Šie noteikumi paredz saskaņojumu ar vietējo pašvaldību, ja tiek cirsti koki dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā, izņēmums ir augļu koku ciršana vai tādu koku ciršana, kuru celma caurmērs ir mazāks par 12 cm, lai atbrīvotu lauksaimniecības zemes no apauguma un uzturētu meliorācijas sistēmu.

„Noteikumi par meža aizsardzības pasākumiem un ārkārtējās situācijas izsludināšanu mežā”, MK noteikumi Nr.421 pieņemti 10.06.2008., izdoti saskaņā ar Meža likuma 28.pantu nosaka meža aizsardzības pasākumus, to izpildes kārtību un termiņus, kārtību, kādā izsludināmas

ārkārtas situācijas sakarā ar meža ugunsgrēku izplatīšanos, meža kaitēkļu savairošanos un slimību izplatīšanos masveidā. Šie noteikumi attiecas arī uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, ja individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos nav noteikts citādi.

LR **“Medību likums”** (08.07.2003., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 14.06.2007.) nosaka medību saimniecības pamatnoteikumus Latvijas Republikā. Nosaka arī medību un medību saimniecības organizēšanu dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā medības ir atļautas.

“Medību noteikumi” (MK noteikumi Nr.760, 23.12.2003., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 28.09.2010.) nosaka medijamo dzīvnieku sugas, to medību termiņus, medību pieteikšanas kārtību un norises dokumentēšanas kārtību. Medības ĪADT nosaka šie noteikumi, ĪADT vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, attiecīgo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un citi medības reglamentējošie normatīvie akti. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā medības ir atļautas saskaņā ar šiem noteikumiem.

„Kārtība, kādā zemes lietotājiem nosakāmi zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītiem būtiskiem postījumiem” (MK noteikumi Nr. 778, 20.07.2007.) nosaka kārtību, kādā zemes lietotājiem nosakāmi zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedijamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītiem būtiskiem postījumiem.

„Meliorācijas likums” (14.01.2010., ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 03.06.2010.) nosaka meliorācijas sistēmu pārvaldes, uzskaites, ekspluatācijas un uzturēšanas pamatnostādnes, kā arī meliorācijas finansēšanas kārtību valstī.

Šī likuma 21.pants nosaka, ka meliorācijas sistēmas valsts akciju sabiedrības “Latvijas Valsts meži” valdījumā nodotajā valsts meža zemē ekspluatē un uztur attiecīgi valsts akciju sabiedrība “Latvijas Valsts meži”, izņemot valsts nozīmes meliorācijas sistēmas, kas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” ir valsts nozīmes ūdensnotekas Skujaine, Svētaine un Krievaine.

„Meliorācijas kadastra noteikumi” (MK noteikumi Nr. 623, 13.07.2010.) nosaka meliorācijas sistēmu reģistrēšanas un uzskaites kārtību un kārtību un kārtību kādā veidā meliorācijas sistēmas var izņemt no Meliorācijas kadastra. Dabas liegumā atrodas valsts nozīmes ūdensnotekas, drenu kolektori, kas iekļauti Meliorācijas kadastrā (11. pielik.).

“Meliorācijas sistēmas ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi” (MK noteikumi Nr. 714, 03.08.2010.). Šie noteikumi nosaka prasības, kādas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro valsts, valsts nozīmes, pašvaldības, koplietošanas vai viena īpašuma meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā.

Šo noteikumu 4.3. punkts nosaka, ka valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" organizē vai veic valsts un valsts nozīmes meliorācijas sistēmas preventīvos pasākumus, kopšanas darbus vai renovācijas vai rekonstrukcijas darbus. Skujaine, Svētaine un Krievaine ir valsts nozīmes ūdensnotekas.

LR **Teritorijas plānošanas likuma** (22.05.2002., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 11.09.2010.) mērķis ir veicināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību valstī, izmantojot efektīvu teritorijas plānošanas sistēmu. Teritorijas plānošanas viens no uzdevumiem ir saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

„Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr 1148., 06.10.2009., ar grozījumiem, kas apstiprināti līdz 03.11.2009., izdoti saskaņā ar Teritorijas plānošanas likuma 7. panta pirmās daļas 3. punktu) nosaka teritorijas plānojuma sastāvdaļas, tā izstrādes un sabiedriskās apspriešanas, spēkā stāšanās, grozīšanas, apturēšanas, likumības izvērtēšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību vietējās pašvaldības līmenī.

1.2.8.2. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās prasības

Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas 1998. gada 25.jūnija **Orhūsas konvencija** par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **“Par 1998.gada 25.jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”** (18.04.2002.). Tas ir jauna veida starptautisks līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Orhūsas konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **“Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību”** (31.08.1995.). Šīs konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

Ar MK noteikumiem Nr.10 **„Noteikumi par līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā”** (07.01.2003., izdoti saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 14.panta pirmās daļas 3.punktu) pieņemtais un apstiprinātais **„Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā”** (04.12.1991.) nosaka, ka Latvijā ir jāaizliedz sikspārņu apzināta ķeršana, turēšana vai nogalināšana, jānosaka teritorijas, kas ir nozīmīgas sikspārņu saglabāšanas statusam, ieskaitot mītnēm un aizsardzībai, jāņem vērā nepieciešamie ekonomiskie un sociālie apsvērumi, aizsargājot šīs vietas no izpostījuma vai traucējumiem, jācenšas identificēt un aizsargāt svarīgākās sikspārņu barošanās vietas no izpostīšanas vai traucēšanas, jāveic atbilstoši pasākumi, lai sekmētu sikspārņu aizsardzību un sekmētu sabiedrības apziņas veidošanos par sikspārņu saglabāšanas nozīmīgumu. Līgums izstrādāts Londonā 1991.gada 4.decembrī.

Bonnas 1979.gada konvencija **„Par migrējošo savvaļas dzīvnieku aizsardzību”** Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **„Par 1979.gada Bonnas konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību”** (11.03.1999.). Puses atzīst migrējošo sugu saglabāšanas nozīmīgumu un šim mērķim lietojamo pasākumu saskaņošanu starp areāla valstīm, un, kur tas iespējams un ir mērķtiecīgi, sevišķu uzmanību veltot tām migrējošām sugām, kuru aizsardzības statuss ir nelabvēlīgs, kā arī veicot pasākumus, kas nepieciešami šādu sugu vai to dzīves vides saglabāšanai.

Bernē 1979.gada 16.septembrī pieņemtā konvencija **“Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu”** Latvijā tika pieņemta un apstiprināta ar likumu **„Par 1979.gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību”** (17.12.1996.). Šīs Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tajā skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK “Par savvaļas putnu aizsardzību” (02.04.1979.) nosaka, ka dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai saglabātu migrējošo sugu populācijas tādā līmenī, kas atbilst īpašajām ekoloģiskajām, zinātniskajām un kultūras prasībām, tai pašā laikā ņemot vērā ekonomiskās un rekreācijas vajadzības, vai regulēt šo sugu populāciju lielumu atbilstībā šim līmenim.

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā konstatētas astoņas Eiropas Padomes Direktīvas 79/409/EEC “Par savvaļas putnu aizsardzību” sugas.

Eiropas Padomes Direktīvas 92/43/EEK “Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (21.05.1992.) mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīvas paredz, ka katrai dalībvalstij ir jāizveido aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (saukts par *NATURA 2000*), kas nodrošinātu direktīvu pielikumos minēto sugu un biotopu adekvātu aizsardzību. Direktīva nosaka dažādus aizsardzības pasākumus, lai izveidotu stingru augu un dzīvnieku aizsardzības režīmu.

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā konstatēti 10 biotopi un 6 sugas, kas minētas šīs direktīvas pielikumos.

Eiropas Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti. Dabas liegums un viss Tērvetes un Dobeles novads ietilpst īpaši jutīgajā nitrātu teritorijā, kurā jāveic īpaši pasākumi, lai pasargātu ūdeņus no nitrātu piesārņojuma, kuru rada lauksaimnieciskās darbības.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/105/EK par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā, un ar ko groza un sekojoši atceļ Padomes Direktīvas 82/176/EEK, 83/513/EEK, 84/156/EEK, 84/491/EEK, 86/280/EEK, un ar ko groza Direktīvu 2000/60/EK. Nosaka ūdens objektu kvalitātes klases.

Eiropas ainavu konvencija, kas tika pieņemta Florencē, 2000.gada 20.oktobrī, mērķi ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija attiecas uz visām pušu teritorijām un ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām.

Latvijā ir izstrādāts un 2007.gada 29.martā Saeimā pieņemts **Likums par Eiropas ainavu konvenciju**, ar kuru tā tiek pieņemta un apstiprināta. Konvencijā paredzēto saistību izpildi koordinē Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija.

1.2.8.3. Teritorijas plānošanas dokumenti

Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.-2026. gadam (apstiprināts ar ZPRAP 16.10.2007. sēdes Nr. 11 lēmumu Nr.131) ir ilgtermiņa plānošanas dokuments (20 gadi), kurā noteiktas plānošanas reģiona teritorijas attīstības iespējas un virzieni. Plānojuma mērķis ir radīt plānošanas reģiona telpisko struktūru, kas nodrošinātu ilgtspēju, pieejamu, kvalitatīvu dzīves un darba vidi. Teritorijas plānojuma vadlīnijas ir ieteikumi rajonu un vietējo pašvaldību attīstības programmu un teritorijas plānojumu izstrādāšanai. Vadlīnijas izstrādātas, ņemot vērā Eiropas Savienības telpiskās attīstības politikas, ASAB mērķus un teritoriju attīstības vadlīnijas, un Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojuma Telpiskās attīstības perspektīvas sadaļās minētos nosacījumus un aktivitātes. Vispārējās vadlīnijās tiek noteikti plānotie sasniedzamie mērķi un ieteicamā politika, kas jāievēro vietējām un rajonu pašvaldībām, izstrādājot attīstības programmas un teritorijas plānojumus. Tematiskās vadlīnijas katra telpiskās struktūras elementa kontekstā dalās vispārējās vadlīnijās un sasniedzamajos mērķos, ieteiktajos uzdevumos pašvaldībām to teritoriju plānojumu sadaļu izstrādei.

Vispārējās vadlīnijās ir noteikta reģiona attīstības vīzija:

- Zemgale – labvēlīgas dzīves vides reģions.
- Reģions ar Zemgalei raksturīgo kultūrvidi un ainavu, kur saglabāts līdzsvars starp cilvēku un vidi.
- Reģions ar attīstītu zinātņietilpīgu ekonomiku, ražotnēm un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību.

Kā viens no politikas plānošanas principiem ir minēts arī *Vides, dabas resursu, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīga apsaimniekošana un jaunu kultūras vērtību radīšana*.

Reģiona plānojumā dotas arī *Vadlīnijas dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas, aizsardzības un attīstības plānošanai*, kas paredz:

- pašvaldību teritorijas plānojumos paredzēt likumdošanā noteiktās aizsargjoslas kultūrvēsturiskajiem objektiem, lai sekmētu kultūrvēsturiskā mantojuma un dabas ainavu saglabāšanu, atjaunošanu un rekultivāciju;
- veicināt ainavu, kultūras, dabas mantojuma un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma attīstībai;
- veicināt informācijas pieejamību par dabas ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību, to ekonomisko nozīmi, saglabāšanas un uzlabošanas iespējām;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju plānošanu veikt saskaņā ar izstrādātajiem dabas aizsardzības plāniem un citiem normatīvajiem aktiem.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.-2014. gadam (apstiprināta ar ZPRAP 16.09.2008. lēmumu Nr. 105) ir Zemgales plānošanas reģiona vidēja termiņa (7 gadi) plānošanas dokuments, kas izstrādāts saskaņā ar tā ilgtermiņa plānošanas dokumentu - teritorijas plānojumu 2006.–2026. gadam, kā arī saskaņā ar nacionālajiem plānošanas dokumentiem - Reģionālās politikas pamatnostādņēm un Nacionālo attīstības plānu 2007.-2013.gadam. Programmā ir noteikts stratēģiskais mērķis, attīstības prioritātes un rīcības virzieni laika periodam līdz 2014.gadam. Visas izvirzītās attīstības prioritātes, rīcības virzieni un risināmie uzdevumi ir ar vienādu nozīmi, reģiona līdzsvarotai attīstībai nepieciešama to savstarpējā integrācija un mijiedarbība ieviešanā.

Programmas 3. prioritātē *Kvalitatīva dzīves vide* ir paredzēti arī ar dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību un apsaimniekošanu saistīti rīcības virzieni un uzdevumi:

- rīcības virziens *Kultūrvēsturiskā mantojuma un rekreatīvās vides saglabāšana un attīstība*

uzdevumi: veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma un vides saglabāšanu; veicināt atpūtai un tūrismam pievilcīgu vietu attīstību, ievērojot esošās tradīcijas un saglabājot dabas un kultūras vērtības

- rīcības virziens *Vides un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un attīstība*

uzdevumi: sekmēt kvalitatīvu komunālo pakalpojumu pieejamību un infrastruktūras attīstību; sekmēt piesārņojuma samazināšanu apdzīvotās vietās; veicināt dabas aizsardzības pasākumu izstrādi un realizāciju - Veicināt dabas aizsardzības plānu izstrādi un to ieviešanu.

Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015. gadam. (LVĢMC, 2009). Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni, kas apstiprināti ar Vides ministra 2010.gada 6.maija rīkojumu Nr.143, izstrādāti, izpildot uzdevumus, kas doti Ūdens apsaimniekošanas likumā un ar minēto likumu pārņemtajā Padomes un Parlamenta 2000. gada 23. oktobra direktīvā 2000/60/EK, kas nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdeņu aizsardzības politikas jomā. Plānu mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, kā arī informēt sabiedrību par ūdens kvalitāti un interešu grupu iesaistīšanas iespējām ūdens vides jautājumu risināšanā.

No Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādņem izriet šādi plāna mērķi virszemes ūdeņiem:

- nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli,
- censties līdz 2015. gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti visos virszemes ūdensobjektos,
- izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamos normatīvus,
- samazināt piesārņojumu ar prioritārajām vielām un pakāpeniski izskaust īpaši bīstamo vielu nonākšanu virszemes ūdeņos.

Saistošie noteikumi Nr.12 „**Tērvetes novada teritorijas plānojuma 2005.- 2017. ar 2009.gada grozījumiem grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi**” (izdoti ar Tērvetes novada domes 2009.gada 10.decembra lēmumu (protokola Nr.9, 1.§)) nosaka Tērvetes novada teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un apbūves noteikumus. Teritorijas plānojumā ir norādīts dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja”, lieguma teritorijas izmantošana paredzēta saskaņā ar Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Dobeles novada Penkules pagasta Teritorijas plānojuma 2007. – 2019. gadam grafiskā daļa un teritorijas apbūves noteikumi apstiprināti kā pašvaldības saistošie noteikumi 08.11.2007. un nosaka pagasta teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un apbūves noteikumus. Teritorijas plānojumā ir norādīts dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja”, lieguma teritorijas izmantošana paredzēta saskaņā ar Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

1.3. Teritorijas fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.3.1. Klimats

Liegums atrodas Piejūras zemienes un Zemgales līdzenuma klimatiskā rajona Zemgales līdzenuma apakšrajonā, kur klimatiskā kontrastainība ir maz izteikta (Kalniņa, 1995). Klimats ir silts, nedaudz mitrs. Ilggadējais vidējais nokrišņu daudzums sasniedz līdz 600 mm un ir mazākais Latvijā (Krūmiņš, 1998). Siltajā gadalaikā ir 400 – 450 mm nokrišņu. Gada vidējā temperatūra ir 5,9 – 6,2 °C, janvāra – no -5,4 līdz -5,7 °C, jūlija 17 – 17,5 °C. Aktīvo temperatūru summa ir 2000 – 2100 °C, bezsala periods ir 137 – 143 dienas (Zelčs, 1998).

1.3.2. Ģeoloģija, ģeomorfoloģija

Liegums atrodas Zemgales līdzenuma dienvidrietumu daļā. Pamatiežu virsa nolaideni pazeminās no 40 – 60 m v.j.l. līdzenuma dienvidrietumu stūrī, 10 – 20 m v.j.l. gar līdzenuma dienvidu malu līdz 5 m z.j.l. Rīgas līča virzienā (Zelčs, 1998). Pamatiežu virsu veido augšdevona Akmenes, Mūru un Tērvetes svītas smilšakmeņi, aleirolīti, māli, domerīti un dolomīti (Brangulis, 1998).

Arī lieguma teritorijā Klūnu atsegumā Skujaines krastā atsedzas pamatieži.

Pamatiežus klāj plāna kvartāra nogulumu sega – teritorijā starp Lietuvas robežu, Augstkalni un Tērveti tās biežums ir no dažiem desmitiem centimetru līdz 10 m un upju gultnēs un ieleju nogāzēs atsedzas pamatieži. Pārējā līdzenuma teritorijā kvartāra nogulumiežu sega ir 10 – 20 m bieza (Zelčs, 1998). Kvartāra nogulumus veido glaciģēnie nogulumi – morēnas mālsmilts un smilšmāls, limnoglaciālie nogulumi – smilts, aleirīts un māls, kā arī fluvioglaciālie nogulumi – smilts, grants un oļi (Juškevičs, 1998).

1.3.3. Hidroloģija

Dabas liegums atrodas Zemgales līdzenumā, kurā ir izteiksmīgs, radiāls upju tīkls. Ūdensteces tek pa pazeminājumiem, kas ir gandrīz paralēli viens otram. Upju ielejas atrodas ieplakās starp zemiem iegareniem vaļņiem (starpdrumlinu ieplakās) un pārsvarā tek virzienā no dienvidrietumiem uz ziemeļaustrumiem. Lejtecē, kur zemes virsmas absolūtais augstums ir neliels (15-30 m v.j.l.), lielāko upju – Auces un Tērvetes ielejas ir neizteiksmīgas, vāji izveidotas. Visizteiksmīgākās ir Skujaines ielejas lejteces posms, kurā atrodas dabas liegums „Skujaines un Svētaines ieleja”, un Tērvetes ielejas vidustece, kur ieleju dziļums sasniedz 20-30 m, tāpat morfoloģiski izteiksmīgas ir vairāku to pieteku lejteces. Upju ieleju platums mainās no 100-200 m līdz 1-1,5 km. Upēm ir samērā liels kritums (0,8-1,7 m/km) un straujš tecējums, tādēļ tajās ir uzstādīnātās ūdenskrātuves (dzirnavu dīķi, zivju dīķi u.c.). Vasaras un ziemas mazūdens periodā tajās ievērojami samazinās ūdens daudzums (caurplūdums), jo galvenais upju ūdensguves avots ir pazemes ūdeņi.

Lieguma teritorijas „asi” veido Skujaine un Svētaine. Skujaine ir Tērvetes kreisā krasta pieteka, tek pa dziļu un plašu ieleju. Tās garums ir 32 km, sateces baseins 103 km², gada notece 0,017 km³, kritums 58 m (1,8 m/km). Lieguma teritorijā Skujaine nav regulēta, taču augšpus un lejpus lieguma robežām uz Skujaines izveidoti uzpludinājumi (Zīverts, 1998): Klūnu dīķis (16 ha), Indrānu ūdenskrātuve (24 ha), Velēnu dīķis (10,3 ha), Zeltiņu dīķis (4 ha), Gulbju ūdenskrātuve (74 ha). Ūdens līmeni ūdenskrātuvēs regulē ar slūžām. Skujaines upe ir ar būtisku upes regulēšanas ietekmi, jo no pamatūdensteces regulēts vairāk kā 30%, bet no ūdensteces kopgaruma vairāk kā 50% (8.pielik.).

Svētaine ir Skujaines labā krasta pieteka. Tās garums ir 18 km, sateces baseins 44 km², gada notece 0,007 km³, kritums 38 m (2,1 m/km). Upes gultne ir regulēta, izņemot liegumā esošo ~ 1 km garo posmu pirms ietekas Skujainē (Zīverts, 1998).

Svētaine, Skujaine un Krievaine ir valsts nozīmes ūdensnotekas (11. pielik.). Lieguma teritorijā Skujainē un Svētainē ietek arī ūdeņi no grāvjiem un drenām (1.tab., 11.pielik.). Krievaine ir agrāk (Latvijas PSR laikā) regulēta visā tās garumā, tai skaitā dabas lieguma teritorijā (ZMNĪ sniegtā informācija).

Skujaines ieleja ir bagāta gan ar kaļķi bagātiem, gan ar minerālvielām nabadzīgiem avotiem. Avoti atrodas arī ārpus dabas lieguma. Piemēram, Penkules pagasta teritorijā, Skujaines kreisajā krastā, 2 ha platībā, atrodas 20 avoti (Kūru avoti) ar brūnu ūdeni (Penkules pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019. gadam. Vides pārskats). Sugām bagāts kaļķains zāļu purvs ar avoksnājiem izveidojies uz dienvidiem no „Dzelmēm” Penkules pagasta teritorijā.

1.tabula

Valsts nozīmes ūdensnotekas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” un tā tuvumā

N.p.k.	Nosaukums	Ūdens-saimniecības iecirkņa kods	Kopējais garums (km)	Tērvetes novadā (km)			Gads, kurā veikti būvdarbi
				1*	2*	3*	
1.	Bitenieku grāvis (N-33)	3826622	9,45			6,68	1976., 89.
2.	Skujaine	38266	33,55	13,98		4,33	1975., 77.
3.	Svētaine	382662	15,78	1,20		8,79	1959., 75., 86.
4.	Krievaine N-15	3826618	6,21	2,90		3,31	1965., 69., 71.

* 1 - Augstkalnes pagasts, 2 - Bukaišu pagasts, 3 - Tērvetes pagasts

Avots: Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde (Tērvetes novada teritorijas plānojums 2005.-2017. gadam, ar grozījumiem 2009. gadā)

Upju ūdens ekoloģiskā kvalitāte

Skujaine un Svētaine nav klasificētas kā prioritārie zivju ūdeņi, taču Tērvetes upe, kurā ietek Skujaine, ir klasificēta kā prioritāra karpveidīgo zivju upe posmā no Tērvetes līdz grīvai (Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti (MK not. Nr. 118.).

Svētaines un Krievaines ekoloģiskā kvalitāte nav zināma. Skujaines grīvā 2007. gadā mērītā slāpekļa nitrātu koncentrācija vidēji ir zem normas (mg N/l), taču maksimālā nedaudz pārsniedz pieļaujamo robežkoncentrāciju 11,3 mg/l (Latvijas virszemes ūdeņu kvalitātes pārskats 2007. gads). Kopumā visas Skujaines ekoloģiskā kvalitāte vērtējama kā ļoti slikta (Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015. gadam), uz ko norāda augstā kopējā slāpekļa un kopējā fosfora koncentrācija. Iemesls ir izkliedētais piesārņojums no intensīvi izmantotajām lauksaimniecības zemēm, kā arī fakts, ka upe ir stipri pārveidota. Jāatzīmē, ka Skujaines upē lieguma teritorijā ieplūst arī attīrītie notekūdeņi no Klūnu attīrīšanas iekārtām. Klūnu ciema sadzīves notekūdeņi tiek savākti un attīrīti bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās „Klūnas”, kuru projektētā jaudu 50 m³ dienā (atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. JET-7-14421). Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas būvētas 1997. gadā un ir novecojušas, tās sastāv no divpakāpju nostādinātāja un trīspakāpju bioloģiskiem dīķiem ar izplūdi Skujaines upē. Plānotais notekūdeņu daudzums ir līdz 10 220 m³ gadā (Tērvetes novada teritorijas plānojums 2005.-2017. gadam).

Skujaine novērtēta kā riska ūdensobjekts, kurā labu ekoloģisko stāvokli plānots sasniegt līdz 2015. gadam. Novērtējot virszemes ūdensobjektu stāvokli, atsevišķi aplūko ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti. Ekoloģiskā kvalitāte raksturo ūdeņu ekosistēmu (dzīvo organismu kopu un to dzīves vides) veselīgumu un funkcionēšanu. To novērtē, izmantojot kvalitātes rādītāju kompleksu, ko veido bioloģiskie (piemēram, sugu sastāvs, pret piesārņojumu jutīgo sugu skaits), hidroloģiskie (piemēram, straumes ātrums) un fizikāli ķīmiskie (piemēram, biogēno elementu koncentrācija, ūdens temperatūra) rādītāji. Saskaņā ar Direktīvu 2000/60/EK virszemes ūdensobjektu ķīmisko kvalitāti vērtē pēc tajos konstatētajām ūdens videi bīstamo un prioritāro vielu (noteiktas normatīvajos aktos) koncentrācijām. Ekoloģiskās kvalitātes noteikšanas (klasifikācijas) sistēma ir vienota visā Eiropas Savienībā, lai dažādās dalībvalstīs veiktais novērtējums būtu savstarpēji salīdzināms. Direktīva 2000/60/EK nosaka piecas ekoloģiskās kvalitātes klases, sākot ar augstu un beidzot ar ļoti sliktu. Kā mērauklu izmanto cilvēka darbības neietekmētus ūdeņus, kuros mājō attiecīgā tipa ezeram, upei vai jūras ūdeņiem raksturīgie augi un dzīvnieki, nav konstatētas cilvēka radītas (sintētiskas) vielas, dabā sastopamo piesārņojošo vielu (piemēram, slāpekļa un fosfora savienojumi, organiskās vielas) koncentrācija atbilst cilvēka darbības neskartiem apstākļiem. Šādiem ūdeņiem raksturīgos bioloģiskos, ķīmiskos u.c. kvalitātes rādītājus pieņem par etalonu (t.s. references apstākļi), uz kura pamata nosaka pārējām kvalitātes klasēm atbilstošās rādītāju vērtības. „Rādītāju vērtības” var nozīmēt gan vielu koncentrāciju (mg/l), gan ūdens augu vai zivju sugu skaitu un sastāvu. Jo lielāka atšķirība no etalona, jo sliktāka kvalitāte. Jāņem vērā, ka dabiskie apstākļi dažāda rakstura ūdeņos (lielās un mazās, straujās un lēnās upēs, seklos un dziļos ezeros utt.) atšķiras, tāpēc katram ūdeņu tipam jānosaka gan etalonam, gan pārējām kvalitātes klasēm atbilstošās vērtības. Konkrēta ūdensobjekta ekoloģisko kvalitāti novērtē, nosakot katras tā monitoringā konstatētās kvalitātes rādītāja vērtības atbilstību kādai no 5 kvalitātes klasēm un izdarot kopvērtējumu pēc sliktākā rādītāja (t.i., ja seši rādītāji atbilst labai, bet viens – vidējai kvalitātes klasei, tad ūdensobjekta kvalitāti atzīst par vidēju) (Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam).

1.3.4. Augsnes

Zemgales līdzenumā dominē velēnu karbonātaugsnes brūnaugsnes. Augsnes veidojušās galvenokārt uz mālsmilts, smilšmāla un māla cilmiežiem (Zelčs, 1998; Nikodemus, 1998). Pēc ģeogrāfiskās pamatnes īpatnību ietekmes uz teritorijas izmantošanas veidu Tērvetes novadu var iedalīt teritorijā, kas raksturojama ar līdzenu reljefu, augstu augsnes auglības rādītāju (50-70 balles) un zemu mežainības procentu (16,3%). Līdz ar to lielākā daļa zemju novadā tiek intensīvāk izmantota lauksaimnieciskajai ražošanai. Tērvetes novada teritorijā pārsvarā ir smilšmāla augsnes.

Dabas liegumā augsnes nav pētītas.

1.4. Teritorijas sociālās un ekonomiskās situācijas raksturojums

1.4.1. Iedzīvotāji

Lieguma teritorijā atrodas viena apdzīvota viensēta „Skujas”. Blakus liegumam atrodas Klūnu ciems, diemžēl iedzīvotāju skaits ar katru gadu sarūk un šī tendence nemazinās. Lieguma tuvumā atrodas vairākas viensētas. Tērvetes novadā kopā ir 4177 iedzīvotāji (Tērvetes novada teritorijas plānojums 2005.-2017. gadam). Dobeles novada Penkules pagastā ir 1126 iedzīvotāji (Penkules pagasta teritorijas plānojums 2005.-2017. gadam).

1.4.2. Teritorijas izmantošanas veidi

Lielākā daļa teritorijas tiek izmantota ļoti maz – nelielā apjomā tiek veikta mežsaimnieciskā darbība. Daļā lieguma teritorijas intensīva mežsaimnieciskā darbība tika veikta pirms lieguma izveidošanas. Lieguma teritorija 5,3 ha platībā tiek izmantota lauksaimniecībā kā aramzeme, dabiskie un kultivētie zālāji.

1.4.3. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz teritoriju

Pašlaik antropogēnā slodze uz teritoriju ir maza, to apmeklē tikai daži dabas tūristi, galvenokārt, lai apskatītos Klūnu atsegumu. Lejup pa upi atrodas citi atsegumi, taču tā kā to atrašanās vieta nav atzīmēta kartēs, cilvēki nemēģina tur nokļūt.

Dabas liegumā nav plānots attīstīt dabas tūrisma infrastruktūru.

II Teritorijas novērtējums

2.1. Teritorija kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori

Dabas liegums ir maz pārveidota dabas teritorija, kas ietver upju ielejas un mežu masīva daļu, ir sastopami desmit Eiropas Savienības nozīmes aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamas sugas (1.tabula), kas veido vienotu kompleksu. Teritorija ir nozīmīga lielās zvaigznītes *Astrantia major* atradne.

Liegums ir ekoloģiski un ainaviski sevišķi nozīmīgs intensīvi apsaimniekotajā Zemgales reģionā, kur šādu vietu ir maz. Tai pašā laikā ilgstoša atrašanās intensīvo lauksaimniecības zemju vidū, paaugstina sugu izmiršanas risku liegumā esošajam sugām, jo atrodies izolācijā no citām sugu populācijām, nenotiek gēnu apmaiņa. Lai gan teritorija ir ekoloģiski saistīta ar Tērvetes dabas parku, jo abām teritorijām cauri tek Skujaine, daudzu sugu, īpaši zivju un ūdenī dzīvojošo gliemju sugu pārvietošanās ir apgrūtināta bebru aizsprostu, koku sagāzumu un slūžu dēļ. Skujaines caurplūdumu ietekmē gan augšteces, gan lejteces virzienā izveidotie uzpludinājumi (Klūnu dīķis, Velēnu dīķis, Zeltiņu dīķis, Indrānu ūdenskrātuve) uz Skujaines upes, kuros ūdeni regulē ar slūžām. Iespējams, ka mazūdens periodā Skujainē ūdens līmenis ir pārāk zems, lai upe varētu pilnvērtīgi funkcionēt.

Pašlaik nozīmīga negatīva ietekme uz lieguma teritorijas mežu vērtībām nav konstatēta, taču teritorijas meži ir fragmentēti, jo pirms dabas lieguma izveides šeit bija saimnieciskie meži un tika veiktas kailcirtes. Mizgraužu invāzijas dēļ bija jāveic arī sanitārās cirtes. Liegumā atradās mežacūku piebarošanas vieta, taču kopš 2010. gada oktobra dzīvnieku piebarošana dabas liegumā vairs netiek veikta. Šobrīd ievērojamā bebru darbība, patvaļīgā kritalu izvākšana no dabiskajiem meža biotopiem, kā arī Sosnovska latvāņa potenciālā izplatīšanās dabas liegumā rada draudus dabas lieguma vērtību pastāvēšanai, un tie būtu jānovērš. Ilgtermiņā dabas lieguma dabas vērtības, īpaši upēs dzīvojošās sugas, būs atkarīgas no upju ūdens ekoloģiskās kvalitātes, ko nosaka gan no apkārtējām lauksaimniecības zemēm notekošie virsūdeņi un gruntsūdeņi, gan arī Skujainē ietekošo Klūnu attīrīšanas iekārtu notekūdeņu kvalitāte.

1. tabula

Īpaši nozīmīgas dabas vērtības dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”

Biotopi			
Latvijā īpaši aizsargājami biotopi	Platība, ha	EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopi	Platība, ha
-		9010* Veci vai dabiski boreālie meži	31,8
1.11. Pārmitri platlapju meži	33,1	91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži	33,1
1.9. Nogāžu un gravu meži	8,3	9180* Nogāžu un gravu meži	8,3
2.6. Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi	0,1	7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi	0,1
2.1. Avoti, kas veido avotkaļķus	2,0	7220* Avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus	2,0
-		7230 Kaļķaini zāļu purvi	0,1
5.18. Upju straujteces	0,8	3260 Upju straujteces un dabiski upju posmi	2,0
3.23. Zilganās molīnijas <i>Molinia caerulea</i> pļāš kaļķainās, kūdrainās vai mālainās augsnēs	0,2	6410 Mītri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs	0,2
-		6450 Palieņu zālāji	0,01
8.17. Smilšakmens atsegumi	0,01	8220 Smilšakmens atsegumi	0,01

Sugas

Latvijā īpaši aizsargājamas sugas un Biotopu direktīvas un Putnu direktīvas sugas	Sugu skaits
Augu sugas	8
EP BD II pielikuma augu sugas	1
EP BD II pielikuma augu suga*	1
Putnu sugas	8
EP Putnu direktīvas I pielikuma sugas	8
Zīdītāju sugas	6
EP BD II pielikuma sugas	2
EP BD IV pielikuma sugas	7
EP BD V pielikuma sugas*	1
Bezmugurkaulnieku sugas	8
EP BD II pielikuma sugas	4
EP BD IV pielikuma sugas	2
EP BD V pielikuma sugas	1
Abinieku un rāpuļu sugas	-
EP BD V pielikuma sugas*	1

* nav Latvijas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā

2.2. Dabas lieguma ainaviskais novērtējums

Teritorija atrodas Rietumzemgales āru viļņainē (Ramans, 1994). Lieguma mežu ainavas ir nozīmīgs akcents apkārtējā lauksaimniecības zemju ainavā, teritorijas ainavisko pievilcību izceļ reljefs – upju ielejas un pauguri.

Lieguma teritorijas saimnieciskās darbības neskarot dabisko biotopu ainavas atklājas galvenokārt tikai pārvietojoties lieguma teritorijā, taču ņemot vērā teritorijas nelielo platību un jutīgos avoksnāju un atsegumu biotopus, kā arī blakusesošo Tērvetes dabas parku, lieguma teritorijas apmeklēšana nav popularizējama un nav veidojama tūrismam nepieciešamā infrastruktūra.

Lai attīstot lauksaimniecību, tiktu saglabātas ainaviski vērtīgās teritorijas, Tērvetes novada teritorijas plānojumā kā ainaviski vērtīga teritorija noteikta Skujaines upes ieleja Tērvetes pagastā. Šajā teritorijā jebkura veida teritorijas izmantošana ir pakārtota teritorijas ainaviskajai vērtībai. Arī Penkules pagasta teritorijas plānojums paredz Skujaines ieleju kā potenciālu vietējas nozīmes īpaši aizsargājamu dabas teritoriju.

2.3. Biotopi

Lai arī lieguma platība nav liela (130 ha), tomēr raksturīga liela biotopu daudzveidība, ko nosaka teritorijas dabas apstākļi – upju un strautu ielejas ar nogāzēm, kur izplūst avoti un atsedzas pamatieži, kā arī mežu masīvs.

Meži

Lielākās platības dabas lieguma teritorijā aizņem sausieņu meži vidēji auglīgās un auglīgās augsnēs – damakšņi un vēri, kur koku stāvu veido galvenokārt priede, egļe un bērzs. Svētaines un Skujaines ielejās un to avoksnainajās nogāzēs sastopami auglīgi sausieņu un slapjainu meži – gārša, slapjā gārša, slapjais vēris un liekņa, kur koku stāvu veido galvenokārt osis, baltalksnis, melnalksnis un bērzs. Atbilstoši augšanas apstākļiem liegumam raksturīgas 3 dažādas mežu biotopu grupas – skujkoku (boreālie) meži, pārmitri platlapju (krastmalu un palieņu) meži un platlapju sausieņu (gravu un nogāžu) meži, kas atbilst attiecīgajiem Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamajiem biotopiem.

9010* Veci vai dabiski boreālie meži – tie ir liegumā esošie vecie priežu, egļu un bērzu sausieņu meži vidēji auglīgās un auglīgos augtenēs. Mežos ir samērā blīvs krūmu stāvs, ko veido galvenokārt lazda, kā arī meža sausserdis, pīlādzis, ieva.

Potenciāli šis biotops var aizņemt visu Skuju mežu, izņemot pārmitros mežus avotu izplūdes vietās un Skujaines palienē, taču pirms dabas lieguma izveides veiktās

mežsaimnieciskās darbības dēļ pašlaik šī biotopa kritērijiem atbilst tikai mazākā daļa no potenciāli piemērotās platības. Daļa lieguma mežu aizsargājamam biotopam atbilstošu struktūru varētu iegūt samērā drīz, taču valsts meža 172. kvartālā un īpašumā „Klūnas” esošajām jaunaudzēm atbilstošas kvalitātes sasniegšanai būs nepieciešami vairāki gadu desmiti.

Mizgraužu invāzijas dēļ bija jāveic sanitārās cirtes (pēdējā sanitārā kailcirte 172. kvartāla 19. un 20. nogabalos veikta vēl 2009. gadā), kas samazināja biotopa platību.

Potenciāli boreālo mežu biotopu apdraud arī patvaļīga sausokņu un kritalu izvākšana, kas konstatēta arī 2010. gadā, apsekojot teritoriju – tādējādi tiek samazināts mirušās koksnes daudzums un iznīcināta dabiskiem mežiem specifisku sugu dzīvotnes.

Mežu negatīvi ietekmēja arī mežacūku piebarošana (barotava 170. kv. 14. nog.), jo šajā vietā tiek izbrādāta zemsedze, uzkrājas papildus barības vielas, kas sekmē nezāļu, t.sk. arī invazīvu sugu ieviešanos un izplatīšanos. Pastāvīga mežacūku piesaistīšana var apdraudēt arī tuvumā esošos avoksnāju biotopus (izteiksmīgais avoksnājs Skujaines krastā ir izrakņāts). Kopš 2010. gada oktobra dzīvnieki vairs netiek piebaroti dabas liegumā.

91E0* Aluviāli krastmalu un palieņu meži – tie ir liegumā esošie pārmitrie baltalkšņu un jaukti baltalkšņu, ošu, bērzu egļu meži Skujaines un tās pietekas, un Svētaines palienēs, kā arī lēzenajās avoksnainajās Skujaines krastu nogāzēs.

Šie meži veido pārejas joslas un biotopu kompleksus ar blakusesošajiem *boreālajiem* un *nogāžu un gravu* mežiem, kā arī ar avoksnājiem.

Šajos mežos ir sastopama īpaši aizsargājamā augu suga lielā zvaigznīte *Astrantia major*, kā arī Biotopu direktīvas II pielikuma suga spilvainais ancītis *Agrimonia pilosa*.

Lieguma teritorijā tie ir saimnieciskās darbības mazskarti, dabiski veidojušies un dabisko traucējumu – bebru veidoto uzpludinājumu un vējgāžu ietekmē attīstījušies meži, kuros ir liels mirušās koksnes apjoms, dabiskam mežam raksturīga struktūra.

Īslaicīgi biotopu negatīvi ietekmē bebru veidotie uzpludinājumi, taču mežs atjaunojas pēc ūdens līmeņa samazināšanās.

9180* Nogāžu un gravu meži – tie ir ošu un jaukti lapukoku meži Svētaines un Skujaines krastu nogāzēs.

Lieguma teritorijā šie ir saimnieciskās darbības maz skarti, dabiski veidojušies un dabiski attīstījušies meži. Veido pārejas joslas un biotopu kompleksus ar blakusesošajiem *boreālajiem* un *krastmalu un palieņu* mežiem. Dabisko meža biotopu (DMB) inventarizācija ir veikta 2000./2001. gadā, kad lieguma teritorijā konstatēti **DMB 15 nogabalos 17,5 ha** kopplatībā (2.tab.).

2. tabula

Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” konstatētie dabiskie un potenciāli dabiskie meža biotopi

Nr. p.k.	Kv.	Nog.	Biotopa veids	Platība, ha	Apsaimniekošana	Sugas
1.	170	5	KRAST	0,3	bez saimnieciskās darbības	-
2.	170	6	KRAST	0,6	bez saimnieciskās darbības	-
3.	170	8	KRAST	0,9	bez saimnieciskās darbības	-
4.	170	9	SKUJ	1,3	bez saimnieciskās darbības	-
5.	170	11	PDMB_ SKUJ	0,8	bez saimnieciskās darbības	-
6.	170	13	SKUJ	1,9	bez saimnieciskās darbības	<i>Lecanactis abietina</i>
7.	170	18	KRAST	1,0	bez saimnieciskās darbības	-

2. tabula (turpinājums)

Nr. p.k.	Kv.	Nog.	Biotopa veids	Platība, ha	Apsaimniekošana	Sugas
8.	172	1	KRAST	0,5	bez saimnieciskās darbības	<i>Graphis scripta</i> <i>Homalia trichomanoides</i>
9.	172	2	KRAST	1,9	bez saimnieciskās darbības	
10.	172	3	KRAST	0,9	bez saimnieciskās darbības	
11.	172	4	KRAST	0,5	bez saimnieciskās darbības	
12.	172	9	KRAST	1,4	bez saimnieciskās darbības	-
13.	172	10	PDMB_S KUJ	1,5	bez saimnieciskās darbības	-
14.	172	12	PDMB_S KUJ	2,2	bez saimnieciskās darbības	-
15.	172	14	SKUJ	1,8	bez saimnieciskās darbības	-

Iespējams, pašlaik lieguma teritorijā (P)DMB atbilst arī citas bioloģiski vērtīgas, vecas, saimnieciskās darbības ilgstoši neskartas audzes ar dabiska meža struktūras elementiem.

Visiem minētajiem meža biotopiem apsaimniekošana nav nepieciešama, un nav pieļaujama nekāda mezsaimnieciskā darbība par aizsargājamiem biotopiem atzītajos meža nogabalos.

Avoksnāji un purvi

Lieguma teritorijā sastopami trīs dažādi Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamie avoksnāju un purvu biotopi:

7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi sastopami atsevišķās vietās Skujaines ielejā, parasti mežos. Apraudošie faktori nav konstatēti un apsaimniekošana nav nepieciešama.

7220* Avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus ir teritorijai ļoti raksturīgs biotops, sevišķi Skujaines labā krasta nogāzē, kur avoti izplūst plašā teritorijā.

Šie avoksnāji robežojas un daļēji pārklājas ar *krastmalu mežu*, un mijas avoksnainas lauces un avoksnainas meža platības, ir daudz kritalu dažādā sadalīšanās pakāpē.

Ļoti svarīgi ir saglabāt visas teritorijas dabisko hidroloģisko režīmu, tas ir noteicošais, un speciāla apsaimniekošana (krūmu un koku cīršana, kritalu izvākšana) nav vajadzīga.

7230 Kaļķaini zāļu purvi – veido kompleksu ar avoksnāju biotopu 7220* *Avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus*, ir viena sugām bagāta platība lieguma teritorijā (valsts mežu 170. kv. 3. nog.) un viena liela, bet niedrēm aizaugoša platība uz lieguma ziemeļu robežas.

Šis ir Zemgalē un arī visā Latvijā ļoti reti sastopams biotops, tā ir vairāku īpaši aizsargājamo augu sugu – bezdelīgactiņas, parastās kreimules, plankumainās un Baltijas dzegužpirstīšu, rūsganās melnceres (ārpus lieguma teritorijas) augtene.

Nekādi negatīvi ietekmējoši faktori liegumā esošajam kaļķainajam zāļu purvam nav novēroti un speciāla apsaimniekošana nav vajadzīga.

Ārpus lieguma esošo kaļķaino zāļu purvu negatīvi ietekmē aizaugšana ar niedrēm, no malām arī ar krūmiem.

Ūdensteces

Visas liegumā esošās ūdensteces – Skujaine (100%) un tās pietekas Svētaine (90% no dabas liegumā esošā upes posma) un Krievaine (100%) atbilst Eiropas Savienības aizsargājamajam biotopam **3260 Upju straujteses un dabiski upju posmi**. Lieguma teritorijas

vidusdaļā ir akmeņains Skujaines posms, kas atbilst Latvijā īpaši aizsargājamam biotopam *Upju straujteces*. Šim biotopam atbilst arī Svētaines un Krievaines posmi.

Skujaini lieguma teritorijā ietekmē bebru darbība un negatīvi vērtējama lēni tekošu un stāvošu ūdeņu biotopu un sugu ieviešanās arī Skujaines sākotnēji straujākajos akmeņainajos posmos. No otras puses – bebru aizsprostu izraisītie krastu izskalojumi veicina upes meandrēšanu un palielina bioloģisko daudzveidību palienē. Augājs un daļēji iznīkušie un pašlaik atjaunojošies meži upes palienē liecina, ka bebru darbība ir bijusi ilgstoša un ūdens līmenis upes gultnes robežās atgriezies pēdējo gadu laikā Tādēļ ir grūti spriest, cik lielā mērā arī sākotnēji lieguma teritorijā Skujainē ir bijuši smilšaini, lēni tekoši posmi, un cik lielā mērā upes gultne ir piesērējusi ar smiltīm uzpludinājumu dēļ.

Pašlaik situācija vērtējama kā dabiskai upei apmierinoša: ūdens līmenis ir normalizējies un ir upes gultnes robežās, izņemot Klūnām tuvāko vairākus gadus pastāvošo bebru dambi un uzpludinājumu upes palienē.

Lai novērstu upju pārvēršanu par uzpludinājumu kaskādi (arī tas nebūtu nekas ārkārtējs no dabas aizsardzības viedokļa, taču negatīvi tiktu ietekmēti straujteču un palieņu mežu biotopi), nepieciešams veikt bebru medības un uzraudzīt, lai visās liegumā esošajās dabiskajās ūdenstecēs netiktu izveidoti bebru dambji, kuru dēļ ilgstoši tiek appludināta paliene.

Nepieciešams no upes izvākt arī palu sanestos koku krāvumus, kas pilnībā nosprosto upi, kā arī mākslīgas izcelsmes atkritumus (galvenokārt riepās).

Dabiskie zālāji

Dabiskie zālāji liegumā aizņem ļoti mazas platības. Ir konstatēts Eiropas Savienības nozīmes aizsargājams biotops *6410 Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs*, kā arī atsevišķi biotopa *6450 Palienu zālāji* fragmenti. Palienu zālājiem, ņemot vērā to niecīgo platību, bebru un Skujaines ūdens režīma ietekmi, speciāla apsaimniekošana nav nepieciešama, pārējos zālājus nepieciešams pļaut, savācot nopļauto. Ap 2010. gadu zālāju pļāva un sienu novāca.

Atsegumi

2010. gadā Klūnu dabas pieminekļa teritorijā atsegums netika atrasts. Iespējams, ka tā robežas noteiktas kļūdaini vai atsegums ir nogruvis. Tuvākais atsegums atrodas karjera nogāzē, uz lieguma robežas, vairāki citi atsegumi atrodas uz leju pa Skujaini. Atsegumus ietekmē (nosodz) zemes nogrūvumi, cita ietekme nav konstatēta. Atsegumu veidošanās ir dinamisks process, ko nosaka upes darbība. Skujaines labajā krastā konstatētie smilšakmens u.c. iežu veidotie atsegumi atbilst Eiropas Savienības nozīmes biotopam *8220 Smilšakmens atsegumi*.

Lielāko daļu atseguma lejasdaļas aizņem slīpkārtains, vāji cementēts gaišs smilšakmens, augšdaļā dolomītmerģeļa slāņi. Dažos smilšu slāņos vērojami lēcveidīgi fosilo zivju un trohilisku atlieku sakopojumi.

Apsaimniekošana nav nepieciešama. Ņemot vērā niecīgos izmērus, grūto piekļūšanu un jutīgos atsegumu un krasta nogāzes biotopus, iežu atsegumi šajā teritorijā noteikti nav popularizējami kā tūrisma objekts.

Cilvēka darbības radīti un pārveidoti biotopi

Cilvēka darbības radīti un pilnībā pārveidoti biotopi ir „Skuju” viensēta ar lauksaimniecības zemi, kā arī pašvaldības ceļu posmi un ceļmalas.

2.4. Sugas

2.3.1. Augu sugas

Dabas liegums atrodas Zemgales ģeobotāniskajā liegumā (Tabaka 2001), kuram raksturīgi īpatnēji dabas apstākļi un izsena, intensīva cilvēka darbība. Reģionā notiek intensīvs savvaļas

floras sinantropizācijas process, līdz ar to ikvienam dabiskajam biotopam ir būtiska loma sugu populāciju saglabāšanā. Salīdzinot ar citiem ģeobotāniskajiem rajoniem, Zemgales ģeobotāniskajā reģionā lielākā daļa bieži sastopamo augu sugu ir reti sastopamas (Tabaka 2001).

Lieguma teritorijai ir raksturīga liela augu sugu daudzveidība, ko nosaka atšķirīgās augtēnes. Sastopamas vidēji auglīgiem un auglīgiem skujkoku un jauktajiem mežiem, kā arī sausieņu un pārmitriem un platlapju mežiem, avoksnājiem, zāļu purviem, mitriem slapjiem zālājiem un ūdenstecēm tipiskas augu sugas.

Liegumam raksturīgas arī kaļķainu augtēņu sugas, piemēram, zilganais grīslis *Carex flacca*.

Skujaines straujteču posmā sastopamas sārtaļģes *Batrachospermum sp.*, kas raksturīgas ar skābekli bagātiem ūdeņiem. Kopumā, dabas liegumam ir būtiska loma reģiona vietējo augu sugu saglabāšanā.

Sastopamas astoņas īpaši aizsargājamās augu sugas **parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*, bezdelīgactiņa *Primula farinosa*, Lēzela lipare *Liparis loeselii*, stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, villainā gundega *Ranunculus lanuginosus* un plankumainā dzegužpirkstīte *D. maculata*, Baltijas dzegužpirkstīte *D. baltica***. Īpaši nozīmīga lieguma teritorija ir **lielās zvaigznītes *Astrantia major*** saglabāšanā, jo šī īpaši aizsargājamā augu suga ir sastopama vienīgi Zemgalē.

Lēzela lipare *Liparis loeselii* ir EP Biotopu direktīvas II pielikuma suga un dabas liegums ir viena no dažām sugas atradnēm Zemgalē. 2010. gadā kaļķainajā zāļu purvā konstatēti ap 10 eksemplāri.

Kaļķainajā zāļu purvā ar avotiem uz ziemeļiem no lieguma sastopama īpaši aizsargājamā augu suga rūsganā melncere *Schoenus ferrugineus*, kas ir šīs sugas vienīgā zināmā atradne Zemgalē. Zāļu purvā aug arī stāvlapu dzegužpirkstīte *Dactylorhiza incarnata*, Baltijas dzegužpirkstīte *Dactylorhiza baltica*, parastā kreimule *Pinguicula vulgaris*, bezdelīgactiņa *Primula farinosa*. Zāļu purvs kā īpaši aizsargājamo augu sugu atradne atzīmēts Penkules pagasta teritorijas plānojumā.

Projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD/NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu" ietvaros 2002. gadā veiktās lieguma teritorijas apsekošanas materiālos minēta arī EP Biotopu direktīvas II pielikuma suga **spilvainais ancītis *Agrimonia pilosa***, nenorādot precīzu atradni.

Uz lieguma ziemeļu robežas atrodas plašas invazīvās augu sugas Sosnovska latvāņa *Heracleum sosnovskii* audzes, kas draud izplatīties arī lieguma teritorijā. Atsevišķi latvāņa eksemplāri un nelielas to audzes ir arī lieguma teritorijā, nelielas audzes arī uz lieguma rietumu, dienvidrietumu un dienvidu robežas.

2.3.2. Bezmugurkaulnieki

D. Upes

Skujaines un Svētaines upes galvenokārt ir lēni tekošas ar smilšaini dūņainām vai grantainām gruntīm. Atsevišķos posmos veidojas nelielas straujteces uz oļainām vai akmeņainām gruntīm. Abas upes ir barības vielām bagātas, taču lielā noēnojuma dēļ augiem nabadzīgas. Kopumā abu upju bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība un eksemplāru skaits ir salīdzinoši zems. Skujainē dominējošās bezmugurkaulnieku grupas ir mazzartārpi *Oligochaeta*, viendienītes *Ephemeroptera*, spāres *Odonata*, makstenes *Trichoptera*, divspārņi *Diptera* un gliemji *Mollusca*. Svētainē galvenokārt lielā noēnojuma dēļ bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība un eksemplāru skaits ir ļoti zems.

Periodiski izzūstošas lāmas (sīkūdeņi)

Tā kā teritorijā periodiski izzūstošas lāmas (sīkūdeņi) ir sastopami maz un tie ir temporāli (periodiski izzūstoši), tad arī bezmugurkaulnieku sugu daudzveidība un eksemplāru skaits tajās ir

neliels. Ar šo biotopu saistīti galvenokārt odveidīgie divspārņi *Nematocera*, iespējams arī mušveidīgie divspārņi *Brachycera* (dunduri *Tabanus*).

No konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām, vairākas, teritorijas ūdeņos vai to piekrastē sastopamās sugas, ir retas un/vai aizsargājamas.

Biezā perlamutrene *Unio crassus*. Suga teritorijā konstatēta gan Skujainē, gan Svētainē. Konstatētas gan tukšas čaulas, gan dzīvi eksemplāri sugai piemērotos biotopos – upēs ar smilšainām un grantainām gruntīm, kas liecina par pastāvīgām populācijām abās upēs.

Ugunsspāre *Pyrrhosoma nymphula*. Skujaines ielejā konstatēti vairāki eksemplāri sugai piemērotos biotopos – lēni tekošās upēs ar salikto ūdensaugu joslu upēs, kas liecina par pastāvīgu sugas populāciju teritorijā.

Brūnganā plankumspāre *Epitheca bimaculata*. Teritorijā pie vairākās vietās konstatēti vairāki eksemplāri, taču tā kā sugas attīstībai piemēroti biotopi – stāvoši ūdeņi (ezeri, lieli dīķi) – teritorijā nav pārstāvēti, tad suga teritorijā nevairojas, bet izmanto to kā barošanās vietu.

Eiropas upjtīklspārnis *Osmylis chrysops*. Skujaines ielejā konstatēti vairāki eksemplāri sugai piemērotos biotopos, kas liecina par pastāvīgu sugas populāciju teritorijā.

Teritorijā iespējama arī zaļās upjuspāres *Ophiogomphus cecilia* (Skujaine) atrašana.

F. Meži

Teritorijā nozīmīgākās mežu platības veido sausieņu vai mēreni mitri skujkoku meži un mēreni mitri vai slapji palieņu lapkoku vai jauktie meži. No bezmugurkaulniekiem skujkoku mežos dominē kolembolas *Collembola*, augsnes ērces *Gamasina*, mazāk divspārņi *Diptera* un zirnekļi *Aranea*. Palieņu mežos bezmugurkaulnieku sugu un eksemplāru skaits ir lielāks – dominē kolembolas *Collembola*, divspārņi *Diptera*, augsnes ērces *Gamasina*, gliemeži *Gastropoda*, vaboles *Coleoptera*.

No konstatētajām bezmugurkaulnieku sugām, vairākas teritorijas mežos sastopamās sugas, ir retas un/vai aizsargājamas.

Parka vīngliemezis *Helix pomatia*. Konstatēta izkliedēta populācija visā lieguma teritorijā.

Gludais adatgliemezis *Acicula polita*. Konstatēta neliela populācija uz austrumiem no Klūnām, Skuju mežā.

Sūnu cilindrgliemezis *Pupilla muscorum*. Konstatēta neliela populācija uz austrumiem no Klūnām, Skuju mežā un liela populācija zāļu purvā uz lieguma robežas uz DR no „Dzelmēm”. Šajā zāļu purvā suga konstatēta arī 2003. gadā (V.Spunģa dati).

Liels gludgliemezis *Cochlicopa nitens*. Konstatēta neliela populācija zāļu purvā uz lieguma robežas uz DR no „Dzelmēm”.

Slaidais pumpurgliemezis *Vertigo angustior*. Konstatēta liela populācija zāļu purvā uz lieguma robežas uz DR no „Dzelmēm”. Šajā zāļu purvā suga konstatēta arī 2003. gadā (V.Spunģa dati).

Spožais pumpurgliemezis *Vertigo genesii*. Konstatēta liela populācija zāļu purvā uz lieguma robežas uz DR no „Dzelmēm”. Šajā zāļu purvā suga konstatēta arī 2003. gadā (V.Spunģa dati).

Briežvabole *Platycerus caraboides*. Konstatēti vairāki indivīdi Svētaines ielejā, sugas attīstībai piemērotos biotopos, kas liecina par pastāvīgu populāciju Svētaines ielejā.

Lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita*. Konstatēta neliela, taču vitāla populācija mežā uz austrumiem no Klūnām. Šajā vietā suga konstatēta arī 2003. gadā (V.Spunģa dati).

Teritorijā iespējama arī retu un aizsargājamu vārpstiņgliemežu *Clausiliidae* (upju piekrastēs), zilās eļļasvaboles *Meloe violaceus*, apšu krāšņvaboles *Poecilnota variolosa*, marmora rožvaboles *Liocola marmorata*, četrplankumu sēņgrauža *Mycetophagus quadripustulatus*, nātru lācīša *Callimorpha dominula*, apšu zaigraibeņa *Apatura ilia*, apšu raibeņa *Limenitis populi*, spožās skudras *Lasius fuliginosus* un milzu traušklājoda *Pedicia rivosus* atrašana.

Kopumā uz šo brīdi teritorijā konstatētas 5 retas un 7 aizsargājamas, viena ierobežoti izmantojama īpaši bezmugurkaulnieku sugas (3. tab.). Tā kā teritorijā konstatētās īpaši

aizsargājamās pumpurgliemežu sugas, biezā perlamutrene un lapkoku praulgrauzis ir ar augstu aizsardzības statusu arī Eiropas mērogā, tad to aizsardzības un saglabāšanas prioritāte ir augsta. Sugu populāciju vienmērīgs vai izkliedēts izvietojums valsts teritorijā ir kā viens no nosacījumiem sugu populāciju ilglaicīgai pastāvēšanai valstī. Papildus tam tabulā minētas arī potenciāli iespējamās sugas (konstatētas teritorijas apkārtnē, teritorijā ir šo sugu attīstībai piemēroti biotopi un tml.) (Andrušaitis, 1998).

3. tabula.

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” teritorijā konstatēto un iespējamo Latvijas aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu saraksts un sugu aizsardzības kategorijas.

Taksons	LSG	Berne	BD	2000	2001	DMB
Mollusca - gliemji						
Gastropoda - gliemeži						
<i>Acicula polita</i> (Hartmann, 1840) – gluda adatgliemezis	4	-	-	1	-	-
<i>Pupilla muscorum</i> (Linnaeus, 1758) – sūnu cilindrgliemezis	-	-	-	-	-	-
<i>Cochlicopa nitens</i> (Gallenstein, 1848) – lielais gludgliemezis	3	-	-	1	-	-
<i>Vertigo angustior</i> Jeffreys, 1830 – slaidais pumpurgliemezis	2	-	II	1	1	-
<i>Vertigo genesii</i> (Grendler, 1856) – spožais pumpurgliemezis	-	-	II	1	1	-
*Clausiliidae - vārpstiņgliemežu dzimta (izņemot gludo vārpstiņgliemezi <i>Cochlodina laminata</i>)	-	-	-	-	-	IS
<i>Helix pomatia</i> Linnaeus, 1758 – parka vīngliemezis	-	III	V	2	-	-
Bivalvia - gliemenes						
<i>Unio crassus</i> (Philipsson, 1788) – biezā perlamutrene	2	-	II, IV	1	-	-
Arthropoda - posmkāji						
Insecta - kukaiņi						
Odonata - spāres						
<i>Pyrrosoma nymphula</i> (Sulzer, 1776) - ugunsspāre	4	-	-	-	-	-
<i>Epithea bimaculata</i> (Charpentier, 1825) – brūnganā plankumspāre	3	-	-	-	-	-
*<i>Ophiogomphus cecilia</i> (Fourcroy, 1785) – zaļā upjuspāre	3	II	II, IV	1	-	-
Neuroptera – tīklsparņi						
<i>Osmylus chrysops</i> (Linnaeus, 1758) – Eiropas upjtīklsparnis	1	-	-	1	-	-
Coleoptera - vaboles						
<i>Peltis grossa</i> (Linnaeus, 1758) – lielais asmalis	-	-	-	-	-	IS
<i>latycerus caraboides</i> (Linnaeus, 1758) - briežvabole	-	-	-	-	-	IS
*<i>Meloe violaceus</i> (Marschal, 1802) – zilā eļļasvabole	2	-	-	-	-	-
*<i>Poecilnota variolosa</i> (Paykull, 1799) – apšu krāšņvabole	-	-	-	-	-	BSS

3. tabula (turpinājums)

<i>Osmoderma eremita</i> (Scopoli, 1763) – lapkoku praulgrauzis	1	II	II, IV	1	1	BSS
* <i>Liocola marmorata</i> (Fabricius, 1792) – marmora rožvabole	2	-	-	1	-	BSS
* <i>Mycetophagus quadripustulatus</i> Linnaeus, 1761 – četrplankumu sēngrauzis	-	-	-	-	-	IS
Lepidoptera - taureņi						
* <i>Callimorpha dominula</i> (Linnaeus, 1758)	4	-	-	-	-	-
* <i>Limnitis populi</i> (Linnaeus, 1758) – apšu raibenis	4	-	-	-	-	-
* <i>Apatura ilia</i> (Denis, Schiffermüller, 1775) – apšu zaigraibenis	2	-	-	-	-	-
Diptera - divspārņi						
* <i>Pedicia rivosa</i> (Linnaeus, 1758) – milzu traušlājods	2	-	-	-	-	-
Hymenoptera - plēvspārņi						
* <i>Lasius fuliginosus</i> (Mayr, 1861) – spožā skudra	-	-	-	1	-	-

Apzīmējumi. LSG – Latvijas Sarkanā grāmata (Andrušaitis, 1998); Berne – Bernes konvencijas sugas (II, III - pielikumi, * - papildinājumi); BD – EP Sugu un biotopu direktīvas sugas Nr. 92/ 43 EEC (II, III & V - pielikumi, * - papildinājumi); 2000 – MK noteikumu Nr. 396 (2000.14.11) “Īpaši aizsargājamo sugu saraksts” sugas (1, 2 - pielikumi); 2001 - MK noteikumu Nr. 45 (2001.30.01) “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” sugas (1 – pielikums); DMB – dabisko meža biotopu indikatorsugas. *Potenciāli iespējamās sugas (gaiši zils fons).

Īpaši aizsargājamās sugas negatīvi ietekmējošie faktori

Biezo perlamutreni teritorijā negatīvi ietekmē galvenokārt zemā ūdens kvalitāte, ko ietekmē intensīvā zemes izmantošana lauksaimniecībai abu upju baseinos. Mazāka ietekme ir bebra darbībai. Biezo perlamutreni negatīvi ietekmē bebru dambji vai bebru nogāzto koku sagāzumi, taču bebra darbības rezultātā izgaismotajos upju posmos var attīstīties augstākie ūdensaugi, kas ir vērtējams kā pozitīvs faktors.

Visu aizsargājamo gliemežu sugu populācijas var ietekmēt tas, ka lielākā daļa kaļķainā zāļu purva uz dienvidrietumiem no „Dzelmēm” ir ārpus lieguma (bez aizsardzības statusa, taču zāļu purvs atzīmēta kā īpaši aizsargājamo augu dzīvotne Penkules pagasta teritorijas plānojumā), kā arī tas, ka purvs aizaug ar niedrēm, kas rada gliemežiem, īpaši pumpurgliemežiem, nelabvēlīgus apstākļus.

Lapkoku praulgrauža populāciju negatīvi ietekmē tas, ka sugas apdzīvotā liepa ir noēnota, kā arī tas, ka tuvumā (suga spēj pārvietoties tikai dažus simtus metru) nav citu piemērotu koku – veci, dobumaini, saules apspīdēti lapkoki.

2.3.3. Abinieki un rāpuļi

Konstatētas trīs abinieku un viena rāpuļu suga. Aizsargājamās sugas nav konstatētas.

Parastā varde *Rana temporaria*. Sastopama visā teritorijā, dažāda tipa biotopos. Lielākā skaitā (ap 10 īpatņi uz 100 m maršruta) konstatēta slapjajos meža nogabalos ar ūdens peļķēm, kā arī mežmalās gar Skujaines upi. Sugai ļoti labvēlīga ir piemērotu ziemošanas vietu klātbūtne Skujaines upē.

Parastais krupis *Bufo bufo*. Konstatēts Skuju mežā, 172. kvartālā (M.Kalniņa novērojums).

Zaļā varde (*Rana esculenta* kompleks). Konstatēta Skujaines upes attekās teritorijas rietumu daļā pie Klūnu ciema.

Pļavas ķirzaka *Zootoca vivipara*. Bieži sastopama teritorijas austrumu un centrālajā daļā mežu jaunaudzēs, gar mežmalām, un atklātākās vietās pie Skujaines upes.

Teritorijas novērtējums

Abinieku un rāpuļu fauna ir nabadzīga sugu skaita ziņā. Teritoriju aptver lauksaimniecībā intensīvi izmantojamās zemes, kas nav piemērotas abiniekiem un rāpuļiem, un vienīgais vairāk vai mazāk dabisko biotopu koridors ir gar Skujaines upi, kas savieno dabas liegumu „Skujaines un Svētaines ieleja” ar dabas parku „Tērvete”. Abas šīs teritorijas veido vairāk vai mazāk izolētu masīvu lauksaimniecības zemēs. Ar teritorijas izolāciju varētu būt saistāms daudzu Latvijā samērā parastu sugu (glodene, zalktis, odze, purva varde u.c.) iztrūkums dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”. Konstatētas tikai visparastākās Latvijas abinieku un rāpuļu sugas, taču to īpatņu skaits ir augsts. Konstatēta viena EP Biotopu direktīvas V pielikuma suga parastā varde *Rana temporaria*.

No īpaši aizsargājamām sugām blakus esošajā Tērvetes dabas parkā, ir konstatētas divas – lielais tritons *Triturus cristatus* un zaļais krupis *Bufo viridis* (Dabas parka „Tērvete” dabas aizsardzības plāns, 2004). Lielajam tritonam dabas liegumā nav konstatēti piemēroti nārsta biotopi (samērā tīras, stāvošas ūdenstilpes). Zaļajam krupim potenciāli piemērotākā ir Skujaines palienes atklātā daļā Klūnu ciema apkārtnē, taču šeit netika konstatētas atbilstošas nārsta vietas vai dzirdēta balss. Apsekojot dabas liegumu, īpaša uzmanība tika pievērsta potenciālajiem sila ķirzakas *Lacerta agilis* biotopiem, taču arī šī suga konstatēta netika. Citām īpaši aizsargājamām sugām dabas liegumā nav piemērotu biotopu (nav piemērotu nārsta vietu varžkrupim, smilšu krupim), vai šī teritorija atrodas ārpus to dabiskā areāla (ugunskrupis, kokvarde, gludenā čūska).

2.3.4. Putni

Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” līdz šim konstatētas **astoņas** Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās putnu sugas (4. tab.). No tām visas astoņas atrodamas Putnu direktīvas I pielikumā. Dažas no konstatētajām sugām teritoriju dažkārt izmanto tikai kā barošanās vietu, piemēram, melnais stārķis.

4.tabula

Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja ” konstatētās Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamās putnu sugas un to sastopamības biežums 2010. ligzdošanas sezonā

Sugas nosaukums	Biotops	Sastopamība dabas liegumā
Melnais stārķis <i>Ciconia nigra</i>	meži, ūdenstilpes	Barošanās vieta
Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	meži, ūdenstilpes	Iespējams, ligzdo 1 pāris
Dumpis <i>Botaurus stellaris</i>	niedrāji ūdenstilpēs	Ligzdo 1 pāris robežas zonā
Dzērve <i>Grus grus</i>	slapji meža iecirkņi, izcirtumi	Ligzdo 1 pāris robežas zonā
Melnā dzilna <i>Dryocopus martius</i>	meži	Uzturas, epizodiski, barošanās vieta
Zivju dzenītis <i>Alcedo atthis</i>	upju krasti	Ligzdo 1 pāris
Ūpis <i>Bubo bubo</i>	meži	Uzturas, iespējams īslaicīgi, barošanās vieta
Sila cīrulis <i>Lullula arborea</i>	meža malas, lauces mežā	Varētu ligzdot 1 pāris

Melnais stārķis *Ciconia nigra*

Populācijas lielums valstī – 750-900 pāru (Račinskis, 2004). Līdz šim noskaidrots, ka skaitu ietekmē barības resursi, kas pa gadiem var būt mainīgi un nosaka ligzdošanas sekmes. Tāpat šo sugu ietekmē mežsaimnieciskā darbība un, lai to mazinātu, pielieto mikroliegumu izveidošanu ap ligzdām. Iespējami arī citi, vēl maz izpētīti skaitu ietekmējoši faktori.

2010. gadā iztraucēts barojamies Skujaines upē. Vēlāk sezonā novērots atkārtoti (M.Kalniņa ziņas). Teritorija tiek izmantota kā **barošanās vieta**, jo šī suga barības meklējumos var lidot lielos attālumos. Dabas lieguma nelielā platība (130 ha, daudz nesenu izcirtumu), konfigurācija un traucējuma faktors tajā nesekmē ligzdošanu.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Ligzdošanai nepieciešami vidēja vecuma un veci meži ar atsevišķiem liela izmēra, zarainiem kokiem. Nemiera faktora novēršana.

Lielais dumpis *Botaurus stellaris*

Populācijas lielums valstī – 300-500 pāru (Račinskis, 2004). Seklūdeņu ar lielākiem niedrājiem apdzīvotājs.

Konstatēta ligzdošanas teritorija netālu no dabas lieguma, tā ziemeļaustrumu malā ar niedrēm aizaugušā zonā uzpludinātā Skujaines posmā.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Biotopa - seklu aizaugušu ūdenstilpju ar niedrājiem saglabāšana.

Lielā gaura *Mergus merganser*

Populācijas lielums valstī – 100-150 pāru (Račinskis, 2004). **Iespējama ligzdošana** dabas lieguma resno dimensiju kokos.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Ligzdošanai nepieciešami vidēja vecuma un veci meži ar atsevišķiem liela izmēra, dobumainiem kokiem. Ligzdo lielākos dobumos nekā kaļ melnā dzilna, tādēļ nepieciešami tik veci koki, lai stumbros dobumi būtu veidojušies trupēšanas rezultātā. Nemiera faktora novēršana.

Ūpis *Bubo bubo*

Populācijas lielums valstī – 30-50 pāru (Račinskis, 2004). Daļa populācijas ligzdo sausajos piejūras priežu mežos, daļa Gaujas ielejā izmantojot smilšakmens stāvsienas nišas, daļa urbanizētā vidē atkritumu poligonu tuvumā.

Ūpja klātbūtnes pēdas (spalva un klijāna *Buteo buteo* plēsums) konstatētas dabas liegumā.

Biotops (dabas liegums kopumā) neatbilst šīs sugas ligzdošanas vajadzībām, iespējams, ūpis uzturas epizodiski (konstatēts pirmo reizi), neligzdojošs putns.

Zivju dzenītis *Alcedo atthis*

Populācijas lielums Latvijā ir 600-1500 pāru (Račinskis, 2004). Atsevišķos gados skaits var strauji sarukt un tad vairāku gadu ilgā periodā atjaunoties.

Dabas liegumā ligzdo 1 pāris.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Vēlami seklūdens straujteču upju posmi.

Melnā dzilna *Dryocopus martius*

Populācijas lielums valstī – 6000-8000 pāru (Račinskis, 2004). Latvijā var vērtēt kā diezgan bieži sastopamu. Apdzīvo mežus ar pietiekoši lielu dimensiju kokiem, kas nepieciešami dobumu kalšanai ligzdošanai (apmēram no 30 cm diametrā) – lielākus pieaugušus un vecus mežus. Svarīgs skaitu noteicošs faktors ir arī vecu koku – laužu, izgāžu, kalnušu - esamība pietiekošā daudzumā.

2010. gada novērojumi dabas liegumā liecina tikai par epizodisku uzturēšanos dabas liegumā, ielidojot no citiem mežu masīviem.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Nevēlama ir mežaudžu pārlika izkopsana - visu sauso, puskalnušu, daļēji kritušo un gulošo, kā arī stumbeņu izvākšanu no audzes, kā rezultātā šai sugai mazinās barības resursi un dobumu kalšanas iespējas.

Dzērve *Grus grus*

Populācijas lielums valstī – 1000-2500 pāru (Račinskis, 2004). Skaitam Eiropas valstīs, tai skaitā arī Latvijā ir tendence augt, ko, iespējams, veicinājusi šīs sugas labāka aizsardzība to atpūtas vietās migrāciju ceļā uz ziemošanas vietām. Latvijā dzērviņu skaitu pozitīvi ietekmējis bebru skaita pieauguma radītā applūdušo un mitro platību palielināšanās, kā arī izcirtumu platību palielināšanās. Daļa populācijas ligzdo mitrās līdz slapjās mežaudzēs.

1 pāris ligzdo uzpludinātajā Skujaines ielejas daļā.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības. Mitraiņu un staignāju saglabāšana. Virszemes ūdens līmeņa mākslīga nepazemināšana.

Sila cīrulis *Lullula arborea*

Populācijas lielums valstī 2000-6000 pāru (Račinskis, 2004). Apdzīvo sausas, saulainas, galvenokārt nabadzīgas augsnes meža un klajas vietas robežjoslā. Arī teritorijā konstatēts.

Labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Apdraud sauso klajumu apmežošanās.

Dabas lieguma teritorijā konstatēto reto un aizsargājamo putnu sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības.

Novērtējot dabas lieguma teritorijā konstatēto reto un aizsargājamo putnu sugu labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības:

- a) svarīgi turpmāk efektīvāk novērst mežsaimnieciska rakstura traucējumus. Kopš dabas lieguma nodibināšanas tas līdz šim izdevies tikai daļēji. Skat. „Negatīvi ietekmējošie faktori”,
- b) nedrīkstētu uzbūrt vai kā citādi ielabot esošās stigas, vizūras, meža ceļus. Izņēmums ir šo stigu uzturēšana potenciālu gājēju vajadzībām, neaizvācot stigām pārkritušos kokus.

Pozitīvi ietekmējošie faktori

Dabas lieguma teritoriju pozitīvi ir ietekmējis tas, ka daudzos meža nogabalos nav notikusi nekāda (vai vāja) saimnieciskā, tai skaitā mežsaimnieciskā darbība pirms, kā arī kopš dabas lieguma nodibināšanas. Tā rezultātā jau ilgāku periodu ir notikusi mežaudžu dabiska attīstība, kas vislabāk redzama vecākos meža nogabalos. Tur vērojama atvērumu veidošanās mežaudzes klājā (izgāzumi), kas rada audzes koku vecumu dažādošanos, struktūrelementu rašanos un uzkrāšanos, radot jaunas nišas sugām, kas pirms tam nebija sastopamas vai bija mazā skaitā.

Negatīvi ietekmējošie faktori

Tomēr jāatzīmē arī konstatētās dabas lieguma putnu faunu nelabvēlīgi ietekmējošās darbības:

1) pirms dabas lieguma izveides veiktās kailcirtes, kas ievērojami samazināja, fragmentēja vecos meža nogabalus, kā arī atlikušajos fragmentos veicināja vējgāzes un tām sekojošos mizgraužu uzbrukumus, kā rezultātā bija jāveic:

- sanitārā kailcirte 172. kv.19.nogabalā,
- sanitārās cirtes (atsevišķu koku novākšana izklaidus visā dabas lieguma teritorijā AS „LVM” pārvaldītajā daļā).

2.3.5. Zīdītāji

Dabas lieguma teritorija ir neliela, tāpēc lielo zīdītāju pētījumi tajā netika veikti. Novērots, ka liegumā regulāri uzturas mežacūkas *Sus scrofa*. Ziemā šeit uzturas arī aļņi *Alces alces* un staltbrieži *Cervus elaphus*. Novērota arī meža cauna *Martes martes* (2 īpatņi). Dzīvo **bebri *Castor fiber* (dažas ģimenes)**, kas daudzviet izveidojuši dambjus uz abām upēm, un **ūdrs *Lutra lutra* (1-2 dzīvnieki)**. Dabas liegumā notiek gaides medības, ko veic Tērvetes mednieku kolektīvs. Dabas liegumā līdz 2010. gada oktobrim tika veikta dzīvnieku piebarošana.

Lieguma ģeogrāfiskais novietojums (Dienvidlatvija), meža masīvs, kā arī strauju upīšu klātbūtne veido visai daudzveidīgu biotopu kompleksu dažādām zīdītāju sugām. No īpaši aizsargājamām sugām piemēroti biotopi teritorijā ir arī susuriem - īpaši mazajam jeb lazdu susurim *Muscardinus avellanarius*, kā arī vairākām sikspārņu sugām. Tā kā liegumu veido meža sala plašu lauksaimniecības zemju vidū, tas ir nozīmīgs kā migrācijas koridors un atpūtas vieta arī vairākām izmēros lielākām zīdītāju sugām (galvenokārt pārnadžiem). Kaut gan šāds lieguma ģeogrāfiskais novietojums liek domāt, ka tas ir īpaši nozīmīgs arī sikspārņiem, tomēr tajā sastopamie biotopi nav šai sugu grupai izcili. Kā labākās sikspārņiem piemērotās dzīvesvietas jāatzīmē lapu koku meži gar upīšu krastiem un vecākās un salīdzinoši skrajākās audzes pie "Skuju" mājām. Pārējā mežainā teritorija ir ar pārāk biezu aizaugumu zem valdošo sugu vainagiem, lai būtu piemērota kā laba barošanās vieta vairumam sikspārņu sugu. Tomēr lieguma tuvumā atrodas vairākas labas potenciālas barošanās vietas (Klūnu dīķis un vairākas ūdenstilpes uz Tērvetes pusi), uz kurām sikspārņi ierodas baroties tumšākajā naktī laikā. Tādējādi kopumā lieguma teritorija ir vērtējama kā laba sikspārņu dzīves vieta (ir veci koki, turklāt arī pārējā audze ir ar labu potenciālu nākotnē), arī kā nozīmīga pārvietošanās trase Zemgales klajājā ainavā, bet diemžēl visai viduvēja kā barošanās vieta.

Kopumā liegumā un uz tā robežas konstatētas piecas sikspārņu sugas: ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*, Natūza sikspārnis *Pipistrellus nathusii*, rūsganais vakarsikspārnis *Nyctalus noctula*, brūnais garausainis *Plecotus auritus* un ūdeņu naktssikspārnis *Myotis daubentonii* (5. tab.) Spriežot pēc biotopiem, teritorijā varētu būt sastopamas vēl 1 – 2 grūti konstatējamas t.s. "meža" sikspārņu sugas, taču to atrašanai būtu nepieciešami padziļināti pētījumi. Izņemot ūdeņu naktssikspārni, kurš konstatēts tikai lidojumā virs Skujaines, pārējās sugas pārsvarā novērotas virs ceļiem mežā vai cita veida klajājās vietās, kā arī uz lieguma robežas, pārvietojoties uz barošanās vietu – Klūnu dīķi. Spriežot pēc novēroto īpatņu skaita, trim sugām (ziemeļu sikspārnis, rūsganais vakarsikspārnis un ūdeņu naktssikspārnis) liegumā ir ļoti iespējamās vairošanās kolonijas. Natūza sikspārnim novēroti tikai 2 – 3 īpatņi, kas liecina, ka, visticamāk teritorijā uzturas tikai atsevišķi tēviņi vai arī tikuši novēroti no tālākām (ārpus lieguma) kolonijām uz barošanās vietām pārlidojoši atsevišķi dzīvnieki, kuri izmanto lieguma kokaugu aizsegu kā pārvietošanās trasi. Šai sugai raksturīgas lielas, vismaz 50 dzīvnieku, mātīšu kolonijas, kuru klātesamību tādējādi būtu viegli konstatēt. Brūnajam garausainim novērots tikai viens īpatnis "Skuju" māju apkārtnē. Tā kā šai sugai raksturīgas mazas kolonijas (parasti līdz 10 pieaugušām mātītēm), turklāt garausaini ir ļoti grūti konstatēt ar ultraskaņas detektoru. Visticamāk, ka arī šī Latvijā kopumā parastā suga liegumā sastopama lielākā skaitā un teritorijā arī vairojas. Turklāt garausainis ir viena no nedaudzām sikspārņu sugām, kas pielāgojusies medīt barību biežā lapotnē, tādējādi šai sugai lieguma biotopi ir ļoti piemēroti.

Citi novērotie zīdītāji: lieguma teritorijā vai uz tā robežas novēroti meža cauna *Martes martes* (pāris), mežacūka *Sus scrofa* (bars naktī uz ceļa iepretī barotavai lieguma meža masīva vidusdaļā), baltkrūtainais ezis *Erinaceus concolor* (1 īpatnis uz ceļa uz Z no Klūnām) un meža cirslis *Sorex araneus* (vairāki īpatņi). No īpaši aizsargājamām sugām (bez sikspārņiem) 2010. gadā konstatēts tikai **ūdrs *Lutra lutra*** (atrasti šīs sugas ekskrementi uz akmeņiem Skujaines krastos); pēc kopējās lieguma platības, visticamāk, liegumā uzturas **1 – 2 dzīvnieki**. Novērtējot biotopus, no īpaši aizsargājamo zīdītāju sugām liegumā iespējama arī lazdu susura klātbūtne, taču šīs sugas konstatēšanai būtu nepieciešams izlikt un apsekot būrīšus, kas šī pētījuma ietvaros nebija paredzēti.

Ūdrs un bebrs ir EP Biotopu direktīvas II un IV pielikuma sugas, bet meža cauna - V pielikuma suga.

Biotopus un sugas ietekmējošie faktori

- 1) Meža ciršana ārpus lieguma: nelielā apjomā lielos meža masīvos tas ir sikspārņiem pat labvēlīgs faktors, jo paver klajumus blīvā audzē, tomēr, ņemot vērā kopējo meža teritorijasniecīgo platību (lieguma un ārpus lieguma meži kopā), jaunu lielu cirsmu veidošana būtu nevēlams faktors, jo izmainītu arī lieguma mikroklimatu (samazinātos

aizvējš u.c.), kā arī samazinātos potenciālās sīkspārņu mītnes (vecie koki). Jāņem vērā, ka sīkspārņi izmanto visu meža masīvu, ne tikai lieguma daļu, turklāt dobumos dzīvojošām sugām vienas sezonas laikā vajadzīgi vairāki dobumi (ekstrēmos gadījumos tās maina dobumus katru dienu).

- 2) Biogēnu ieplūde upītēs. Jau šobrīd vasaras vidū novērojama ievērojama upīšu aizaugšana ar dažādām ūdenszālēm, ko izraisa paaugstināts biogēnu līmenis. Brīvās ūdens virsmas samazināšanās ir negatīvs faktors ūdeņu naktssīkspārņim, kurš kukaiņus ķer tieši no ūdens. Upju krastu aizaugšana nav labvēlīga arī ūdram.

Nepieciešamie aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi

Sīkspārņiem nozīmīgākās struktūras mežaudzēs ir 1) veci un/vai dobumaini koki, 2) koridori uz barošanās vietām (biezā audzē – stigas, ceļi; klajumā – koku, krūmu rindas), kā arī 3) skraja, parkveidīga meža struktūra vismaz daļā meža, kur baroties vakarā, kad vēl ir pārāk gaišs, lai izlidotu klajumā virs ūdenstilpēm. Šobrīd pirmās divas struktūras liegumā vai tieši ārpus tā robežām ir nodrošinātas un tādas būtu arī jāsaglabā, īpaši koku joslas gar upīšu krastiem ārpus meža masīva. Ūdram īpaši apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami. Pēc iespējas jāsamazina upītēs ieplūstošo biogēnu apjoms.

5. tabula.

Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” konstatētās īpaši aizsargājamās zīdītāju sugas.

Taksons	LSG	Bernes konvencija	Bonnas konv.	BD	LV	MIK
<i>Eptesicus nilssonii</i> Keyserling et Blasius, 1839 - Ziemeļu sīkspārnis	-	II	II*	IV	+	-
<i>Nyctalus noctula</i> Schreber, 1774 - Rūsganais vakarsīkspārnis	-	II	II*	IV	+	-
<i>Pipistrellus nathusii</i> Keyserling et Blasius, 1839 - Natūza sīkspārnis	-	II	II*	IV	+	-
<i>Myotis daubentonii</i> Kuhl, 1819 – ūdeņu naktssīkspārnis	-	II	II*	IV	+	-
<i>Plecotus auritus</i> Linnaeus, 1758 – Brūnais garausainis	-	II	II*	IV	+	-
Meža cauna <i>Martes martes</i>	-	-	-	V	-	-
Ūdrs <i>Lutra lutra</i>	4	II	-	II,IV	+	-
Bebrs <i>Castor fiber</i>	-	-	-	II, IV	-	-
Lazdu susuris <i>Muscradinus avellanarius</i>	2	II	-	-	+	-

Apzīmējumi

* Tikai Eiropas populācijām

LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”)

MIK – suga, kurai nepieciešamības gadījumā izveidojams mikroliegums (MK noteikumi Nr. 45 (30.01.2001)

“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi

Iekrāsots ar zilu – potenciāli iespējams šo sugu konstatēt dabas liegumā

2.5. Citas vērtības

Uz ziemeļaustrumiem no dabas lieguma atrodas Kamradžu pilskalns. Kamradžu pilskalns (Cepļa kalns) atrodas Krievaines upītes labajā krastā, netālu no Krievaines upītes ietekas Skujaines upē. 1923. gadā pilskalnu pētījis Ernests Brastiņš, izvirzot hipotēzi, ka pie Cepļa kalna notikusi Atskaņu hronikā minētā kauja ap 1290.gadu pie Skujaines (Shenen) upes starp Ordeņa karaspēku un lietuviešiem, kuri atgriezās no sirojumā Talsos (www.zemgaletourism.lv).

2.6. Teritorijas dabas vērtību saglabāšanas un ieinteresēto pušu interešu izvērtējums

Balstoties uz dabas lieguma izveidošanas mērķi, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību dabas liegumā, valstī un citur Eiropā, noteiktas dabas aizsardzības prioritātes dabas liegumā. Attiecībā uz sugām un biotopiem, aizsardzības prioritāte ir Eiropas Savienībā vai Latvijā reti un apdraudētiem biotopiem un sugām, un tātad to saglabāšanai dabas liegumam ir vislielākā nozīme. Tie ir sekojoši biotopi un sugas: 3260 *Upju straujtecēs un dabiski upju posmi*, 91E0* *Aluviāli krastmalu un palieņu meži*, 7220* *Avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus*, 7160 *Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi*, 8220 *Smilšakmens atsegumi*, lielā zvaigznīte *Astrantia major*, biežā perlamutrene *Unio crassus* un pumpurgliemeži *Vertigo spp.* Lieguma teritorijā atrodas arī valsts nozīmes ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis “Klūnu atsegums”.

Attiecībā uz dabiskajiem procesiem, prioritāte ir saglabāt Svētaines un Skujaines upes posmus kā dabiskas neregulētas ūdenstece un uzlabot to ekoloģisko kvalitāti, kā arī nodrošināt mežaudžu dabisku attīstību. Skujaines caurplūdumu ietekmē gan augšteces, gan lejteces virzienā izveidotie uzpludinājumi (Klūnu dīķis, Velēnu dīķis, Indrānu ūdenskrātuve, Gulbju ūdenskrātuve) uz Skujaines upes, kuros ūdeni regulē ar slūžām. Iespējams, ka mazūdens periodā Skujainē ūdens līmenis ir pārāk zems, lai upe varētu pilnvērtīgi funkcionēt. Skujaines upes straujo tecējumu kavē arī daudzie bebru aizsprosti un sakritušie koki. Savukārt mežaudžu nozīme daudzu dzīvnieku sugu saglabāšanā ir mazinājusies pēdējos 20 gados, jo daudzviet pirms dabas lieguma izveides tika veiktas kailcirtes, kā arī izvāktas kritālas.

Būtiskas pretrunas starp dabas lieguma izmantošanu un dabas vērtību saglabāšanu netika konstatētas. Privāto mežu īpašnieku jautājumi par pieļaujamo mežu apsaimniekošanu un bebru aizsprostu nojaukšanu tika pārrunāti uzraudzības grupas sanāksmēs, kā arī apsekojot konkrētus nogabalus dabā.

Ieinteresētās puses un to intereses un pienākumi dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”

Ieinteresētā puse	Intereses un/vai pienākumi teritorijā	Iespējamais ieguldījums dabas aizsardzības plāna realizācijā un ietekme uz dabas vērtību saglabāšanu
Tērvetes un Dobeles novada iedzīvotāji	Iegūt informāciju par novada dabas vērtībām	Veicina dabas vērtību saglabāšanos izprotot dabas lieguma nozīmi reģionā
AS „Latvijas valsts meži” Zemgales mežsaimniecība	Apsaimniekot dabas liegumu saskaņā ar normatīvajiem aktiem	Apsaimniekojot īpašumus dabai draudzīgā veidā, sekmē dabas vērtību saglabāšanos
Tērvetes un Dobeles novada domes	Pārstāvēt iedzīvotāju intereses, sekmēt novada attīstību	Var piedalīties atsevišķu pasākumu realizācijā, sekmē dabas aizsardzības plāna ieviešanu
Dabas lieguma iedzīvotāji	Apsaimniekot savu īpašumus, nepārkāpjot vides un dabas aizsardzības likumdošanu, iegūt malku valsts mežos	Apsaimniekojot īpašumus dabai draudzīgā veidā sekmē dabas vērtību saglabāšanos, var realizēt atsevišķus pasākumus
Zemgales plānošanas reģions	Nodrošināt dabas aizsardzības plāna izstrādes finansējumu, pārraudzīt plāna izstrādi	Var finansiāli atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Privāto zemju īpašnieki	Uzturēt un apsaimniekot savu īpašumu saskaņā ar saviem plāniem – mežaudžu kopšana, lauksaimniecības zemju apstrādāšana. Darbības nedrīkst pasliktināt liegumā esošo dabas vērtību stāvokli.	Apsaimniekojot īpašumus dabai draudzīgā veidā sekmē dabas vērtību saglabāšanos
LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Nodrošināt dabas aizsardzības likumdošanu	Var atbalstīt sagatavotos projektus dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Dabas aizsardzības pārvalde	Īstenot valsts dabas aizsardzības politiku, pārvalda dabas liegumu, veikt pasākumus saskaņā ar dabas aizsardzības plānu, nodrošināt Natura 2000 monitoringu	Pārrauga plāna ieviešanu, iegūst regulāru informāciju par Biotopu direktīvas biotopu un sugu stāvokli dabas liegumā
Jelgavas rajona reģionālā vides pārvalde	Pārraudzīt dabas un vides aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu	Var atbalstīt dabas aizsardzības plāna ieviešanu un seko līdzi tā realizācijai
VMD, Zemgales virsmežniecība	Pārraudzīt dabas aizsardzības likumdošanas normu ievērošanu meža zemēs	Piedalās un seko līdzi dabas aizsardzības plāna ieviešanai
Tērvetes mednieku kolektīvs	Medības dabas liegumā, nodrošināt pietiekamu medījamo dzīvnieku skaitu medību platībās	Optimāli izvietojot piebarošanas vietas savās medību platībās nodrošina gan vizuāli pievilcīgu dabas lieguma ainavu, gan medījamo dzīvnieku piesaisti. Var kontrolēt bebru skaitu.
Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”	Uzturēt valsts nozīmes ūdensnotekas labā stāvoklī	Uzturot valsts nozīmes ūdensnotekā Svētainē optimālu caurplūdumu, tīrot to tikai kreisajā pusē posmā līdz Bitenieku grāvī, kā arī atbrīvojot to no bebru aizsprostiem, aizsērējumiem sekmē liegumam pieguļošo zemes īpašnieku interešu ievērošanu, kā arī dabas vērtību saglabāšanu
Latvijas Dabas fonds	Sagatavot dabas aizsardzības plānu	Var realizēt atsevišķus dabas aizsardzības plāna pasākumus
Zinātnieki	Veikt pētījumus dabas liegumā	Var veikt pētījumus, kas nepieciešami dabas aizsardzības plāna realizācijā

III Teritorijas saglabāšanas mērķi

3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālie jeb ilgtermiņa mērķi

1. Dabas liegumā atrodas reģionam raksturīga upju, mežu, zāļu purvu un avotu ekosistēma, un īpaši aizsargājamo un reģionam tipisko augu un dzīvnieku sugu populācijas ir optimālā stāvoklī.

2. Lieguma teritorijas lielāko daļu aizņem dabisks augstas kvalitātes mežu, avoksnāju un purvu, upju, iežu atsegumu un zālāju biotopu komplekss, un cilvēku saimnieciskā darbība liegumā un liegumam blakusesošajās teritorijās sekmē lieguma dabas un ainavisko vērtību saglabāšanos.

3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam

Institucionālie un organizatoriskie aspekti

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.
2. Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā.

Dabas vērtību saglabāšana

3. Aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu biotopi attīstās dabiski un netraucēti 65 ha platībā.
4. Dabas liegumā atrodas Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopi un II, IV, V pielikuma augu un dzīvnieku sugas vismaz to pašreizējā platībā un populāciju lielumā.
5. Dabas liegumā esošās retās un aizsargājamās, kā arī reģionam tipiskās augu un dzīvnieku sugu populācijas ir vismaz to pašreizējā stāvoklī.
6. Dabas liegumā atrodas vismaz 17,5 ha dabisko meža biotopu un to platība palielinās.
7. Skujaines un Svētaines upju caurplūdums ir optimāls upju pilnvērtīgai funkcionēšanai un upju ūdens kvalitāte atbilst labas kvalitātes upju stāvoklim.
8. Dabas liegumā atrodas vismaz 1 ha dabiskie zālāji.
9. Dabas liegumā un tā tuvumā neaug Sosnovska latvānis.

Zinātniskā izpēte un monitorings

10. Iegūta informācija par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu un II pielikuma sugu stāvokli dabas liegumā.
11. Iegūta informācija par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju sugu sastopamību dabas liegumā.
12. Iegūta informācija par Skujaines upes ekoloģisko kvalitāti.
13. Iegūta informācija par zivju populācijām Skujaines un Svētaines upē.

IV Apsaimniekošanas pasākumi un funkcionālais zonējums

4.1. Apsaimniekošanas pasākumi

Apsaimniekošanas pasākumi plānoti laika periodam no 2010. gada līdz 2020. gadam, taču tie ir pārskatāmi un maināmi, vadoties pēc monitoringa rezultātiem, kā arī, ja rodas neparedzēti apstākļi, kas liek tos mainīt un to nepieciešamību var zinātniski pamatot. Apsaimniekošanas pasākumu maiņu veic Dabas aizsardzības pārvaldes administrācija sadarbībā ar dabas lieguma apsaimniekotājiem savas kompetences ietvaros vai piesaistot attiecīgās nozares speciālistus. Pasākumu maiņa ir jādokumentē.

Apsaimniekošanas pasākumiem ir vērtēta to realizēšanas nepieciešamība, vadoties pēc pasākuma ietekmes uz dabas vērtību saglabāšanu un citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu. Ieviešot dabas aizsardzības plānu kā pirmie jāveic pasākumi, kuri ir būtiski dabas lieguma mērķa sugu un biotopu saglabāšanā vai tie ir priekšnosacījums šo būtisko pasākumu īstenošanai.

I – prioritāri veicams pasākums, kas būtisks dabas lieguma mērķa sugu un biotopu saglabāšanā un kura nerealizēšana var novest pie šo sugu un biotopu kvantitatīvo vai kvalitatīvo parametru samazināšanās;

II – vajadzīgs pasākums, kura īstenošana pozitīvi ietekmē dabas vērtību saglabāšanos;

III – vajadzīgs pasākums, kura realizācija sekmē citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu;

IV – pasākumam nav būtiskas tiešas pozitīvas ietekmes uz dabas vērtību saglabāšanos un tas nav tieši saistīts ar citu sabiedrībai nozīmīgu interešu ievērošanu, taču tā realizācija sekmē citu pasākumu īstenošanu.

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” apsaimniekošanas pasākumu kopsavilkums.

Precīzas izmaksas ir grūti prognozējamas, tās būs atkarīgas no izmaksām konkrētā gadā. Tabulā minēts optimālais pasākumu izpildes termiņš.

Mērķa Nr.	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes indikatori
Institucionālie un organizatoriskie aspekti						
1.	4.1.1. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu sagatavošana	IV 2011.	LR VARAM	LR VARAM	n.z.	Ministru kabineta apstiprināti dabas lieguma indiv. aizs. un aps. not.
2.	4.1.2. Dabas lieguma informatīvo zīmju izgatavošana, izvietošana dabā, uzturēšana	IV regulāri	DAP, AS, „LVM” Zemgales MS	DAP, AS, „LVM” Zemgales MS	Atkarībā no materiāliem	Informatīvās zīmes izvietotas dabā
2.	4.1.3. Dabas lieguma robežu tehniska precizēšana	III	LR VARAM	LR VARAM	n.z.	Precīzas, loģiskas dabas lieguma robežas
Dabas vērtību saglabāšana						
3.,4.,5.,6.	4.1.4. Neiejaukšanās aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu attīstībā 65 ha platībā	I Visu laiku	-	AS, „LVM” Zemgales MS, privāto zemju īpašnieki	-	Mežaudzes, purvi attīstās dabiski un netraucēti
4.,5.,6.	4.1.5. Kopšanas cirtes 21,8 ha platībā	II Pēc iespējām	AS, „LVM” Zemgales MS, privāto mežu īpašnieki	AS, „LVM” Zemgales MS, privāto mežu īpašnieki	n.z.	Izveidotas mistrotas mežaudzes ar platlapjiem
5.	4.1.6. Lapkoku praulgrauža apdzīvoto un tam potenciāli piemēroto koku atēnošana	II Pēc iespējām	n.z.	privāto mežu īpašnieki	~200 LVL	Atēnoti lielie lapkoki dabas liegumā
3.,4.,5.	4.1.7. Mežacūku piebarošanas vietas pārcelšana ārpus lieguma teritorijas vai automātiskās barota AS izmantošana dabas liegumā.	II Pasākums realizēts 2010. gada oktobrī	Tērvetes mednieku kolektīvs	Tērvetes mednieku kolektīvs	n.z.	Dzīvnieku piebarošanas vieta saskaņā ar MK Not.Nr.264.18.10.punktu
4.,5.,7.	4.1.8. Bebru skaita regulēšana un straujteču uzturēšana	I Pēc iespējām	privāto mežu īpašnieki, AS, „LVM” Zemgales MS, ZMNĪ	privāto mežu īpašnieki, Tērvetes mednieku kolektīvs	n.z.	Skujaines, Svētaines un Krievaines upes bez bebru aizsprostiem

7. tabula (turpinājums)

Mērķa Nr.	Pasākums	Prioritāte, izpildes termiņš	Iespējamais finansētājs	Iespējamais izpildītājs	Iespējamās izmaksas	Izpildes indikatori
4.,7.	4.1.9. Lielgabarīta atkritumu izvākšana	II Pēc iespējām	privāto mežu īpašnieki, Tērvetes novada dome	privāto mežu īpašnieki, brīvprātīgie	n.z.	Skujaines un Svētaines upes bez lielgabarīta atkritumiem
7.	4.1.10. Mozaīkveida apauguma uzturēšana Skujaines un Svētaines krastos ārpus meža zemes	II Pēc iespējām	privāto mežu īpašnieki	privāto mežu īpašnieki	n.z.	Upju ielejas ar daudzveidīgiem biotopiem
4.	4.1.11. Dabisko zālāju apsaimniekošana 1 ha platībā	II Pēc iespējām	privāto zemju īpašnieki	privāto zemju īpašnieki	n.z.	Uzturēts klajš dabiskais zālājs
5.,9.	4.1.12. Sosnovska latvāņa iznīcināšana lieguma teritorijā un liegumam blakusesošajās teritorijās 3,6 ha platībā.	I Pēc iespējām	privāto zemju īpašnieki, AS„LVM” Zemgales MS	privāto zemju īpašnieki, AS„LVM” Zemgales MS	n.z.	Dabas liegumā un tā tuvumā nav Sosnovska latvāņu
Zinātniskā izpēte un monitorings						
10.	4.1.13. Veikt Natura 2000 vietu monitoringu	IV Sākot ar 2011., vismaz 1x sešos gados	DAP	Attiecīgās nozares eksperti	n.z.	Regulāri iegūti dati par biotopu kvalitāti un sugu populāciju stāvokli
11.	4.1.14. Veikt īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju sugu izpēti dabas liegumā.	IV 2011.-2012.	DAP	Eksperts – entomologs Eksperts - mammologs	300 LVL 300 LVL	Apstiprināta vai noraidīta potenciālo sugu klātbūtne, reto un aizsargājamo sugu saraksts
12.	4.1.15. Skujaines un Svētaines ūdens kvalitātes mērījumi	IV 2013. g. beigas	DAP	DAP	n.z.	Iegūta informācija par upju ūdens kvalitāti, noteikti kvalitātes kritēriji
13.	4.1.16. Veikt zivju populācijas izpēti Skujaines un Svētaines upē	IV Pēc iespējām	Institūta ”BIOR” Iekšējo ūdeņu laboratorija	Eksperts - ihtiologs	~800 LVL	Iegūti dati par upēs sastopamajām zivīm, tās ietekmējošiem faktoriem

Apzīmējumi – n.z. nav zināms

Tālāk seko augstāk minēto pasākumu apraksts.

Institucionālie un organizatoriskie aspekti

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.

4.1.1. Sagatavot dabas lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu projektu.

Pasākums daļēji veikts dabas aizsardzības plāna ietvaros (skat. 5.2. nodaļu), pēc plāna saskaņošanas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā to turpina LR VARAM Dabas aizsardzības departaments. Pēc tam noteikumus apstiprina LR Ministru kabinets.

2. Dabas lieguma robežas ir atpazīstamas dabā.

4.1.2. Dabas lieguma informatīvo zīmju izgatavošana, izvietošana dabā, uzturēšana

Dabas lieguma robežas nepieciešams iezīmēt dabā vēl ar 15 informatīvām zīmēm saskaņā ar "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumos" (MK noteikumi Nr. 415, 22.07.2003, ar grozījumiem 26.10.2004. MK noteikumi Nr. 898) noteiktajām prasībām. Mēģināt sagatavo AS „LVM” Zemgales mežsaimniecība, bet informatīvās zīmes nodrošina un robežzīmju izvietošana dabā veic Dabas aizsardzības pārvaldes administrācija.

4.1.3. Dabas lieguma robežu tehniska precizēšana

Lielākā palielinājumā redzams, ka dabas lieguma teritorijā, Tērvetes novada Klūnās, zemes īpašumā ar kadastra Nr. 46860040044, atrodas puse no ēkas, kā arī dabas lieguma robeža šķērso lauka vidu, tā nesakrīt ne ar kadastra līnijām, ne ar kādu dabā redzamu robežu. Nepieciešams veikt robežu tehnisku precizēšanu. Pasākumu veic LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departaments.

Dabas vērtību saglabāšana

3. Aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu biotopi attīstās dabiski un netraucēti .

4. Dabas liegumā atrodas Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopi un II, IV, V pielikuma augu un dzīvnieku sugas vismaz to pašreizējā platībā un populāciju lielumā.

5. Dabas liegumā esošās retās un aizsargājamās, kā arī reģionam tipiskās augu un dzīvnieku sugu populācijas ir vismaz to pašreizējā stāvoklī.

6. Dabas liegumā atrodas vismaz 17,5 ha dabisko meža biotopu un to platība palielinās.

4.1.4. Neiejaukšanās aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu biotopu attīstībā 65 ha platībā

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā tika konstatēts, ka lieguma prioritāro dabas vērtību – aizsargājamo mežu biotopu, avoksnāju un purvu aizsardzības nodrošināšanai apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami, līdz ar to lielākajā daļā lieguma teritorijas plānota neiejaukšanās biotopu dabiskajā attīstībā. Tas nepieciešams arī šos biotopus apdzīvojošo īpaši aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu populāciju saglabāšanai.

Kopšanas cirtes pieļaujamas atsevišķos meža nogabalos (skat. pasākumu Kopšanas cirtes).

4.1.5. Kopšanas cirtes 21,8 ha platībā

Kopšanas ciršu mērķis teritorijā ir mistrotu mežaudžu veidošanās veicināšana.

Pasākumu vēlams veikt liegumā esošajās neizkoptajās jaunaudzēs, kuras dabiski atjaunojušās pēc kailcirtes vai izveidojušās pēc izcirtumu atjaunošanas ar egli un lapegli, kā arī ar priedi atjaunotajā izcirtumā:

1) īpašums „Klūnas”, kad. Nr. 46880040043, 1. kv. 3., 6. nog., kā arī 1. kv. 4., 5., 7. nogabalu daļas (Mežu valsts reģistrā nepieciešams aktualizēt nogabalu robežas atbilstoši situācijai dabā);

2) īpašums „Klūnas”, kad. Nr. 46880040045, 2. kv. 3. un 5. nog.

3) valsts mežu 172. kv. 6., 11., 13., 20., 22., 23., 25. nog., kā arī daļēji nocirstajos 172. kv. 19. un 14. nog. (Mežu valsts reģistrā nepieciešams aktualizēt nogabalu robežas atbilstoši situācijai dabā).

Augšanas apstākļi šeit ir piemēroti, lai izveidotos mistrots platlapju vai lapukoku – skujukoku mežs, par ko liecina jaunaudzju koku sugu sastāvs un zemsedze.

Lapu koki auglīgajos meža augšanas apstākļu tipos veido blīvas jaunaudzes, un ir vajadzīgs ilgs laiks, lai audze dabiski izretinātos. Kopjot iespējams veidot audzes sastāvu – izvairīties no stipri monodominantas audzes un veidot mistrotu audzi. Kopšana veicina ātrāku meža atjaunošanos un noformēšanos, kā arī lielāku bioloģisko daudzveidību mežaudzes brieduma periodā.

Kopšanas cirtes iespējams veikt no 1. augusta līdz 14. martam, lai netraucētu putnu ligzdošanu, līdz mežaudze sasniedz 50 gadu vecumu. Koku ciršana veicama, izmantojot vieglo tehniku un tā, lai paliekošās audzes, zemsedzes un augsnes bojājumi būtu iespējami mazi. Izcirstie koki izmantojami malkai vai šķeldai vai atstājami mežaudzē.

Veicot kopšanas cirti:

- pirmkārt, saglabājami platlapji, paredzot arī atkārtotu mežaudzes kopšanu;
- saglabājami arī vitāli skuju koku (egļu, lapegļu) eksemplāri, kā arī priežu grupas;
- piemestrojumā saglabājamās pārējās koku sugas (apse, bērzs u.c.);
- nav pieļaujama mežaudzes veidošana, kurā vienas koku sugas īpatsvars ir 70% un lielāks
- jāveicina dažādvecuma audzes veidošanās;
- jāveicina lielāku dimensiju koku ar plašu, labi attīstītu vainagu veidošanos;
- veicot atkārtotas kopšanas cirtes, mežaudzē jā saglabā līdz apjomam 20 m³ uz vienu hektāru lielāko dimensiju sausokņi, kritalas, dobumainie un bojātie koki, ja tādi ir.

Pēc lieguma individuālo aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu apstiprināšanas līdzīgus meža apsaimniekošanas principus, kā iepriekš minēts, vēlams pielietot, arī veicot mežsaimniecisko darbību dabas aizsardzības plānā norādītās potenciālās dabas parka zonas visu vecumu mežaudzēs.

4.1.6. Lapkoku praulgrauža apdzīvoto un tam potenciāli piemēroto koku atēnošana

Lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* atradne atrodas vecā dobumainā liepā, kas atrodas bērzu jaunaudzē.

Lai nodrošinātu lapkoku praulgrauzim nepieciešamo apgaismoto stumbru un labvēlīgus apstākļus liepas augšanai, izcērtami koki un krūmi zem liepas vainaga, kā arī dubulta vainaga rādiusā ap to (Latvijas Entomoloģijas biedrība, 2006), izņemot gravā esošos kokus un krūmus. Nepieciešams arī izcirst kokus un krūmus ap citiem lieliem lapkokiem tuvāko pāris simtu metru rādiusā, kas varētu būt sugas potenciālā dzīvotne nākotnē. Pasākumu veic zemes īpašumā ar kadastra Nr. 46880040045 5. nogabalā un ar kadastra Nr. 46880040043, 7. nogabalā (5. pielik.). Veic laika periodā no 1. augusta līdz 14. martam, lai saudzētu ligzdojošos putnus.

Pasākums atkārtojams pēc vajadzības, kad lieli koku stumbru noēno jaunie koki un krūmi vai jaunie koki sāk augt koka vainagā.

4.1.7. Mežacūku piebarošanas vietas pārceļšana ārpus lieguma teritorijas vai automātiskās barotavas izmantošana dabas liegumā.

Pasākums nepieciešams saskaņā ar MK Noteikumiem „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr.264, 16.03.2010., izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 14. panta otro daļu un 16.pantu), kuru 18.10. punkts paredz, ka `dabas liegumos aizliegts ierīkot jaunas medījamo dzīvnieku piebarošanas lauces, kā arī ievest un izgāzt dabas lieguma teritorijā lauksaimniecības un pārtikas produktus. Ja tas nepieciešams dzīvnieku skaita regulēšanai, pieļaujama automātisko barotavu izmantošana vietās, kur tas neapdraud dabisko biotopu vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu saglabāšanu`.

Atklāta tipa piebarošanas vietas rada papildus lokālu eitrofikāciju, no tām citviet dabas liegumā var izplatīties nezāles un svešzemju invazīvās sugas.

Mežacūku piebarošana dabas liegumā vairs netiek veikta kopš 2010. gada oktobra.

7. Skujaines un Svētaines upju caurplūdums ir optimāls upju pilnvērtīgai funkcionēšanai un upju ūdens kvalitāte atbilst labas kvalitātes upju stāvoklim.

4.1.8. Bebru skaita regulēšana un straujteču uzturēšana

Pasākums nepieciešams, lai nodrošinātu upēs dabisku tecējumu un saglabātu reto gliemju sugu populāciju upēs. Ietver vairākas regulāri veicamas aktivitātes: bebru medības, kritalu un sanesu krāvumu izvākšanu.

Bebru medības veicamas atbilstoši medības regulējošiem normatīviem aktiem.

Pirmreizēja kritalu un sanesu krāvumu izvākšana un bebru dambju nojaukšana Skujainē, pēc tam regulāra stāvokļa kontrole un darbi pēc vajadzības, ko varētu veikt mednieku kolektīvi, zemes īpašnieki vai brīvprātīgie sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Darbus, kur izmanto motorzāģus u.c. tehniku neveic putnu ligzdošanas laikā – tāpēc pirmā kritalu un sanesu krāvumu izvākšana un bebru dambju nojaukšana, kas būs visdarbietilpīgākā, vēlama vasaras beigās.

- Upē atstāj resnākās siekstas, kas pilnībā neaizšķērso upi un atsevišķus upei pārkritušos kokus, kas netraucē ūdens plūsmai.
- No upes izvāktos kokus atstāj upes palienē vai iznes līdz tuvākajai piebraukšanas vietai, meža zemē ārpus esošiem ceļiem gar upes krastu ar tehniku nepārvirotas.
- Saglabājams bebru dambis uz grāvja starp „Klūnu” īpašumu un valsts meža 172. kvartālu, kas palīdz uzturēt ūdens līmeni avoksnājā.

!!!Pasākums grūti realizējams, jo ir tikai daži piebraucamie ceļi līdz upei. Tas nozīmē, ka zari un sakritušie koki līdz tuvākajam ceļam jānogādā pa upi vairāk nekā 1 km. Pieļaujams braukt ar traktoru pa upes gultni un tajā sakraut kokus un siekstas. Riski: braucot pa upes gultni var sabraukt upē dzīvojošās gliemenes, taču šāds risks pastāv arī, ejot pa upi.

4.1.9. Lielgabarīta atkritumu izvākšana

ASaras mazūdens periodā izvāc no Skujaines un aizvāc no lieguma teritorijas riepas u.c. lielgabarīta atkritumus. Izvāc citu piesārņojumu (lūžņus pie Svētaines), nojauc un izvāc mazēkas drupas Skujaines palienē. Pasākumu veic zemes īpašnieki pēc iespējām.

!!!Pasākums grūti realizējams, jo ir tikai daži piebraucamie ceļi līdz upei. Tas nozīmē, ka riepas līdz tuvākajam ceļam jānogādā pa upi vairāk nekā 1 km. Pieļaujams braukt ar traktoru pa upes gultni un tādējādi savākt atkritumus. Riski: braucot pa upes gultni var sabraukt upē dzīvojošās gliemenes, taču šāds risks pastāv arī, ejot pa upi.

4.1.10. Mozaīkveida apauguma uzturēšana Skujaines un Svētaines krastos ārpus meža zemes

Pasākums nepieciešams, lai dažādotu upju ieleju ainavu un palielinātu tajā sastopamo sugu un biotopu daudzveidību. Pieaugot gaismas intensitātei upē, tajās palielinātos bezmugurkaulnieku daudzveidība. Veic zemju īpašnieki.

- pieļaujama koku un krūmu retināšana, saglabājot noēnoto un klajo posmu attiecību 3:1;
- pirmkārt atstāj platlapjus (gobu, vīksnu, liepu, kļavu, osi), kā arī vītulus un melnalkšņus un ainaviskus krūmus – ievas, lazdas, irbenes u.c.;
- atstāj dobumainus kokus, atsevišķas resnākās kritalas un sausokņus;

- ir jāreķinās ar bebru darbību un jāatstāj vairāk koku un krūmu nekā minimāli nepieciešams, nepieciešamības gadījumā ap vērtīgākajiem kokiem jāapliek siets un pēc tam jāseko, lai siets netraucē koka augšanu resnumā.

Iespējamie riski – var iesēties un gar upi un blakus esošajiem ceļiem tālāk izplatīties Sosnovska latvāņi, ja novāc krūmus un kokus upes malā.

8. Dabas liegumā atrodas vismaz 1 ha dabiskie zālāji.

4.1.11. Dabisko zālāju apsaimniekošana

Dabas liegumā atrodas 1 ha dabisko zālāju, kuriem nepieciešama regulāra apsaimniekošana. Zālāju ieteicams pļaut reizi gadā, vasaras pirmajā pusē. Nopļautais siens vienmēr jānovāc.

Lai samazinātu dzīvnieku bojāeju, zālāji jāpļauj virzienā no lauka centra uz malām vai slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga) uz krūmāju vai mežu.

9. Dabas liegumā un tā tuvumā neaug Sosnovska latvānis.

4.1.12. Sosnovska latvāņa iznīcināšana lieguma teritorijā un liegumam blakusesošajās teritorijās 3,6 ha platībā.

Veic zemes īpašnieki vai citas ieinteresētas personas sadarbībā ar zemes īpašniekiem katru gadu vienu vai vairākas reizes gadā laikā līdz latvāņu ziedēšanai, kamēr latvāņus vairs nenovēro. Var izmantot AS „Latvijas Valsts meži” aprobēto metodiku (10.pielik.).

- lieguma teritorijā esošos latvāņus iznīcina mehāniski – atkārtoti nocērtot to saknes ~ 20 cm dziļumā.
- ārpus lieguma esošās latvāņu audzes iznīcina atkārtoti pļaujot vai nocērtot to saknes ~ 20 cm dziļumā.

Zinātniskā izpēte un monitorings

10. Iegūta informācija par Biotopu direktīvas I pielikuma biotopu un II pielikuma sugu stāvokli dabas liegumā.

4.1.13. Veikt Natura 2000 teritoriju monitoringu

Saskaņā ar Natura 2000 teritoriju monitoringa shēmu, monitorings veicams biotopam *7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi*, un bezmugurkaulnieku sugām *Osmoderma eremita*, *Vertigo angustior*, *Vertigo genesii*. Par monitoringu atbildīga Dabas aizsardzības pārvaldes administrācija. Līdz šim Natura 2000 monitorings dabas liegumā nav veikts.

11. Iegūta informācija par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju sugu sastopamību dabas liegumā.

4.1.14. Veikt īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku un sīko zīdītāju sugu inventarizāciju dabas liegumā.

Pasākums nepieciešams, jo 2010. gadā, apsekojot dabas liegumu, eksperti norādīja uz vairāku citu īpaši aizsargājamo sugu klātbūtnes iespējamību dabas liegumā, kā arī nepieciešams biežās perlamutrenes *Unio crassus* stāvokļa novērtējums upēs, ja 2010. gadā tiek renovētas valsts nozīmes ūdensnotekas Svētainē (200m pa lieguma robežu, pārējais ārpus dabas lieguma) un Bitenieku grāvis, kas ietek Svētainē.

12. Iegūta informācija par Skujaines un Svētaines ūdens ekoloģisko kvalitāti

4.1.15. Upju ūdens kvalitātes mērījumi

Reto gliemju sugu populācijas, kā arī straujteču augāja saglabāšanai nepieciešama laba upes ekoloģiskā kvalitāte, ar nelielu biogēnu daudzumu. Dabas liegums atrodas intensīvas lauksaimniecības reģionā, līdz ar to šeit ir pastiprināta biogēnu pieplūde, turklāt Skujainē ietek notekūdeņi no Klūnu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, kurām, kā minēts Tērvetes novada teritorijas plānojumā, nepieciešama rekonstrukcija.

Upju ekoloģisko kvalitāti dabas liegumā vērtē Dabas aizsardzības pārvalde un nosaka kritērijus, kādam jābūt optimālam upju ekoloģiskajam stāvoklim. Pasākums ir saskaņā ar Lielupes upju baseinu apsaimniekošanas plānu (2010.-2015.).

13. Iegūta informācija par zivju populācijām Skujaines un Svētaines upē

4.1.16. Veikt zivju populācijas izpēti Skujaines un Svētaines upē

Zivju populāciju izpēte dabas liegumā nav veikta. Nepieciešams noskaidrot dabas lieguma nozīmi Biotopu direktīvas II pielikuma zivju sugu, kā arī citu zivju sugu populāciju saglabāšanā. Pētījumi veicami visā upju garumā, arī ārpus dabas lieguma. Pasākumu veic ihtiologs.

Pieļaujamās darbības saistībā ar valsts nozīmes ūdensnoteku Skujaines, Svētaines un Krievaines, kā arī drenu sistēmu uzturēšanu, renovāciju vai rekonstrukciju dabas lieguma teritorijā

Valsts nozīmes ūdensnoteku uzturēšana (brīvas ūdens plūsmas nodrošināšana, izvācot bebru dambjus un koku un zaru krāvumus) atbilst lieguma dabas vērtību saglabāšanas prasībām un ir veicama saskaņā ar iepriekš aprakstīto pasākumu 4.1.7. *Bebru skaita regulēšana un straujteču uzturēšana*. Ņemot vērā upju kritumu un noēnojumu, citi ūdensnoteku uzturēšanas pasākumi (smilšu un dūņu piesērējuma un ūdensaugu izvākšana) nav aktuāla. Ja nepieciešams, to var veikt atklātajā upes posmā iepretim Klūnām.

Pieļaujama regulāra valsts nozīmes ūdensnotekas Svētaines upes renovācija ~200 m posmā, kas sakrīt ar dabas lieguma robežu. Renovāciju veic no kreisā krasta, kas neietilpst dabas liegumā. Upes labajā krastā, kas atrodas lieguma teritorijā, pieļaujama atsevišķu koku un krūmu izvākšana, kas traucē veikt ūdensnotekas renovācijas darbus. Ieteicams ielejā esošo Skujaines un Bitenieku grāvja satekas vietu renovēt pēc iespējas saudzīgāk un retāk un tikai tādā apjomā, lai nodrošinātu nepieciešamo noteci. Skujaines upes posma un Bitenieku grāvja renovācija paredzēta 2010. gada rudenī.

Krievaines, Skujaines, kā arī pārējā Svētaines upes posma renovācija un rekonstrukcija dabas lieguma teritorijā nav pieļaujama.

Pieļaujama dabas lieguma teritorijā esošo drenu sistēmu uzturēšana un renovācija, kā arī dabas liegumā esošo drenu kolektoru izteku uzturēšana. Grāvī, kas ietek Skujainē, z/ī „Klūnas,” pieļaujama tikai brīvas ūdens plūsmas uzturēšana, jo grāvis vietām saistīts ar avotiem un nav vēlams šo sistēmu izjaukt.

Par valsts nozīmes ūdensnoteku uzturēšanu atbild valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”. Savukārt par drenu kolektoru un meliorācijas grāvju uzturēšanu atbild zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

Dabas lieguma individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi atspoguļo pieļaujamās un aizliegtās darbības attiecībā uz valsts nozīmes ūdensnotekām un meliorācijas sistēmām dabas liegumā.

Pasākumi ārpus dabas lieguma, kas var pozitīvi ietekmēt dabas lieguma vērtību saglabāšanos

Dabas liegums ir neliels (130 ha), tam cauri tek upes, un tā kā tas atrodas reģionā ar intensīvu lauksaimniecību, to ietekmē lauksaimniecības zemju izmantošanas veids un intensitāte. Lauksaimniecības zemes mēslošanas rezultātā daļa barības vielu (biogēnu) nonāk gruntsūdeņos. Barības vielu noplūde no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm ir atkarīga no minerālmēsli un organiskā mēslojuma lietošanas intensitātes un laika, augsnes granulometriskā sastāva un reakcijas, organisko vielu daudzuma augsnē. Augsnes spēju absorbēt barības vielas raksturo absorbcijas kapacitāte. Ķīmisko savienojumu un elementu izskalošanos palielina ierīkotās meliorācijas sistēmas, kuras Tērvetes novadā pārklāj pat 83% platību (Tērvetes novada vides pārskats). Barības vielu noplūde upēs notiek arī ar virsūdeņiem.

Gan dabas lieguma vērtību saglabāšanos, gan arī novada un reģiona dabas vērtību palielināšanos un upju ūdens ekoloģiskās kvalitātes uzlabošanas pozitīvi ietekmē:

1) buferjoslu ierīkošana tīrumos, gar grāvjiem un gar ūdenstecēm, kas gan samazinātu biogēnu noteci no lauksaimniecības zemēm, gan radītu iespēju zālāju sugu pastāvēšanai. Buferjoslas ir nozīmīgas apputeksnētāju kukaiņu piesaistīšanai intensīvas lauksaimniecības reģionos, kur dabiskie zālāji sastopami reti. Prioritāri būtu ierīkot buferjoslas gar upēm un grāvjiem.

2) vagu aršana paralēli grāvjiem un upēm, ko daudzviet var novērot gan Tērvetes novadā, gan citos novados, kas arī samazina biogēnu noplūdi no laukiem.

3) dabisko zālāju fragmentu saglabāšana un uzturēšana. Pat, ja šie fragmenti ir tikai dažus desmitus kvadrātmetrus lieli, tie kalpo kā dabisko zālāju augu un bezmugurkaulnieku sugu migrācijas ceļi un tie tāpat kā buferjoslas, samazina biogēnu noplūdi. Šādi fragmenti arī vizuāli dažādo lauku ainavu un padara to krāšņāku.

Skujaines ekoloģisko kvalitāti pozitīvi ietekmētu arī Klūnu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija.

Lai saglabātu esošo virszemes vai pazemes ūdens kvalitāti Lielupes upju baseinu apsaimniekošanas plāns (2010.-2015.) paredz virkni rīcības virzienus. Mūsaprāt, uz dabas liegumu „Skujaines un Svētaines ieleja” pozitīvu ietekmi radītu sekojošie rīcības virzieni:

- uzturēt zaļās platības un rugāju lauku ziemas periodā saimniecībās, kuru zeme robežojas ar ūdensteci vai ūdenstilpi,
- ievērot prasības jebkuru mēslošanas līdzekļu izkliešanai,
- ievērot maksimāli pieļaujamās slāpekļa minerālmēsli normas kultūraugiem,
- aizliegums virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās 10 m platā joslā lietot mēslošanas līdzekļus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus,
- izstrādāt un ieviest videi draudzīgas hidrotehniskās būvniecības nosacījumus lauksaimniecības zemju meliorācijas sistēmu izbūvei, renovācijai un rekonstrukcijai,
- veikt izvērtējumu par akvakultūras (dīķu saimniecības) darbības ietekmi uz ūdens vidi,
- veikt nepieciešamos pasākumus notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības efektivitātes uzlabošanai, lai nodrošinātu notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām,
- meliorācijas grāvjos veidot sedimentācijas dīkus/padziļinājumus biogēnu ieneses samazināšanai virszemes ūdeņos,
- definēt konkrētus kvalitātes kritērijus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Buferjoslu ierīkošana ir atbalsta pasākums Lauku attīstības programmā, taču 2010. gadā piedāvātā atbalsta summa – 2,8 santīmi/m nenosedz negūto peļņu, un tāpēc zemes īpašnieki nav ieinteresēti ierīkot buferjoslas. Dabas lieguma apkārtnē ir maz ierīkotu buferjoslu. Bioloģiski vērtīgo zālāju uzturēšana arī ir atbalsta pasākums Lauku attīstības programmā, taču tam atbilst tikai zālāji, sākot no 0,1 ha.

4.2. Dabas lieguma funkcionālais zonējums

Dabas lieguma ilgtermiņa un īstermiņa mērķu sasniegšanai dabas liegumā ieteicams funkcionālais zonējums ar trim zonām.

Lielāko daļu lieguma aizņems regulējamā režīma zona (65 ha) – meži, avoti, purvi, kur vēlama biotopu dabiskā attīstība.

Dabas lieguma zonā (47 ha,) iekļautas jaunaudzes, kā arī vecākas mežaudzes, kur arī turpmāk būtu pieļaujamas kopšanas cirtes, līdz valdaudze sasniedz noteiktu vecumu (priežu un ozolu audzēm – 60 gadu, egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu, apšu audzēm – 30 gadu), kā arī daļēja kritālu un sausokņu izvākšana, saglabājot ne mazāk kā 20 kubikmetru uz vienu hektāru resnāko sausokņu, kritālu un vēja svaigi gāztu koku.

Nelielu daļu teritorijas aizņems dabas parka zona (18 ha) – nemeža zeme gar Skujaines upi, daži meža nogabali ar nelieliem mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem, kā arī viensēta „Skujas”.

V Plāna ieviešana un atjaunošana

Plānu ievieš pēc tā apstiprināšanas LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā.

Dabas aizsardzības plāns paredzēts laika periodam no 2010. gada līdz 2020. gadam, taču pasākumi ir pārskatāmi un maināmi, vadoties pēc monitoringa rezultātiem, kā arī, ja rodas neparedzēti apstākļi, kas liek tos mainīt un to nepieciešamību var zinātniski pamatot. Apsaimniekošanas pasākumu maiņu vai to lokalizācijas maiņu pasākuma veicējs rakstiski saskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrāciju.

5.1. Priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem Dobeles un Tērvetes novada teritorijas plānojumā.

Pēc dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu apstiprināšanas Dobeles novada teritorijas plānojumā un Tērvetes novada teritorijas plānojumā ieteicams attēlot dabas lieguma zonējumu.

5.2. Dabas lieguma individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekts

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” individuālie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 4.panta otro daļu un 16.pantu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka **dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja”** īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – **dabas lieguma aizsargājamās teritorijas**) vispārējo
 - 1.1. **individuālo** aizsardzības un izmantošanas kārtību; tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo
 - 1.2. **dabas lieguma** teritorijas apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.
- ~~2. Noteikumi attiecas uz Saeimas un Ministru kabineta izveidotām aizsargājamām teritorijām, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu.~~
2. **Dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo mežu, avoksnāju, purvu un upju biotopu kompleksa aizsardzību.**
3. **Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:**
 - 3.1. regulējamā režīma zona;
 - 3.2. dabas lieguma zona;
 - 3.3. dabas parka zona;
4. **Dabas lieguma platība ir 130 ha. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma noteikta šo noteikumu 1.pielikumā, bet funkcionālo zonu robežpunktu koordinātas – šo noteikumu 2.pielikumā.**
5. **Dabas liegumu 8.Aizsargājamās teritorijas** dabā apzīmē ar speciālo informatīvo zīmi, kuras paraugs, izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 3.pielikumā.

2. Vispārīgās prasības un aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

6. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par **dabas liegumā aizsargājamā teritorijā** esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.
7. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju vai saskaņojot noteikumos minētās darbības, izmanto informāciju no dabas aizsardzības plāna un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem **dabas liegumā konkrētajā teritorijā**. Darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu, Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama.
8. Šajos noteikumos minētā Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskā atļauja nav nepieciešama, ja attiecīgo darbību veic Dabas aizsardzības pārvalde, lai īstenotu tai normatīvajos aktos noteiktās funkcijas 4. Aizsargājamās teritorijās aizliegts:
9. **Visā dabas lieguma teritorijā 4. Aizsargājamās teritorijās** aizliegts:
 - 9.1. ~~4.1.~~ ierīkot jaunus atkritumu poligonus;
 - 9.2. ~~4.2.~~ audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;
 - 9.3. ~~4.3.~~ izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā (~~izņemot aizsargājamos dendroloģiskos stādījumus~~);
 - 9.4. ~~4.4.~~ lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības un neitrālo zonu, kā arī izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai.

Tālāk seko pašlaik dabas liegumos spēkā esošās prasības, kas rediģētas atbilstoši situācijai „Skujaines un Svētaines ielejā”

16. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:

9.5. ~~16.1.~~ nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem pa meža un lauksaimniecības zemēm **un ūdenstecēm**, izņemot gadījumus, ja pārvietošanās notiek pa teritorijas apmeklētājiem speciāli izveidotiem maršrutiem vai pārvietošanās ir saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu, uzraudzību vai valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu; *nav pieļaujama pārvietošanās arī pa seklajām ūdenstecēm, svītrotais šajā teritorijā nav aktuāli*

9.6. ~~16.2.~~ kurināt ugunsiskus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsiskus pagalmos un ugunsiskus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

~~16.3.~~ dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi, izņemot īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas pasākumus, par kuru veikšanu ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija; *nav aktuāli*

~~16.4.~~ lai samazinātu dzīvnieku bojāeju plaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos plauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes vai ezera) uz krūmāju vai mežu; *skat. dabas parka zonā*

9.7. ~~16.5.~~ nosusināt purvus, mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs;

9.8. ~~16.6.~~ lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu;

9.9. ~~16.7.~~ uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu;

~~16.8.~~ pārvietoties pa virszemes ūdensobjektiem ar kuģošanas un citiem peldošiem līdzekļiem, kuru mehāniskā dzinēja vai motora jauda pārsniedz 3,7 kW, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas, kuras pilda dienesta pienākumus, kā arī pilnvarotās personas, kuras veic vides normatīvo aktu ievērošanas kontroli, tajā skaitā zvejas kontroli; *nav aktuāli*

~~16.9.~~ pārvietoties ar ūdens motocikliem; *nav aktuāli*

9.10. ~~16.10.~~ rīkot autosacensības, motosacensības un velosacensības, rallijus, treniņbraucienus, izmēģinājuma braucienus, kā arī rīkot ūdensmotosporta un ūdensslēpošanas sacensības, Nacionālo bruņoto spēku un zemessargu mācības; *pārējais nav aktuāli vai nosedz 9.5. punkts*

~~16.11.~~ bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) palieņu un terašu plašas; *skat. dabas parka zonā*

~~16.12.~~ ierīkot purvos dzērveņu plantācijas; *nav aktuāli*

9.11. ~~16.13.~~ veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta ezeru, upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, **izņemot valsts nozīmes ūdensnotekas Svētaines upes renovāciju līdz Bitenieku grāvja ietekai**; izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu;

9.12. ~~16.14.~~ iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;

9.13. ~~16.15.~~ veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām;

~~16.16.~~ mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot:

~~16.16.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs";~~

~~16.16.2. upju dabiskā tecējuma atjaunošanu;~~

~~16.16.3. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:~~

~~16.16.3.1. nacionālo parku dabas lieguma zonā;~~

~~16.16.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;~~

~~16.16.3.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņus, telšu vietu, stāvlaukumus, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanu;~~

~~16.16.3.4. kuģošanas līdzekļu bāzu paplašināšanu vai pietātņu ierīkošanu;~~

~~16.16.3.5. ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums; *skat. atšķirīgi pa zonām un 9.18. punktu*~~

9.14. ~~16.17.~~ būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, veikt to rekonstrukciju un renovāciju, *izņemot valsts nozīmes ūdensnotekas Svētaines upes renovāciju līdz Bitenieku grāvja ietekai un drenu kolektoru renovāciju izņemot, lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus aizsargājamās teritorijas, kā arī ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:*

~~16.17.1. upju dabiskā tecējuma, ūdenstecēm un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanu;~~

~~16.17.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanas pasākumu veikšanu;~~

~~16.17.3. zivju migrācijas ceļu atjaunošanu; *izņēmumi nav aktuāli*~~

9.15. ~~16.18.~~ ierīkot jaunas un paplašināt esošas iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

9.16. ~~16.19.~~ cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus);

9.17. rakstīt, zīmēt un gravēt uz iežu atsegumiem vai citādi bojāt atsegumus, kā arī izmainīt upju krastu nogāžu reljefu; *(attiecībā uz dabas pieminekļiem spēkā esošs punkts ir attiecināts uz visiem teritorijā esošajiem atsegumiem un krastu nogāzēm)*

9.18. veikt ceļu rekonstrukciju bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas.

~~16.20. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās; *skat. atšķirīgi pa zonām*~~

~~16.21. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus). *skat. atšķirīgi pa zonām*~~

17. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai gadījumos, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par 10 hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz zemes vienībām, kas tiek atdalītas infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai uzturēšanai un kuru apbūves nosacījumus nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, kā arī uz gadījumiem, ja

no īpašuma tiek atdalīta zemes vienība ar dzīvojamām un saimniecības ēkām, pagalmu un zemi, kas nepieciešama saimniecības uzturēšanai. *nav aktuāli*

10. 18. Meža zemēs **visā dabas lieguma teritorijā** aizliegts:

10.1. 18.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15.marta līdz 31.jūlijam, izņemot:

10.1.1. 18.1.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

10.1.2. 18.1.2. bīstamo koku ciršanu un novākšanu;

18.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē; *skat. atšķirīgi pa zonām*

18.3. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:

18.3.1. priežu un ozolu audzēm — 60 gadu;

18.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm — 50 gadu;

18.3.3. apšu audzēm — 30 gadu; *skat. atšķirīgi pa zonām*

18.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem; *skat. atšķirīgi pa zonām*

10.2. 18.5. ierīkot jaunus mežsaimniecības (komersantu) ceļus;

18.6. atjaunot mežu stādot vai sējot; *skat. atšķirīgi pa zonām*

18.7. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju — uzturēt esošus sietveida nožogojumus mežā, kuri nav apzīmēti redzamības palielināšanai (piemēram, izmantojot zarus, lentes vai citus dzīvniekiem pamanāmus materiālus); *nav tādu*

10.3. 18.8. iegūt sūnas un ķerpjus, bojājot vai iznīcinot zemsedzi;

18.9. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļāS un lauces, izņemot Meža valsts reģistrā reģistrētās medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces; *nav tādu*

10.4. 18.10. ierīkot jaunas medijamo dzīvnieku piebarošanas lauces, kā arī ievest un izgāzt dabas lieguma teritorijā lauksaimniecības un pārtikas produktus. Ja tas nepieciešams dzīvnieku skaita regulēšanai, pieļaujama automātisko barotavu izmantošana vietās, kur tas neapdraud dabisko biotopu vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu saglabāšanu.

19. Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai. *skat. atšķirīgi pa zonām*

20. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ. *skat. atšķirīgi pa zonām*

21. Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 20.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām. *skat. atšķirīgi pa zonām*

11. 22. Uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvākti, neattiecina meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības.

~~23. Kopšanas cirtē uz cirsma hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļāAS. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām. *skat. atšķirīgi pa zonām*~~

3. Regulējamā režīma zona

12. 10. Regulējamā režīma zona ir izveidota, lai nodrošinātu aizsargājamo mežu, avoksnāju un purvu biotopu dabisku attīstību.

13. 11. Regulējamā režīma zonā aizliegts:

13.1. ~~16.16.~~ mainīt zemes lietošanas kategoriju, *izņemot:*

~~16.16.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs";~~

~~16.16.2. upju dabiskā tecējuma atjaunošanu;~~

~~16.16.3. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:~~

~~16.16.3.1. nacionālo parku dabas lieguma zonā;~~

~~16.16.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;~~

~~16.16.3.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanu;~~

~~16.16.3.4. kuģošanas līdzekļu bāzu paplašināšanu vai piestātņu ierīkošanu;~~

~~16.16.3.5. ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums; *izņēmumi nav aktuāli*~~

13.2. ~~16.20.~~ bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, *izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās; *jutīgo aizsargājamo biotopu dēļ tas nav pieļaujams**

13.3. ~~16.21.~~ bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, *atpūtas vietas, ugunsgrūdu vietas*, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus). *jutīgo aizsargājamo biotopu dēļ tas nav pieļaujams*

14. Regulējamā režīma zonā ir aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība, *izņemot:*

14.1. bīstamo koku (koki, kas apdraud drošu pārvietošanos pa ceļiem) ciršana, tos nocirstus atstājot mežaudzē;

14.2. īpašumu robežstīgu uzturēšana;

14.3. koku un krūmu ciršana un izvākšana, kas nepieciešama īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai un saglabāšanai, ja ir saņemta rakstiska Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja, kā arī noteikumu 9.14. un 32. punktā minētajos gadījumos; *(izmantota līdzīga redakcija no rezervātu regulējamā režīma zonas, papildus atsauce uz pieļaujamiem meliorācijas sistēmu renovācijas darbiem un teorētiski iespējamo dižkoku kopšanu)*

15. ~~19.~~ Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos

kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai.

4. Dabas lieguma zona

16. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai sekmētu bioloģiski augstvērtīgu meža biotopu veidošanos un aizsargājamo meža biotopu platību palielināšanos dabas lieguma teritorijā.

17. 16. Dabas lieguma zonā aizliegts:

17.1. ~~16.16.~~ mainīt zemes lietošanas kategoriju, ~~izņemot:~~

~~16.16.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs";~~

~~16.16.2. upju dabiskā tecējuma atjaunošanu;~~

~~16.16.3. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:~~

~~16.16.3.1. nacionālo parku dabas lieguma zonā;~~

~~16.16.3.2. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;~~

~~16.16.3.3. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņu, telšu vietu, stāvlaukumu, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanu;~~

~~16.16.3.4. kuģošanas līdzekļu bāzu paplašināšanu vai piestātņu ierīkošanu;~~

~~16.16.3.5. ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums un novietojums; *izņēmumi nav aktuāli*~~

17.2. ~~16.20.~~ bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, ~~izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās; *jutīgo aizsargājamo biotopu dēļ tas nav pieļaujams*~~

17.3. ~~16.21.~~ bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, *atpūtas vietas, ugunskuru vietas*, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus). *jutīgo aizsargājamo biotopu dēļ tas nav pieļaujams*

18. 18. Meža zemēs *dabas lieguma zonā* aizliegts:

18.1. ~~18.2.~~ cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

18.2. ~~18.3.~~ cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:

18.2.1. ~~18.3.1.~~ priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

18.2.2. ~~18.3.2.~~ egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

18.2.3. ~~18.3.3.~~ apšu audzēm – 30 gadu;

18.3. ~~18.4.~~ atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;

18.4. ~~18.6.~~ atjaunot mežu stādot vai sējot;

19. 19. Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus, *kas* var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts apjoms šo bojāto koku izvākšanai.

20. ~~20.~~ Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ.
21. ~~21.~~ Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 20.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām.
22. ~~23.~~ Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

5. Dabas parka zona

23. Dabas parka zona ir izveidota, lai sekmētu lieguma teritorijas ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ainavas saglabāšanu un veidošanu.
24. ~~24.~~ Dabas parka zonā teritorijā aizliegts:
- 24.1. ~~24.4.~~ lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga) uz krūmāju vai mežu;
- 24.2. ~~24.11.~~ bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:
- 24.2.1. ~~24.11.1.~~ mainīt zemes lietošanas kategoriju;
- 24.2.2. ~~24.11.2.~~ ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus);
25. ~~27.~~ Dabas parka zonā meža zemēs aizliegts:
- ~~27.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15.marta līdz 31.jūlijam, izņemot:~~
- ~~27.1.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;~~
- ~~27.1.2. bīstamo koku ciršanu un novākšanu;~~
- ~~27.1.3. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem bez motora;~~
- ~~27.1.4. jaunaudžu kopšanu, kur vidējais augstums skuju kokiem ir līdz 0,7 metriem, bet lapu kokiem — līdz vienam metram; *skat. 10.1. punktu*~~
- 25.1. ~~27.2.~~ cirst kokus kailcirtē un rekonstruktīvajā cirtē;
- 25.2. ~~27.3.~~ veicot koku ciršanu galvenajā cirtē:
- 25.2.1. ~~27.3.1.~~ samazināt mežaudzes pirmā stāva biezību zem 0,4, neskaitot stāvošus sausus kokus;
- 25.2.2. ~~27.3.2.~~ veidot mežaudzē par 0,1 hektāru lielākus atvērumus;
26. ~~28.~~ Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar

Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ.

27. ~~29.~~ Galvenajā un Kopšanas cirtē saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus) uz cirsmas hektāru, vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļāAS. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.
28. ~~30.~~ Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 27.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām.

8. Dabas pieminekļi

29. ~~38.~~ Šīs nodaļas prasības attiecas uz šādiem dabas pieminekļiem:

29.1. ~~38.1.~~ aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekli „Klūnu atsegums”, tai skaitā dižakmeņiem (laukakmeņi, kuru virszemes tilpums ir 10 un vairāk kubikmetru), un 10 metru platu joslu ap tiem;

29.2. ~~38.2.~~ aizsargājamiem kokiem – vietējo un citzemju sugu dižkokiem (koki, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 4.pielikumā minētajiem izmēriem) un teritoriju ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas);

~~38.3. aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem;~~

~~38.4. aizsargājamām alejām.~~

39. Ja dabas piemineklis ir valsts aizsargājamais kultūras piemineklis vai tā daļa atrodas valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa teritorijā vai tā aizsardzības zonā, šajos noteikumos atļauto darbību veikšanai papildus nepieciešama Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rakstiska atļauja.

30. ~~40.~~ Dabas pieminekļa teritorijā aizliegts:

30.1. ~~40.1.~~ veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;

~~40.2. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvī personiskām vajadzībām; attiecas uz visu lieguma teritoriju~~

~~40.3. mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot zemes lietošanas kategorijas maiņu aizsargājamajos dendroloģiskajos stādījumos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par parku ierīkošanu un apsaimniekošanu; attiecas uz visu regulējamā režīma zonu~~

~~40.4. kurināt ugunsurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsurus pagalmos un ugunsurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem. attiecas uz visu lieguma teritoriju~~

41. Bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas dabas pieminekļa teritorijā aizliegts:

41.1. veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu; *nodrošina 9.12. un 9.14. punkti*

~~41.2. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus);
norōšina 13.3. punkts~~

8.1. Aizsargājāmie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi

~~42. Aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa teritorijā aizliegts:~~

~~42.1. rakstīt, zīmēt un gravēt uz dabas pieminekļa un to pārvietot; *skat. 9.17. punktu*~~

~~42.2. eirst kokus kaileirtē; *aizliegts visā lieguma teritorijā*~~

~~42.3. alās kurināt ugunscurus un ienest jebkādu degošu priekšmetu, kas rada dūmus vai siltumu; *nav aktuāli*~~

~~42.4. veikt pazemes būvju būvniecību. *regulējamā režīma zonā nav atļauta zemes lietošanas kategorijas maiņa, 9.17. punkts*~~

~~43. Bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas aizliegts:~~

~~43.1. rīkot nodarbības un sacensības klinšu kāpšanā; *skat. 13.2., 9.17. punktu*~~

~~43.2. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus, kā arī nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās; *skat. 13.2., punktu*~~

~~43.3. eirst kokus galvenajā cirtē. *aizliegts regulējamā režīma zonā*~~

8.2. Aizsargājāmie koki

~~31. 44. Aizsargājamā koka teritorijā aizliegts:~~

~~31.1. 44.1. veikt darbības, kas var negatīvi ietekmēt aizsargājamā koka augšanu un dabisko attīstību; Ja aizsargājāmais koks atrodas pilsētā vai apdzīvotā vietā, ir pieļaujama infrastruktūras vai inženierkomunikāciju izbūve vai atjaunošana, kā arī ēku rekonstrukcija;~~

~~31.2. 44.2. novietot lietas (piemēram, būvmateriālus vai malku), kas aizsedz skatu uz koku, ierobežo piekļuvi tam vai mazina tā estētisko vērtību~~

~~31.3. 44.3. mainīt vides apstākļus – ūdens režīmu un koka barošanās režīmu;~~

~~31.4. 44.4. iznīcināt dabisko zemsedzi.~~

~~32. 45. Ja aizsargājamo koku nomāc vai apēno jaunāki koki un krūmi, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē koku ciršanu meža zemēs vai ārpus tām, atļauta to izciršana kopšanas vai citā cirtē aizsargājamā koka vainaga projekcijā un tai piegulošā zonā, izveidojot no kokiem brīvu 10 metru platu joslu (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas līdz apkārtējo koku vainagu projekcijām).~~

~~33. 46. Aizsargājamā koka nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja tas kļuvis bīstams un nav citu iespēju novērst bīstamības situāciju (piemēram, apzāģēt zarus, izveidot atbalstus), un saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja.~~

~~34. 47. Ja aizsargājāmais koks ir nolūzis vai nozāģēts, koka stubrs un zari, kuru diametrs ir lielāks par 50 centimetriem, meža zemēs ir saglabājami koka augšanas vietā vai tuvākajā apkārtnē.~~

Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība

1. Speciālā informatīvā zīme aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai (turpmāk – zīme) ir zaļš kvadrātveida laukums baltā ietvarā ar stilizētu ozollapas piktogrammu.

2. Zīmes krāsas (krāsu prasības norādītas *PANTONE*, *CMYK* un *ORACAL* sistēmās) ir šādas:

2.1. kvadrātveida laukums (ozollapas piktogrammas fons) – gaiši zaļā krāsā (*PANTONE 362C* vai *C70 M0 Y100 K0*, vai *ORACAL ECONOMY 064 (yellow green)*);

2.2. ozollapas piktogramma – baltā krāsā;

2.3. ozollapas piktogrammas kontūra un ozollapas dzīslējums – tumši zaļā krāsā (*PANTONE 3425C* vai *C100 M0 Y78 K42*, vai *ORACAL ECONOMY 060 (dark green)*);

2.4. zīmes ietvars – baltā krāsā.

3. Zīmes lietošanas kārtība:

3.1. uzstādot zīmi dabā, izvēlas vienu no šādiem izmēriem:

3.1.1. 300 x 300 mm;

3.1.2. 150 x 150 mm;

3.1.3. 75 x 75 mm;

3.2. poligrāfiskajos izdevumos zīmes izmēru, saglabājot kvadrāta proporcijas, izvēlas atbilstoši lietotajam mērogam, bet ne mazāku kā 5 x 5 mm;

3.3. pārējos gadījumos, kas nav minēti šā pielikuma 3.1. un 3.2.apakšpunktā, var lietot dažādu izmēru zīmes, saglabājot kvadrāta proporcijas;

3.4. zīme nav uzstādāma uz ceļiem (arī sliežu ceļiem).

4. Zīmju izveidošanu (sagatavošanu) un izvietojšanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar attiecīgo pašvaldību.

Aizsargājамie koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma)

Nr.p.k.	Nosaukums latviešu valodā	Nosaukums latīņu valodā	Apkārtmērs 1,3 metru augstumā (metros)	Augstums (metros)
I. Vietējās sugas				
1.	Āra bērzs (kārpainais) bērzs	<i>Betula pendula</i> (<i>Betula verrucosa</i>)	3,0	33
2.	Baltalksnis	<i>Alnus incana</i>	1,6	25
3.	Blīgzna (pūpolvītols)	<i>Salix caprea</i>	1,9	22
4.	Eiropas segliņš	<i>Euonymus europaeus</i>	1,0	6
5.	Hibrīdais alksnis	<i>Alnus x pubescens</i>	1,5	32
6.	Melnalksnis	<i>Alnus glutinosa</i>	2,5	30
7.	Meža bumbiere	<i>Pyrus pyraeaster</i>	1,5	13
8.	Meža ābele	<i>Malus sylvestris</i>	1,5	14
9.	Parastā apse	<i>Populus tremula</i>	3,5	35
10.	Parastā egle	<i>Picea abies</i>	3,0	37
11.	Parastā goba	<i>Ulmus glabra</i>	4,0	28
12.	Parastā ieva	<i>Padus avium</i>	1,7	22
13.	Parastā (ogu) īve	<i>Taxus baccata</i>	0,6	8
14.	Parastā kļava	<i>Acer platanoides</i>	3,5	27
15.	Parastā liepa	<i>Tilia cordata</i>	3,5	33
16.	Parastais osis	<i>Fraxinus excelsior</i>	3,5	34
17.	Parastais ozols	<i>Quercus robur</i>	4,0	32
18.	Parastais pīlādzis	<i>Sorbus aucuparia</i>	1,5	21
19.	Parastā priede	<i>Pinus sylvestris</i>	2,5	38
20.	Parastais skābardis	<i>Carpinus betulus</i>	1,5	20
21.	Parastā vīksna	<i>Ulmus laevis</i>	4,0	30
22.	Purva bērzs (pūkainais bērzs)	<i>Betula pubescens</i> (<i>Betula alba</i>)	3,0	32
23.	Šķetra	<i>Salix pentandra</i>	1,6	22
24.	Trauslais vītols	<i>Salix fragilis</i>	1,6	22
25.	Parastais kadiķis	<i>Juniperus communis</i>	0,8	11
II. Citzemju sugas				
26.	Baltais vītols	<i>Salix alba</i>	4,5	20
27.	Baltā robīnija	<i>Robinia pseudoacacia</i>	1,9	20
28.	Balzama baltegle	<i>Abies balsamea</i>	1,5	24

29.	Eiropas baltegle	<i>Abies alba</i>	2,7	32
30.	Eiropas ciedrupriede	<i>Pinus cembra</i>	1,6	22
31.	Eiropas lapegle	<i>Larix decidua</i>	3,2	39
32.	Holandes liepa	<i>Tilia x europaea</i>	2,8	26
33.	Kalnu kļava	<i>Acer pseudoplatanus</i>	2,2	20
34.	Lēdebūra lapegle	<i>Larix ledebourii</i>	3,0	34
35.	Krimas liepa	<i>Tilia x euchlora</i>	1,9	20
36.	Lauku kļava	<i>Acer campestre</i>	1,5	18
37.	Mandžūrijas riekstkoks	<i>Juglans mandshurica</i>	1,6	18
38.	Melnā priede	<i>Pinus nigra</i>	1,9	23
39.	Menzīsa duglāzija	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	2,4	30
40.	Papele	<i>Populus spp.</i>	5,0	35
41.	Parastā zirgkastaņa	<i>Aesculus hippocastanum</i>	3,0	23
42.	Eiropas dižskābardis	<i>Fagus sylvatica</i>	3,8	30
43.	Pensilvānijas osis	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	2,0	23
44.	Platlapu liepa	<i>Tilia platyphyllos</i>	3,1	27
45.	Pelēkais riekstkoks	<i>Juglans cinerea</i>	2,8	20
46.	Rietumu tūja	<i>Thuja occidentalis</i>	1,5	16
47.	Saldais ķirsis	<i>Cerasus avium</i>	1,6	12
48.	Sarkanais ozols	<i>Quercus rubra</i>	1,9	27
49.	Sarkstošais vītols	<i>Salix x rubens</i>	3,1	25
50.	Sibīrijas baltegle	<i>Abies sibirica</i>	1,8	30
51.	Sibīrijas ciedrupriede	<i>Pinus sibirica</i>	1,9	22
52.	Sudraba kļava	<i>Acer saccharinum</i>	3,2	26
53.	Veimuta priede	<i>Pinus strobus</i>	2,7	36
54.	Vienkrāsas baltegle	<i>Abies concolor</i>	1,7	32

VI Priekšlikumi dabas lieguma paplašināšanai

Ieteicams izskatīt iespēju liegumā iekļaut avotaino Skujaines ielejas nogāzi uz dienvidiem no „Dzelmēm” 2,3 ha platībā, kas robežojas ar dabas liegumu. Šajā nogāzē sastop Latvijā retu biotopu – kaļķainu zāļu purvu ar avotiem, kurā konstatētas piecas īpaši aizsargājamas augu (parastā kreimule, bezdelīgactiņa, rūsganā melncere, stāvlapu dzegužpirkstīte, Baltijas dzegužpirkstīte) un divas bezmugurkaulnieku sugas (spožais un gludaiss pumpurgliemezis). Šāds biotops Zemgalē ir ļoti reti sastopams. Vienīgā zināmā rūsganās melnceres *Schoenus ferrugineus* atradne Zemgalē. Biotops pielīdzināms EP Biotopu direktīvas I pielikuma biotopam 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*. Nozīmīga Biotopu direktīvas II pielikuma sugu – spožā pumpurgliemeža *Vertigo genesii*, slaidā pumpurgliemeža *Vertigo angustior* dzīvotne. Zāļu purvs atrodas privātīpašumā ar kadastra Nr.46840060040, Dobeles novada Penkules pagastā (7. pielik.). Penkules pagasta teritorijas plānojuma vides pārskatā minēta kā īpaši aizsargājamo augu atradne. Zemes īpašnieks piekrita, ka šo kaļķaino zāļu purvu, 2,3 ha platībā, iekļauj dabas liegumā. Pēc pievienošanas dabas liegumam, kaļķainais zāļu purvs iekļaujams regulējamā režīma zonā.

Nepieciešama koku un krūmu izciršana (no 1. augusta līdz 14.martam) un niedru pļaušana un novākšana. Pēc tam vēlams niedres nopļaut un novākt vismaz 1 reizi divos gados un katru gadu nopļaut krūmu un koku atvases. Apsaimniekošanas mērķis ir samazināt krūmu, koku un niedru segumu zāļu purvā un uzturēt zāļu purvu klaju.

Izmantotā literatūra

- Andrušaitis, G. (red.) 1998. Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas, 4. sējums. Bezmugurkaulnieki. Rīga, 1-388.
- Andrušaitis, G. (red.) 2003. Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas, 3. sējums. ASkulārie augi. Rīga, 1-691.
- Brangulis, A. 1998. Ģeoloģiskā karte. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. 6. sēj. Rīga, Preses nams, 404. lpp.
- Juškevičs, V. 1998. Kvartāra nogulumu karte. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. 6. sēj. Rīga, Preses nams, 407. lpp.
- Kalniņa, A. 1995. Klimatiskā rajonēšana. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. Rīga, Latvijas enciklopēdija. 2. sēj. 245. - 247. lpp.
- Krūmiņš, R. 1998. Klimatiskā karte. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. 6. sēj. Rīga, Preses nams, 408. lpp.
- Latvijas Entomoloģijas biedrība. 2006. Lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita* (Scopoli). Dabas aizsardzība spārvalde, Rīga.
- Nikodēmus, O. 1998. Augšņu karte. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. 6. sēj. Rīga, Preses nams, 410. lpp.
- Zelčs V. 1998. Zemgales līdzenums. Kavacs, G. (red.) Latvijas daba. Enciklopēdija. 6. sēj. Rīga, Preses nams, 126. - 128. lpp.
- Ramans, K. 1994. Ainavrajonēšana. Kavacs G. (red.) Latvijas daba. 1. sēj. Rīga, Preses nams, 22.-24.. lpp.
- Tabaka, L. 2001. Latvijas flora un veģetācija. Zemgales ģeobotāniskais rajons. Rīga, Latvijas Universitāte, Bioloģijas institūta Botānikas laboratorija.
- Zīverts, A. 1998. Skujaine. Kavacs G. (red.). Latvijas daba. 5. sēj. Rīga, Preses nams, 114. lpp.
- Zīverts, A. 1998. Svētaine. Kavacs G. (red.). Latvijas daba. 5. sēj. Rīga, Preses nams, 181. lpp.
- Projekta "Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar *EMERALD/NATURA 2000* aizsargājamo teritoriju tīklu" lauka darba anketas. Projekta norises laiks 2001-2004. gads, izpildītājs Latvijas Dabas fonds, finansētājs *DANCEE*

Interneta resursi

www.daba.gov.lv
www.dobele.lv
www.likumi.lv
www.lvgmc.lv
www.raplm.gov.lv
www.tervetesnov.lv
www.zemgale.lv

Pielikumi

Tabulas

- A. pielikums. Īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradnes dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” .
- B. pielikums. Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” konstatētās Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamās putnu sugas un to sastopamības biežuma novērtējums 2010. līgzdošanas sezonā.
- C. pielikums. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” funkcionālo zonu lūzumpunktu koordinātes.

Dokumenti

- D. pielikums. Plāna sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols.
- E. pielikums. Pārskats par dabas lieguma dabas aizsardzības plāna izstrādi.
- F. pielikums. Pašvaldību atzinumi par dabas aizsardzības plāna saskaņošanu.
- G. pielikums. Pēdējās uzraudzības grupas sanāksmes protokola pielikums.

Kartes

- 1.pielikums. Zemes lietošanas veidi dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 2.pielikums. Zemes īpašuma formas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 3.pielikums. Aizsargājami biotopi dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 4. pielikums. Īpaši aizsargājamās augu un bezmugurkaulnieku sugas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 4.1. pielikums. Īpaši aizsargājamās sugas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 5. pielikums. Apsaimniekošanas pasākumi dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja”.
- 6. pielikums. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” funkcionālais zonējums.
- 7. pielikums. Priekšlikums dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” robežu izmaiņām.
- 8. pielikums. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” atrašanās vieta Skujaines ielejā.
- 9. pielikums. Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” mežaudžu plāns.
- 10. pielikums. Latvāņu apkarošanas paņēmieni.*
- 11. pielikums. Valsts nozīmes ūdensnotekas un citas meliorācijas sistēmas dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” un tā apkārtnē**.

*AS „Latvijas valsts meži” Zemgales mežsaimniecības materiāls

**Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” kartogrāfiskais materiāls

Īpaši aizsargājamo augu un bezmugurkaulnieku sugu atradnes dabas liegumā
„Skujaines un Svētaines ieleja”

Sugas nosaukums	LV	MIK	BD	LSG	Sastopamība dabas liegumā	Kvartāls, nogabals, vieta
Vaskulārie augi						
Parastā kreimule <i>Pinguicula vulgaris</i>	+	-	-	2	Daži eksemplāri avoksnājā	170.kv.3.nog.
Bezdelīgactiņa <i>Primula farinosa</i>	+	-	-	2	Daži eksemplāri avoksnājā	170.kv.3.nog.
Lēzela lipare <i>Liparis loeselii</i>	+	+	II	3	~10 eksemplāri avoksnājā	170.kv.3.nog.
Spilvainais ancītis <i>Agrimonia pilosa</i>	-	-	II	-	Samērā bieži mežos gar Skujaini	-
Stāvlapu dzegužpirkstīte <i>Dactylorhiza incarnata</i>	+	-	-	4	Vairāki desmiti eksemplāri avoksnājā	170.kv.3.nog.
Plankumainā dzegužpirkstīte <i>Dactylorhiza maculata</i>	+	-	-	4	Vairāki desmiti eksemplāri avoksnājā	170.kv.3.nog.
Baltijas dzegužpirkstīte <i>Dactylorhiza baltica</i>	+	-	-	4	Daži eks. mežmalā	Svētaines kreisais krasts
Lielā zvaigznīte <i>Astrantia major</i>	+	+	-	2	Vairāki simti eks. mežos upju palienē	Gar Skujaines, Svētaines upi, bieži
Villainā gundega <i>Ranunculus lanuginosus</i>	+	+	-	3	Vairāki desmiti eksemplāri mežos upju palienē	Gar Svētaines upi, diezgan bieži
Bezmugurkaulnieki						
gludais adatgliemezis <i>Acicula polita</i>	+	-	-	4	Stabila populācija	170.kv. 1.nog.
slaidais pumpurgliemezis <i>Vertigo angustior</i>	+	+	II	2	Stabila populācija	170.kv. 3.nog.
spožais pumpurgliemezis <i>Vertigo genesii</i>	+	+	II	-	Stabila populācija	170.kv. 3.nog.
parka vīngliemezis <i>Helix pomatia</i>	++	-	V	-	Stabila populācija	Visā dabas liegumā
biezā perlamutrene <i>Unio crassus</i>	+	+	II,IV	2	Stabila populācija	Skujaines, Svētaines upe
Eiropas upjtīklspārnis <i>Osmylus chrysops</i>	+	-	-	-	Stabila populācija	Skujaines upe
lapkoku praulgrauzis <i>Osmoderma eremita</i>	+	+	II,IV	2	Sastopams vienā liepā, aizaugošā izcirtumā	5. nogabals, kadastra Nr. 46880040045

Apzīmējumi

LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”)

++ – ierobežoti izmantojama īpaši aizsargājama augu suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”)

MIK – suga, kurai nepieciešamības gadījumā izveidojams mikroliegums (MK noteikumi Nr. 45 (30.01.2001)

“Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi

BD – BD EP Biotopu direktīvas II, IV, V pielikuma augu vai dzīvnieku suga

LSG – Latvijas Sarkanā grāmata un attiecīgā kategorija (Andrušaitis, 2003).

Dabas liegumā „Skujaines un Svētaines ieleja” konstatētās īpaši aizsargājamās putnu sugas un to sastopamības biežuma novērtējums 2010. ligzdošanas sezonā.

Sugas nosaukums	LV	PD I	MIK	Biotops	Dabas lieguma nozīme sugas kontekstā	Kvartāls, nogabals
Melnais stārķis <i>Ciconia nigra</i>	+	+	+	Mežs ūdenstilpes	Barošanās vieta	172. kv.
Lielā gaura <i>Mergus merganser</i>	+	-	+	Mežs ūdenstilpes	Iespējams, ligzdo 1 pāris	172.kv.
Lielais dumpis <i>Botaurus stellaris</i>	+	+	+	niedrāji ūdenstilpēs	Ligzdo 1 pāris robežas zonā	Skujaines upe, Z no dabas lieguma
Dzērve <i>Grus grus</i>	+	+	-	slapji meža iecirkņi, izcirtumi	Ligzdo 1 pāris robežas zonā	172. kv. Skujaines upe
Melnā dzilna <i>Dryocopus martius</i>	+	+	-	meži	Uzturas, epizodiski, barošanās vieta	-
Zivju dzenītis <i>Alcedo atthis</i>	+	+	-	Upju krasti	Ligzdo 1 pāris	170. kv. 1.nog.
Ūpis <i>Bubo bubo</i>	+	+	+	meži	Uzturas, iespējams īslaicīgi, barošanās vieta	172.kv. 12.nog.
Sila cīrulis <i>Lullula arborea</i>	+	+	-	Meža malas, lauces mežā	Varētu ligzdot 1 pāris	172. kv.

Apzīmējumi

LV – Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi Nr. 396 (14.11.2000) “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”)

PD I – EP Putnu direktīvas I pielikuma putnu suga

MIK – suga, kurai nepieciešamības gadījumā izveidojams mikroliegums (MK noteikumi Nr. 45 (30.01.2001) “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” potenciālo funkcionālo zonu robežu
lūzumpunktu koordinātes

Zonas teritorija	Robežas lūzum-punkts	X koordināte	Y koordināte
DP-1	1	452983	6256972
DP-1	2	452978	6256997
DP-1	3	452947	6257055
DP-1	4	452859	6257154
DP-1	5	452866	6257187
DP-1	6	452939	6257231
DP-1	7	453064	6257270
DP-1	8	453114	6257269
DP-1	9	453132	6257294
DP-1	10	453146	6257345
DP-1	11	453170	6257383
DP-1	12	453196	6257398
DP-1	13	453213	6257393
DP-1	14	453250	6257367
DP-1	15	453258	6257366
DP-1	16	453266	6257371
DP-1	17	453270	6257377
DP-1	18	453274	6257439
DP-1	19	453330	6257510
DP-1	20	453333	6257515
DP-1	21	453334	6257521
DP-1	22	453332	6257527
DP-1	23	453324	6257540
DP-1	24	453322	6257551
DP-1	25	453324	6257569
DP-1	26	453339	6257614
DP-1	27	453370	6257665
DP-1	28	453398	6257695
DP-1	29	453422	6257697
DP-1	30	453438	6257693
DP-1	31	453447	6257685
DP-1	32	453463	6257654
DP-1	33	453475	6257639
DP-1	34	453493	6257629
DP-1	35	453509	6257624
DP-1	36	453520	6257624
DP-1	37	453538	6257634
DP-1	38	453527	6257593
DP-1	39	453521	6257593
DP-1	40	453516	6257590
DP-1	41	453513	6257578

Zonas teritorija	Robežas lūzum-punkts	X koordināte	Y koordināte
DP-1	42	453510	6257573
DP-1	43	453503	6257570
DP-1	44	453459	6257579
DP-1	45	453438	6257581
DP-1	46	453422	6257579
DP-1	47	453399	6257562
DP-1	48	453381	6257529
DP-1	49	453374	6257495
DP-1	50	453378	6257470
DP-1	51	453378	6257451
DP-1	52	453372	6257439
DP-1	53	453359	6257430
DP-1	54	453310	6257407
DP-1	55	453304	6257386
DP-1	56	453311	6257352
DP-1	57	453309	6257343
DP-1	58	453244	6257236
DP-1	59	453207	6257187
DP-1	60	453171	6257169
DP-1	61	453052	6257137
DP-1	62	453025	6257109
DP-1	63	453023	6257084
DP-1	64	453036	6257051
DP-1	65	453030	6257027
DP-1	66	453032	6257018
DP-1	67	453003	6256984
DP-1	68	452997	6256979
DP-1	69	452989	6256974
DP-3	1	455178	6257582
DP-3	2	455202	6257551
DP-3	3	455226	6257498
DP-3	4	455264	6257474
DP-3	5	455155	6257299
DP-3	6	455102	6257304
DP-3	7	455119	6257437
DP-3	8	455069	6257495
DP-3	9	455105	6257536

C. pielikuma turpinājums

Zonas teritorija	Robežas lūzum-punkts	X koordināte	Y koordināte
DP-2	1	453799	6257446
DP-2	2	453967	6257479
DP-2	3	453960	6257489
DP-2	5	454074	6257511
DP-2	6	454090	6257510
DP-2	7	454105	6257506
DP-2	8	454120	6257496
DP-2	9	454128	6257486
DP-2	11	454157	6257429
DP-2	12	454176	6257408
DP-2	13	454193	6257397
DP-2	14	454197	6257401
DP-2	15	454201	6257398
DP-2	16	454182	6257383
DP-2	17	454176	6257382
DP-2	18	454154	6257362
DP-2	19	454153	6257362
DP-2	20	454152	6257360
DP-2	21	454150	6257352
DP-2	22	453906	6257306
DP-2	23	453871	6257322
DP-2	24	453847	6257341
DP-2	25	453813	6257399
DL-1	1	453893	6257578
DL-1	2	453960	6257603
DL-1	3	454068	6257635
DL-1	4	454119	6257693
DL-1	5	454174	6257737
DL-1	6	454185	6257750
DL-1	7	454190	6257767
DL-1	8	454193	6257853
DL-1	9	454204	6257860
DL-1	10	454227	6257872
DL-1	11	454292	6257885
DL-1	12	454310	6257862
DL-1	13	454367	6257778
DL-1	14	454463	6257677
DL-1	15	454193	6257397
DL-1	16	454176	6257408
DL-1	17	454157	6257429
DL-1	18	454128	6257486
DL-1	19	454120	6257496

Zonas teritorija	Robežas lūzum-punkts	X koordināte	Y koordināte
DL-1	20	454105	6257506
DL-1	21	454090	6257510
DL-1	22	454074	6257511
DL-1	23	453960	6257489
DL-1	24	453945	6257509
DL-1	25	453931	6257545
DL-2	1	454686	6257654
DL-2	2	454749	6257681
DL-2	3	454749	6257649
DL-2	4	454771	6257655
DL-2	5	454784	6257657
DL-2	6	454796	6257656
DL-2	7	454833	6257647
DL-2	8	454975	6257600
DL-2	9	454946	6257489
DL-2	10	454947	6257488
DL-2	11	454948	6257489
DL-2	12	454967	6257487
DL-2	13	454966	6257483
DL-2	14	455023	6257494
DL-2	15	455075	6257501
DL-2	16	455069	6257495
DL-2	17	455119	6257437
DL-2	18	455102	6257304
DL-2	19	454682	6257354
DL-2	19	454682	6257354

C. pielikuma turpinājums

Zonas teritorija	Robežas lūzum-punkts	X koordināte	Y koordināte
DL-3	1	455660	6257841
DL-3	2	455657	6257754
DL-3	3	455680	6257753
DL-3	4	455690	6257743
DL-3	5	455694	6257601
DL-3	6	455696	6257601
DL-3	7	455699	6257598
DL-3	8	455647	6257449
DL-3	9	455624	6257449
DL-3	10	455624	6257327
DL-3	11	455646	6257308
DL-3	12	455613	6257280
DL-3	13	455624	6257196
DL-3	14	455560	6257133
DL-3	15	455559	6257127
DL-3	16	455551	6257128
DL-3	17	455505	6257160
DL-3	18	455460	6257196
DL-3	19	455436	6257208
DL-3	20	455422	6257213
DL-3	21	455387	6257222
DL-3	22	455353	6257235
DL-3	23	455311	6257257
DL-3	24	455155	6257299
DL-3	25	455264	6257474
DL-3	26	455226	6257498
DL-3	27	455202	6257551
DL-3	28	455181	6257579
DL-3	29	455182	6257663
DL-3	30	455193	6257674
DL-3	31	455270	6257659
DL-3	32	455307	6257694
DL-3	33	455383	6257722
DL-3	34	455422	6257745
DL-3	35	455490	6257759
DL-3	36	455538	6257775
DL-3	37	455567	6257806
DL-3	38	455564	6257829
DL-3	39	455565	6257830
DL-3	40	455569	6257837

**Dabas aizsardzības plāna dabas liegumam „Skujaines un Svētaines ieleja” sabiedriskās
apspriešanas sanāksme, 05.11.2010 Tērvetes novada dome**

Dalībnieku saraksts

1. Dzintra Biseniece, “Skujaines Svētaines”
2. Elmārs Kļava, “Klūnas”
3. Vilnis Reinfelds, LAD Zemgales RLP
4. Agnese Priede, DAP Ķemeru NPA
5. Andis Liepa, DAP Ķemeru NPA
6. Aivars Petriņš, Latvijas Ornitoloģijas biedrība
7. Lelde Eņģele, Latvijas Dabas fonds
8. Linda Mierlauka, Tērvetes novada dome
9. Guntis Dude, A/S LVM Zemgales mežsaimniecība
10. Elita Fridrihsone, VVD Jelgavas RVP
11. Sandra Galiņa, A/S LVM Zemgales mežsaimniecība
12. Dace Kroģere, VMD Zemgales virsmežniecība
13. Liene Auniņa, Latvijas Dabas fonds

Protokols

L. Auniņa atklāj sanāksmi un aicina klātesošos iepazīstināt ar sevi.

L. Auniņa informē klātesošos par:

- dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitu,
- svarīgākajiem normatīviem, kas attiecas uz lieguma teritoriju,
- liegumā sastopamajām dabas vērtībām un nozīmīgākajiem tās ietekmējošajiem faktoriem,
- lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem,
- lieguma teritorijā plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem,
- lieguma potenciālo zonējumu un priekšlikumu liegumā iekļaut arī blakus “Dzelmēm” esošo kaļķaino zāļu purviņu, kas ir Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājams biotops un arī īpaši aizsargājamo augu sugu un īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas slaidā pumpurgliemeža atradne.

S. Galiņa jautā, kāpēc vietas, kur plānota biotopu dabiska attīstība bez saimnieciskās darbības sauc par “regulējamā režīma zonu”, bet vietas, kur atļautas kopšanas cirtes – par “dabas lieguma zonu”. Lieguma zonas nosaukums jau pats pasaka, ka saimnieciskā darbība tur ir liegta. Loģiskāk būtu, ja “regulējamā režīma zonā” būtu tā, kur ir atļautas ierobežota saimnieciskā darbība.

L. Auniņa atbild, ka tas ir radies no dabas rezervātu “regulējamā režīma zonas”, kas nav tik stingra kā “rezervāta zona”. Pašlaik Vides ministrijas nostāja ir, ka “regulējamā režīma zona” ir stingrāka nekā “dabas lieguma zona”. Turpmākajās sarunās ar Vides ministriju varam aktualizēt un atbalstīt šo priekšlikumu, ka “dabas lieguma zona” ir bez saimnieciskās darbības, bet “regulējamā režīma zonā” ir atļauta ierobežota saimnieciskā darbība.

L. Auniņa informē, ka dabas aizsardzības plānam tiks pievienots pārskats par sabiedrisko apspriešanu un plāns tiks iesniegts pašvaldībām atzinuma sniegšanai.

Sanāksmi vadīja

L. Auniņa

Protokolēja

L. Eņģele

Pārskats par dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” dabas aizsardzības plāna izstrādi

Dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Skujaines un Svētaines ieleja” izstrādāja Latvijas Dabas fonds saskaņā ar līgumu Nr. 09/1-14.2/68 starp SO „Latvijas Dabas fonds” un Zemgales plānošanas reģionu. Informācija par dabas aizsardzības plānu izstrādes uzsākšanu tika publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” (19.01.2010.) un reģiona laikrakstā “Zemgale” (16.01.2010.). Liegumā esošo zemju īpašnieki tika rakstiski informēti par dabas aizsardzības plāna izstrādi. Uzsākot plāna izstrādi, 01.02.2010. Tērvetes novada pašvaldības telpās notika informatīvā sanāksme, kurā piedalījās 22 dalībnieki. Ar Dabas aizsardzības pārvaldes administrācijas rīkojumu Nr. D14 (26.02.2010.) tika izveidota dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupa. Plāna 1. redakcijas izstrādes laikā ir notikušas divas uzraudzības grupas sanāksmes (07.07.2010. un 19.09.2010.).

Paziņojums par dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstos “Latvijas Vēstnesis” (22.10.2010.) un “Zemgale” (23.10.2010.), kā arī Tērvetes novada un Dobeles novada pašvaldību, Latvijas Dabas fonda un Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapās internetā. Sabiedriskajai apspriešanai sagatavotie dabas aizsardzības plāna 1. redakcijas materiāli bija pieejami no 22. oktobra Tērvetes novada un Dobeles novada pašvaldībās, kā arī Penkules pagasta pārvaldē. Liegumā esošo zemju īpašnieki rakstiski tika informēti par dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu un uzaicināti uz sabiedriskās apspriešanas sanākumi. Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 05.11.2010. Tērvetes novada pašvaldības telpās. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš – 12. novembris.

Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemts Tērvetes novada pašvaldības priekšlikums, dabas aizsardzības plānā precizēt informāciju par liegumā ietilpstošo zemju piederību un īpašuma formu karti 2. pielikumā, norādot visus liegumā ietilpstošos pašvaldības zemes īpašumus. Priekšlikums ir ņemts vērā un atbilstoši pašvaldības sniegtajai informācijai ir precizēta 2. pielikuma karte un teksts plāna 1.2.2. nodaļā. Z/ī „Klūnas” īpašnieks iesaka plānā minēt viņa īpašumā esošā grāvja nepieciešamo apsaimniekošanu bez renovācijas un rekonstrukcijas. Priekšlikums ir ņemts vērā un precizēts teksts 46.lpp.

2010. gada 26. novembrī Penkules pagastā notika tikšanās ar zemes īpašnieku, kuram pieder 2,3 ha zemes ekspertu ieteiktajā lieguma paplašinājumā – kaļķains zāļu purvs ar avotiem. Zemes īpašnieks mutiski piekrita, ka šo kaļķaino zāļu purvu, 2,3 ha platībā, pievieno dabas liegumam „Skujaines un Svētaines ieleja”.

Dabas aizsardzības plānam ir pievienots sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols (D. pielikums), Tērvetes novada domes un Dobeles novada domes atzinumi par dabas aizsardzības plānu (F. pielikums), kā arī pielikums pēdējās uzraudzības grupas sanāksmes protokolam, kas apstiprina plāna izstrādes pabeigšanu (G. pielikums). Tērvetes novada un Dobeles novada domes ir sniegušas pozitīvu atzinumu par izstrādāto dabas aizsardzības plānu.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā notikušo sanāksmju dalībnieku saraksti un protokoli, publikāciju un informatīvo vēstuļu kopijas iesniegtas Dabas aizsardzības pārvaldē Ķemeru nacionālā parka administrācijai.

LATVIJAS REPUBLIKAS

Tērvetes novada dome

TĒRVETES NOVADA

SĒDES PROTOKOLA IZRAKSTS

25.11.2010.

Nr.12

Tērvetes novads, Zelmeņos

14.parágrāfs.

Par dabas aizsardzības plāna dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” apstiprināšanu.

E.UPĪTIS

Saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām”, MK noteikumiem Nr.686 no 09.10.2009 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 33.punktu, dome atklāti, vārdiski balsojot ar 12.balsīm par (E.UPĪTIS,A.KALAŽA,A.RAMONS,M.VILSONS,R.ZALCMANIS,N.NARVAIŠS, J.MELDERIS,J.STRAKSIS,M.GEDIŅŠ,A.VALDIŅŠ,A.GERHARDE,I.BLŪMA), pret nav, atturas nav, NOLEMJ:

Apstiprināt dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Skujaines un Svētaines ieleja”.

Sēdes vadītājs:

/paraksts/

E.UPĪTIS

Protokoliste:

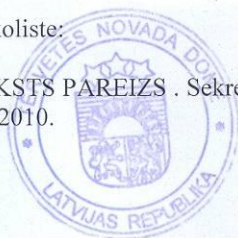
/ paraksts/

I.MEIJA

IZRAKSTS PAREIZS . Sekretāre:

I.MEIJA

30.11.2010.

KOPIJA

LATVIJAS REPUBLIKA
DOBELES NOVADA DOME

Brīvības iela 17, Dobeles novads, LV-3701 Reģ.Nr. 90009115092
Tāl. 63721360, 63721113, fakss 63722463, e-pasts dome@dobele.lv

LĒMUMS
Dobelē

2011.gada 27.janvārī

Nr.20/1

**Par dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja“
dabas aizsardzības plāna saskaņošanu**

Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 9.oktobra noteikumu Nr.686 „Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību” 33.punktu, Dobeles novada dome **NOLEMJ:**

SASKAŅOT dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” dabas aizsardzības plānu.

Domes priekšsēdētājs

A.SPRIDZĀNS

KOPIJA PAREIZA
DOBELES NOVADA PAŠVALDĪBAS
PĀRVALDES SEKRETĀRE

D.BIRKENTĀLE
2011.3.13. Dobeles novads, DOBELE

Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” dabas aizsardzības plāns. Pielikums plāna uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

Pielikums dabas aizsardzības plāna izstrādes uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

Dabas aizsardzības plāns izstrādāts īpaši aizsargājamai dabas teritorijai dabas liegumam **“Skujaines un Svētaines ieleja”**

Uzraudzības grupas sēde notiek 2011. gada 8. februārī plkst. 11:00 Tērvetes novada domē

Uzraudzības grupas locekļi:

1. Vija Vika
2. Linda Mierlauka
3. Vilnis Reinfelds
4. Elmārs Kļava
5. Elīta Fridrihsone
6. Dace Kroģere
7. Sandra Galiņa
8. Agnese Priede

Dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītāja:
Liene Auniņa

Ar šo uzraudzības grupas locekļi apstiprina, ka tikuši iesaistīti dabas aizsardzības plāna izstrādē, regulāri informēti par plāna izstrādes gaitu un uzklausi sakarā ar ieteikumiem dabas aizsardzības plānam.

Apstiprinu, ka dabas aizsardzības plāns izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr.686 (2997.10.09) “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”.

1. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

2. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....

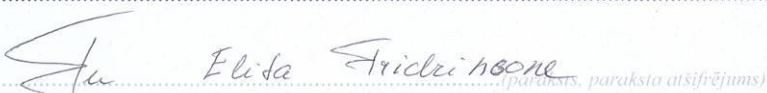
Dabas lieguma „Skujaines un Svētaines ieleja” dabas aizsardzības plāns. Pielikums plāna uzraudzības grupas pēdējās sanāksmes protokolam.

3. (paraksts, paraksta atšifrējums)

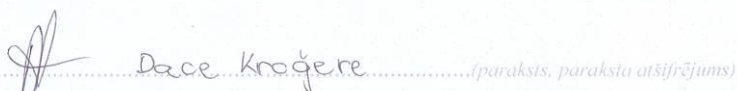
Komentāri.....
.....

4. (paraksts, paraksta atšifrējums)

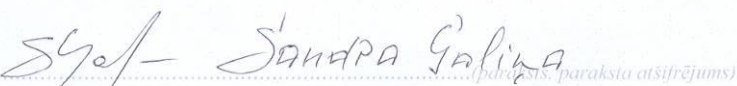
Komentāri.....
.....

5. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

6. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

7. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

8. (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....

 (paraksts, paraksta atšifrējums)

Komentāri.....
.....